Joseph Conrad

Niggeren på "Narcissus"

Joseph Conrad

Niggeren på Narcissus

eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Copyright and conditions of use

1

Første styrmand Baker på skibet *Narcissus* trådte med ét skridt fra sin oplyste kahyt ud i skansens mørke. Over hans hoved, på kanten af hytten, slog nattevagten et dobbeltslag på klokken. Klokken var ni. Baker henvendte sig til manden deroppe og spurgte: "Er alle folkene om bord, Knowles?"

Manden hinkede ned ad lejderen og svarede derpå eftertænksomt: – "Jeg tror det. Alle vore gamle gutter er der, og der er kommet en hel del nye ... De må være der allesammen."

"Bed bådsmanden sende alle mand agter," vedblev Baker, "og lad en af drengene bringe en god lygte herhen. Jeg vil mønstre besætningen."

Øverste dæk var mørkt agterude, men halvvejs forfra, gennem ruffets åbne dør, skar to strålende lysstrimer den tavse natteskygge, som lå over skibet. En summen af stemmer hørtes der, mens i de oplyste døre om bagbord og styrbord silhuetter af menneskeskikkelser i bevægelse viste sig et øjeblik, helt sorte, uden relief, ligesom figurer klippet ud af blikplader. Skibet var klart til at gå til søs. Tømmermanden havde banket den sidste kile af storlugens skalkelister fast, kastet sin kølle fra sig og med stor ro tørret sit ansigt lige på slaget fem. Dækket var blevet fejet, spillet smurt og gjort klart til at lette ankeret; det store bugsertov lå i lange bugter langs den ene side af øverste dæk med den ene ende skudt op og hængende ud over broen, rede til at nappes af bugserdamperen, der ville komme, skovlende sig frem med en støjende hvæsen, hed og tilrøget, i

den tidlige morgens klare, kølige ro. Kaptajnen var i land, hvor han havde travlt med at hyre nogle nye folk for at få sit mandskab komplet; og da dagens arbejde var overstået havde skibets officerer holdt sig for sig selv, glade over en smule frihed. Kort efter at det var blevet mørkt, begyndte de få mænd, der havde haft landlov, og de nye folk at ankomme i færgebåde, der blev roet af hvidklædte asiatere, der heftigt skreg på deres løn, endnu før de havde nået falderebet. Det orientalske sprogs ivrige og skingrende virvar af stemmer kæmpede mod de mere dominerende røster fra fulde søfolk, der med drøje eder forsvarede sig mod frække krav og uhæderlige forhåbninger. – Østens funklende stjernefred blev flænset til snavsede laser af rasende hyl og jammerskrig, der opløftedes formedelst beløb fra fem annas til en halv rupee; og hvert eneste væsen, der flød på vandet i Bombay havn, fik at vide, at det nye mandskab var i færd med at gå om bord i *Narcissus*.

Efterhånden havde den forvirrende støj lagt sig. Bådene kom ikke længere i plaskende klynger på tre eller fire sammen, men kun enkeltvis langs skibssiden under en dæmpet summen af indvendinger, der blev afbrudt af et: "Ikke en skilling mere! Gå ad Helvede til!" fra en mand, der vaklede op ad falderebstrappen – en mørk skikkelse med en lang sæk slængt over skulderen. I folkelukafet gjorde de nyankomne, stående eller dinglende mellem fastsurrede kister og sengeklædebylter, bekendtskab med de gamle folk, der sad over hinanden på de to rækker køjer og stirrede med kritiske, men venlige blikke på deres fremtidige skibskammerater. Bakkens to lanterner var skruet stærkt op og udsendte et skarpt, hårdt skin; stive landlovshatte blev skubbet tilbage i nakken eller rullede

omkring på dækket mellem kættinger; opknappede hvide flipper stak frem på begge sider af røde ansigter; svære arme i hvide skjorteærmer gestikulerede; de brummende stemmer summede jævnt mellem udbrud af latter og hæse udråb. "Kom her, kammerat, tag den køje! ... Nej, lad være! ... Hvad hed dit sidste skib? ... Jeg kender det ... For tre år siden, i Puget-sundet ... Denne køje er læk, siger jeg jer! ... Kom her, giv mig en håndsrækning med at få den kiste anbragt! ... Er der nogen af jer landlovsgaster, der har en flaske med jer? ... Giv mig en skrå ... Jeg kender det – skipperen drak sig ihjel ... Han var en flot fyr! ... Holdt af at spule sig indvendigt, gjorde han! ... Nej! ... Hold kæft, karle! ... Jeg vil bare sige jer, at I er kommet om bord i en skude, hvor de forstår at udnytte jer for pengene, for –! ..."

En lille fyr, der hed Craik, men gik under øgenavnet Belfast, skældte voldsomt ud på skibet og overdrev principmæssigt for at give de nye folk noget at tænke på. Archie, som sad skrævs over sin skibskiste, holdt sine knæ spredt og førte med jævne bevægelser nålen gennem en hvid lap i et par blå bukser. Mænd i sorte jakker og stive flipper, blandet med barbenede og bararmede mænd, hvis spraglede skjorter stod åben over det lodne bryst, puffedes med hinanden midt i folkelukafet. – Gruppen svajede, gyngede, drejede rundt om sig selv, så at det så ud som et slagsmål, i en tåge af tobaksrøg. Alle talte i munden på hinanden og bandede ved hvert andet ord. En russisk finne, som havde en gul skjorte med lyserøde striber, stirrede med drømmende øjne opad under en busk pjusket hår. To unge kæmper med glatte barneansigter – to nordmænd – hjalp hinanden med at brede deres sengetøj ud i tavshed og med blide smil over uvejret af godmodige og meningsløse eder.

Gamle Singleton, skibets ældste helbefarne, sad for sig selv på dækket lige under lanternerne, nøgen til bæltestedet, tatoveret som en menneskeæderhøvding over hele det mægtige bryst og på de kolossale armmuskler. Mellem de blå og røde mønstre skinnede hans hvide hud som atlask; han støttede sin nøgne ryg mod det nederste af bovsprydet, og han holdt en bog i en armslængde ud foran sit brede, solbrændte ansigt. Med briller og et ærværdigt hvidt skæg var han en blanding af en vildmand og en lærd patriark, en legemliggørelse af barbarisk visdom, uberørt midt i verdens syndige forvirring. Han var uhyre optaget, og mens han vendte bladene, gled et udtryk af alvorlig overraskelse over hans grove træk. Han læste "*Pelham*". Bulwers popularitet i sydhavsfareres folkelukafer er et vidunderligt og bizart fænomen. Hvilke tanker kan hans glatte og så ejendommeligt upålidelige sætninger vække i de jævne sind hos de store børn, der befolker disse skumle og omflakkende opholdssteder på jorden? Hvilken betydning kan deres ukultiverede, uerfarne sjæle finde i hans lektures elegante ordrigdom? Hvilken spænding? – hvilken glemsel? – hvad for en dulmen? En hemmelighed! Er det det ubegribeliges tiltrækning? – er det det umuliges tryllekraft? Eller bliver disse væsener, som lever uden for livets grænsepæle, sat i bevægelse af hans fortællinger som af en gådefuld åbenbaring af en strålende verden, der eksisterer inden for den grænse af skændsel og skarn, inden for den ramme af snavs og sult, af elendighed og udsvævelse, der på alle sider når ned til det ubestikkelige havs rand, og som er det eneste, de kender til livet, det eneste, de ser af det omgivende land – disse havets livsfanger? En hemmelighed!

Singleton, der havde sejlet på Sydhavet, siden han var tolv år, og som i de sidste femogtyve år af sit liv (som vi har udregnet efter hans papirer) ikke havde tilbragt mere end fyrretyve måneder i land – gamle Singleton, som med de lange, velanvendte års milde ro pralede af, at fra den dag, da han blev afmønstret fra et skib, og til den dag, da han gik om bord i et andet, var han sjældent i en sådan tilstand, at han kunne øjne dagslyset – gamle Singleton sad uberørt af det larmende skråleri og stavede sig langsomt og besværligt gennem "*Pelham*", hensunken i en optagethed så dyb, at den lignede en henrykkelse. Han trak vejret jævnt. Hver gang han drejede bogen i sine kolossale og sværtede hænder, rullede musklerne på hans hvide arm en smule under den glatte hud. Skjult under det hvide overskæg bevægede hans læber, som var farvede af tobakssaften, der sivede ned ad det lange skæg, sig i en indre hvisken. Hans sure øjne stirrede stift bag hornbrillernes blinken. Lige over for ham og i højde med hans ansigt sad skibets kat på spillets tromle i en stilling som et lurende uhyre og blinkede med sine grønne øjne ad sin gamle ven. Den lod til at lægge planer om et spring over på den gamle mands skød hen over den bøjede ryg af den letmatros, der sad ved Singletons fødder. Unge Charley var mager og langhalset. Kanten af hans rygrad dannede en række små forhøjninger under hans gamle skjorte. Hans gadedrengeansigt – et for tidligt modent, kløgtigt og ironisk ansigt, med dybe rynker nedad på begge sider af den tynde, brede mund – hang lavt ned over de knoglede knæ. Han var i færd med at lære at slå en knob i en gammel ende reb. Små sveddråber trængte frem på hans fremstående pande; han snøftede stærkt en gang imellem og skævede ud af sine

hvileløse øjnes kroge til den gamle sømand, der ikke tog nogen notits af den forvirrede unge fyr, der brummede over sit arbejde.

Larmen tog til. I folkelukafets tunge hede var det, som om lille Belfast kogte af spøgefuldt raseri. Hans øjne dansede; i hans røde ansigt, der var komisk som en maske, gabede hans mund som en sort åbning, med sælsomme grimasser. Lige over for ham stod en halvt afklædt mand, der holdt sig i siderne og lo med tilbagekastet hoved og våde øjenhår. Andre stirrede på ham med forbavsede øjne. Mænd sad sammenkrøbne i de øvre køjer og røg korte piber, mens de dinglede med deres bare, brune fødder over hovederne på dem, der lå nedenunder på skibskister og lyttede til med dumme eller hånlige smil. Over køjernes hvide rand stak hoveder med blinkende øjne frem; men kroppene var skjult inde i køjernes mørke, der lignede smalle nicher til ligkister i et hvidkalket og oplyst gravkapel. Stemmerne summede højere. Archie bed læberne sammen, trak sig ind i sig selv, syntes at skrumpe sammen, og syede uafbrudt, flittig og stum. Belfast hylede som en henrykt dervish: "... Altså siger jeg til ham, folkens, jeg siger: Undskyld, siger jeg til andenstyrmand på damperen, undskyld, højstærede, Handelsministeriet må have været fuld, den gang det gav Dem Deres certifikat. 'Hvad siger du, din –!' siger han og går løs på mig som en gal tyr ... i sit hvide tøj; og jeg tager min tjærebøtte og endevender den over hans søde ansigt og hans søde trøje ... Tag det! siger jeg. Jeg er sømand, forstår du, din snusende, spytslikkende, unyttige, overflødige kommandobrostiver! Sådan er jeg! råber jeg. I skulle have set

ham, folkens! Dronet og blændet af tjæren, som han var! Og så ..."

"Tro ham ikke! Han har aldrig endevendt nogen tjærebøtte; jeg var til stede!" råbte en eller anden. De to nordmænd sad side om side på en skibskiste, de lignede hinanden, begge stilfærdige, og så ud som et par selskabsfugle på en pind, mens de gloede uskyldigt med deres runde øjne; men den russiske finne holdt sig midt i spektaklet af de eksplosive råb og den rullende latter ubevægelig, slatten og sløv, som en døv mand uden rygrad. Tæt ved ham sad Archie og smilede til sin nål. En nyankommen med bredt bryst og søvnige øjne sagde roligt til Belfast under en træt pause i larmen: "Det er da sært nok, at nogen af styrmændene her er i live endnu, når sådan en fyr som du er om bord! Men de er formodentlig ikke så slemme nu, når du har taget dig af at tæmme dem, min dreng."

"Ikke så slemme! Ikke så slemme!" skreg Belfast. "Hvis det ikke var, fordi vi holdt sammen ... Ikke så slemme! De er aldrig slemme, når de ikke har lejlighed til det, gid Fanden havde deres sorte hjerter ..." Han frådede, slog hjul med armene, så grinede han pludselig, trak en kage sort tobak op af lommen og bed en skrå af med et komisk bistert udtryk. En anden ny mand, en mand med upålidelige øjne og et gult, skarpt ansigt, som havde hørt efter med åben mund i skyggen af den midtskibs kistebænk, bemærkede med en pibende stemme: "Nå, rejsen går jo i alt fald hjemad. Om det er slemt eller godt, så kan jeg tage det – når bare jeg kommer hjem. Og jeg kan holde på mine rettigheder! Det skal jeg vise dem!" Alle hoveder vendte sig om imod ham. Kun jungmanden og katten tog ingen notits af ham. Han stod med hænderne i siden, en lille fyr med

hvide øjenhår. Han så ud, som om han havde kendt alle nedværdigelser og djævle. Han så ud, som om han var blevet puffet til, sparket, rullet i snavset; han så ud, som om han var blevet kradset, spyttet på, tildænget med unævneligt snavs … og han smilede med en følelse af tryghed til ansigterne rundt om. Hans øren bøjede sig under vægten af hans miserable stive hat. De pjaltede skøder på hans sorte frakke daskede i frynser om hans lægge. Han knappede de to eneste knapper op, som den havde, og alle så, at han ikke havde nogen skjorte under den. Det var hans velfortjente uheld, at de laser, som intet menneske på nogen måde kunne antages at være ejer af, på ham så ud, som om han havde stjålet dem. Halsen var lang og tynd; øjenlågene røde; sparsomme hår hang rundt om kæberne, hans skuldre var spidse og hang slappe som en fugls brækkede vinger; hele den venstre side var tilsmurt med dynd, hvad der viste, at han for nylig havde sovet i en våd grøft. Han havde reddet sit unyttige kadaver fra en voldsom ødelæggelse ved at rømme fra et amerikansk skib, på hvilket han i et øjeblik af glemsom dårskab havde vovet at tage hyre; og havde en fjorten dages tid færdedes omkring i land i de indfødtes bydel, tiggende om drikkevarer, sultende, sovende på møddinger, luskende om i solskinnet: en uhyggelig gæst fra en verden af mareridt. Her stod han frastødende og smilende i den pludselige tavshed. Dette rene, hvide folkelukaf var hans tilflugtssted; det sted, hvor han kunne dovne; hvor han kunne ligge og drive den af og æde – og bande over den mad, han fik; hvor han kunne vise sine færdigheder i at skulke sig fra arbejdet, snyde, tigge; hvor han sikkert kunne finde en at krybe for og en at tyrannisere – og hvor han ville få betaling for at

gøre alt dette. De kendte ham alle. Er der en plet på jorden, hvor et sådant menneske ikke kendes, en uhyggelig overlevende, som vidner om løgnens og frækhedens evige brugbarhed? En fåmælt, langarmet ulk med krogede fingre, som havde ligget på sin ryg og røget, drejede sig i sengen for at kigge ligegyldigt på ham, og sendte så hen over hans hoved en lang, klar spytstråle hen imod døren. De kendte ham allesammen! Det var ham, som ikke kan stå til ros, som ikke kan splidse, som skulker sig fra arbejdet i mørke nætter; som, når han er til vejrs, klamrer sig vanvittigt fast med arme og ben og bander ad blæsten, sluddet, mørket; ham, der bander over søgangen, mens de andre arbejder. Ham, der tørner sidst ud og først ind, når alle mand purres. Ham, der ikke *kan* gøre det meste og ikke *vil* gøre resten. Filantropernes og de egenkærlige landkrabbers kælebarn. Den tiltalende og fortjenstfulde skabning, der ved alt om sine rettigheder, men ikke kender noget til mod, til udholdenhed, til den ordløse tillid, den uudtalte loyalitet, der knytter en skibsbesætning sammen. Det uafhængige afkom af den uædle frihed, som har hjemme i baggyderne, der er fulde af foragt for og had til havets strenge tjeneste.

En eller anden råbte til ham: "Hvad hedder du?" – "Donkin," sagde han og så sig om med gemytlig fripostighed. – "Hvad er du?" spurgte en anden stemme. – "Sømand ligesom du, gamle dreng," svarede han i en tone, der skulle være hjertelig, men var uforskammet. – "Jeg vil lade mig hænge, om du ikke ser betydelig værre ud end en falleret brandmand," lød det med en overbevist mumlen. Charley løftede hovedet og skingrede med næsvis stemme: "Han er en mand og en sømand" – tørrede næsen med bagen af hånden og bøjede sig flittigt over sin

tovende. Et par lo. Andre gloede mistænkeligt. Den pjaltede nyankomne var indigneret. – "Det er en nydelig måde at byde en velkommen på i et folkelukaf," snerrede han. "Er I mænd eller er I en bande hjerteløse kannibaler?" – "Smid ikke straks skjorten for et godt ord, kammerat," råbte Belfast og sprang frem, hidsig, truende og venlig på samme tid. – "Er den fyr blind?" spurgte det utæmmelige fugleskræmsel og så til højre og venstre med forstilt forbavselse. "Kan han ikke se, at jeg ingen skjorte har?"

Han lagde armene over kors og rystede de pjalter, der hang over hans knokler med dramatisk virkning.

"Og hvorfor?" vedblev han meget højrøstet. "Fordi de rakkere til yankee'er havde forsøgt at sparke tarmene ud af livet på mig, fordi jeg holdt på mine rettigheder som en brav mand. Jeg er englænder, er jeg. De gik løs på mig, og så måtte jeg stikke af. Det er grunden. Har I aldrig set en mand i bekneb? Hvad for en slags forbandet skib er dette her? Jeg er så fattig som en kirkerotte. Jeg ejer ingenting. Ingen sæk, intet sengetøj, intet tæppe, ingen skjorte – ikke en las, andet end hvad jeg står og går i. Men jeg havde mod nok til at forsvare mig mod de yankee'er. Er der nogen af jer, der har mod nok til at spendere et par gamle bukser på en kammerat?"

Han forstod at besejre mængdens naive instinkter. Øjeblikkeligt skænkede de ham deres medlidenhed, spøgefuldt, hånligt eller gnavent; til at begynde med viste den sig i form af et tæppe, der blev smidt til ham, som han stod dér med sine lemmers hvide hud bevidnende sit menneskelige blodslægtskab med de sorte, fantastiske pjalter. Så faldt et par gamle sko ned for hans snavsede fødder. Med et råb: "Af vejen, dernede," ramte

et par sammenrullede bukser, tunge af tjærestænk, ham på skulderen. Deres godgørenhedsanfald sendte en bølge af følsom medlidenhed gennem deres tvivlende hjerter. De blev rørte over deres egen beredvillighed til at lette en skibskammerats nød. Stemmer lød: – "Vi skal nok udstyre dig, gamle." Der mumledes: "Aldrig set mage til knibe ... Stakkels fyr ... Jeg har en gammel uldtrøje ... Kan du bruge den? ... Tag den, kammerat ..." Den slags venlige mumlen fyldte folkelukafet. Han skrabede rundt med sin bare fod, samlede tingene i bunke og så sig om efter mere. Den upåvirkelige Archie bidrog skødesløst til dyngen med en gammel klædeskasket med afreven skygge. Gamle Singleton, fortabt i digtekunstens ophøjede regioner, læste ubekymret videre. Charley, ubarmhjertig i sin ungdoms visdom, peb: – "Hvis du trænger til blanke knapper til din nye uniform, så kan du få to hos mig." Den almindelige godgørenheds snavsede objekt truede med knyttet næve ad den unge fyr. "Jeg skal lære dig at holde dette her folkelukaf rent, din hvalp," snerrede han arrigt. "Vær du bare rolig for det. Jeg skal lære dig at være høflig mod en helbefaren sømand, dit uvidende bæst." Han gloede rasende, men så Singleton lukke sin bog, og hans små kuglerunde øjne begyndte at vandre fra køje til køje. – "Tag den køje derhenne ved døren – den er ikke så gal," foreslog Belfast. Følgende dette råd samlede han gaverne for sine fødder, trykkede dem i en bylt til sit bryst, kastede et forsigtigt blik til den russiske finne, der stod og stirrede åndsfraværende ved siden af køjen, han grublede måske over et af de sælsomme syner, der forfølger mænd af hans race. – "Af vejen, din hollænder," sagde ofret for yankee'ernes brutalitet. Finnen rørte sig ikke. "Skrub af, for

satan," brølede den anden og puffede ham til side med albuen. "Skrub af, dit forbandede døvstumme fæ. Skrub af." Manden vaklede, tog sig sammen og stirrede tavs på den talende. – "De forbandede udlændinge bør holdes nede," ytrede den elskværdige Donkin til folkelukafet. "Hvis man ikke lærer dem at holde sig i skindet, bliver de så storsnudede som bare satan." Han smed alle sine jordiske ejendele op i den tomme køje, målte med nok et fiffigt blik risikoen ved sin fremgangsmåde, og sprang så ind på finnen, der stod tankefuld og sløv. "Jeg skal lære dig at være vigtig," hylede han. "Jeg skal polere dine glugger, din satans idiot." De fleste af folkene var nu i deres køjer, og de to havde folkelukafet for sig selv. Den måde, hvorpå den ynkelige Donkin udviklede sig, vakte interesse. Han dansede i sine laser foran den forbløffede finne og satte sig på afstand i bokserstilling mod det svære, rolige ansigt. Én eller to mænd råbte opmuntrende: "Kil på, londoner!" og satte sig mageligt til rette i deres senge for at nyde slagsmålet. Andre råbte: "Hold mund! ... Gå hjem og læg dig!" spektaklet var ved at begynde igen. Pludselig drønede en hel del svære slag med en håndspage i dækket ovenover som skud af en lille kanon gennem folkelukafet. Så lød bådsmandens stemme uden for døren med befalingsmandens myndighed i sin dræven: – "Kan I høre dernede? Kom agterud! Kom agterud til mønstring alle mand!"

Der blev et øjebliks overrasket stilhed. Så forsvandt folkelukafets gulv under mænd, hvis bare fødder klaskede på plankerne, idet de sprang ud af deres køjer. Der blev ledt efter huer blandt sammenrodede tæpper. Nogle knappede gabende deres spændetampe. Halvt udrøgede piber blev hurtigt banket

mod træværk og stoppet ind under puder. Stemmer brummede: – "Hvad er der i vejen ... Kan man ikke få lov til at hvile sig?" Donkin bjæffede: – "Hvis det er sådan, det går til her om bord, så kommer vi til at forandre det ... Lad I bare mig ... Jeg skal nok ..." Ingen af mandskabet tog notits af ham. De drev gennem døren to og tre ad gangen lig koffardimatroser, der ikke kan gå ordentligt ud af en dør som almindelige landkrabber. Han, der satte pris på en forandring, fulgte efter dem. Singleton, baksende med sin jakke, kom til sidst, høj og faderlig, med sit vejrbidte vismandshoved båret højt på sin gamle atletkrop. Kun Charley blev alene i det tomme rums blege lys, hvor han sad mellem de to rækker jernbøjler, der strakte sig ud i det snævre mørke forude. Han trak stærkt i fibrene under et ilfærdigt forsøg på at få sine knob færdig. Pludselig fo'r han op, smed tovenden efter katten og hoppede efter den sorte hankat, der sprang roligt over kædekompressorerne med en stiv, oprejst hale som en lille flagstang.

Da de var kommet ud af det hede folkelukafs skær, indhyllede nattens klare renhed sømændene med sit beroligende åndepust, sin lune luft, der bølgede under stjernerne, som hang talløse over mastetoppene som en tynd sky af lysende støv. På siden ind mod byen var det sorte vand stribet af lysstrimer, der vuggedes blidt på de blide bølger, ligesom flydende fibre, rodfæstede ved land. Rækker af andre lys stod i lige linjer som stillede op til parade mellem de høje bygninger; men på den anden side af havnen krummede skumle bjerge deres sorte rygge højt, mens hist og her en stjerne lignede en gnist, der var faldet ned fra himlen. Langt borte, ud ad Byculla til, lyste havnens elektriske lygter øverst på deres høje standere med en

blændet og frysende glød lig fangne genfærd af onde måner. Spredte over hele redens mørke, blanke flade flød de forankrede skibe i dyb stilhed under deres ankerlanterners svage skær og aftegnede sig, mørke og svære, ligesom sære, monumentale bygningsværker, som menneskene havde overladt til en evig ro.

Foran kahytsdøren mønstrede styrmand Baker besætningen. Mens de dinglende luskede forbi ham hen imod stormasten, kunne de agterude se hans runde, brede ansigt med et hvidt papir foran, og ved hans skulder sås skibsdrengen med sit søvnige hoved og sine sænkede øjenlåg, i sin udstrakte arm holdt han en kuglerund lygte. Endnu før de nøgne fødders sjokken henover dækket var ophørt, begyndte styrmanden at råbe navnene op. Han råbte dem tydeligt i en alvorlig tone, der passede til dette opråb til urolig ensomhed, til æreløse og ukendte kampe, eller til den mere pinlige udholden af små savn og trættende pligter. Hver gang første styrmand læste et navn op, svarede en af folkene: "Javel!" eller: "Her!", trådte ud fra den skyggeagtige mængde hoveder, der sås over styrbords rælings mørke, trådte barbenet ind i lyskredsen og gik med to lydløse skridt over i mørket på skansens bagbordsside. De svarede i forskellige toner: nogle med en tyk mumlen, andre med klare, rungende stemmer, og nogle, som om det hele havde krænket deres følelser, brugte et fornærmet tonefald; for man tager det ikke så højtideligt med disciplinen på et koffardiskib, hvor følelsen for de overordnedes myndighed er svag, og hvor alle føler sig som ligemænd over for havets uforknytte umådelighed og arbejdets drøje krav.

Styrmand Baker læste roligt videre: – "Hanssen – Campbell – Smith – Wamibo. Nå, Wamibo. Hvorfor svarer du ikke? Altid

skal man nævne dit navn to gange." Finnen udstødte til sidst et groft grynt, trådte frem og gik gennem lyskredsen, skummel og rød i ansigtet, med et udtryk som en mand, der går i drømme. Styrmanden vedblev hurtigere: "Craik – Singleton – Donkin ... Gud fri og bevares!" udbrød han uvilkårligt, da den utroligt forkomne skikkelse viste sig i lyset. Den standsede, den blottede sine blege gummer og sine lange overtænder i et ondskabsfuldt grin. "Er der noget i vejen med mig, hr. styrmand?" spurgte den med et stænk af uforskammethed i sin tones forcerede naivitet. På begge sider af dækket hørtes en dæmpet fnisen. "Det er godt. Derover," brummede Baker og fikserede den nye mand med sine rolige blå øjne. Og Donkin forsvandt pludselig ud af lyset og ind i den mørke gruppe mønstrede mænd, hvor han blev klappet på ryggen og hørte smigrende hvisken. Rundt om ham mumlede folkene til hinanden. "Han er ikke forknyt, han skal nok muntre dem, det skal I se ... komplet mester Jakel-forestilling ... Så I, hvor det gav et sæt i styrmanden? ... Ja, jeg har s'gu aldrig! ..."

Den sidste mand var gået forbi, og der var et øjebliks tavshed, mens styrmanden efterså sin liste. "Seksten, sytten," mumlede han. "Jeg mangler en mand, bådsmand," sagde han højt. Den svære vestlænding ved hans side, sortsmudset og skægget som en kæmpemæssig spanier, sagde med en brummende bas: "Der er ikke flere forude. Jeg har set efter. Han er ikke om bord, men han kommer måske, før det bliver lyst." – "Javel. Måske og måske ikke," bemærkede styrmanden. "Jeg kan ikke blive klog på det sidste navn. Det er helt tværet ud ... Ja, det er godt, folkens. Gå så ned."

Den utydelige, ubevægelige gruppe kom i bevægelse, opløstes og begyndte at bevæge sig forud.

"Holdt!" råbte en dyb, rungende stemme.

Alle stod stille. Styrmand Baker, som havde vendt sig bort med en gaben, snurrede rundt med åben mund. Til sidst busede han rasende ud: "Hvad er dette her? Hvem sagde "Holdt"? – Hvad ..."

Men han så en høj skikkelse stå på rælingen. Den kom ned og skubbede sig frem gennem mængden, idet den med tunge trin marcherede hen imod lyset på skansen. Så sagde den sonore stemme igen indtrængende: "Holdt!" Lanternernes skær belyste mandens skikkelse. Han var høj. Hans hoved var i højde med skyggerne fra bådene, der var anbragt på slisker ovenover dækket. Det hvide i hans øjne og hans tænder skinnede tydeligt, men hans ansigtstræk var ikke til at skelne. Hans hænder var store, og det så ud, som om han havde handsker på.

Baker trådte uforknyt nærmere. "Hvem er De? Hvor tør De ..." begyndte han.

Drengen, forbløffet ligesom de andre, løftede lanternen op mod mandens ansigt. Det var sort. En overrasket summen – en svag summen, der lød ligesom en halvkvalt mumlen af ordet "nigger" – løb henover dækket og forsvandt i natten. Negeren lod ikke til at høre den. Han balancerede, hvor han stod, med en vaklen, der ligesom slog takt. Efter et øjebliks tavshed sagde han roligt: – "Mit navn er Holdt – James Holdt."

"Aha!" sagde Baker. Og så, efter nogle sekunders ulmende tavshed, blussede han op igen. "Aha! Deres navn er Holdt. Og hvad så? Hvad vil De? Hvad mener De med at komme her og råbe det?"

Negeren var rolig, koldblodig, ophøjet, storslået. Mændene var kommet nærmere og stod bag ved ham i flok. Han ragede et halvt hoved op over den højeste. Han sagde: "Jeg hører til skibet." Han udtalte ordene tydeligt og med en blød nøjagtighed. Hans stemmes dybe, rullende toner fyldte uden anstrengelse hele dækket. Han var naturligt overlegen, nedladende uden forstillelse, som om han fra sine seks fod og tre tommers højde havde overskuet hele den menneskelige dårskabs størrelse og besluttet sig til ikke at være for streng ved den. Han vedblev: "Kaptajnen hyrede mig i morges. Jeg kunne ikke komme om bord før. Jeg så jer alle agterude, da jeg kom op ad lejderen, og kunne straks se, at de var ved at mønstre mandskabet. Ganske naturligt råbte jeg mit navn. Jeg troede, De havde det på Deres liste og ville forstå mig. De misforstod." Han standsede brat. Der opstod en tåbelig forbløffelse rundt om ham. Han havde ret, som altid, og var, som altid, rede til at tilgive. Det overlegne tonefald tav, og pustende tungt stod han stille, omgivet af alle disse hvide mænd. Han holdt sit hoved rankt i lanternernes skær – et kraftigt modelleret hoved med dybe skygger og skinnende lys – et kraftigt og misdannet hoved med et forpint og fladtrykt ansigt – et patetisk og brutalt ansigt: den tragiske, mystiske, frastødende maske over en negers sjæl.

Baker fik sin ro tilbage og så nøje på papiret. "Ja vel, det er rigtigt. Det er i orden, Holdt. Bring dine sager forud," sagde han.

Pludselig rullede negerens øjne vildt og blev til lutter hvidt. Han førte hånden til sin side og hostede to gange, en metallisk, hul og frygteligt lydelig hoste; den genlød som to eksplosioner i

en kælder; himlens hvælving rungede af den, jernpladerne i skibets ræling syntes at dirre i samklang; så gik han forud sammen med de andre. Officererne, som blev stående ved kahytsdøren, kunne høre ham sige: "Vil ikke nogle af jer kammerater give mig en håndsrækning med mit tøj? Jeg har en kiste og en sæk." Disse ord, der blev sagt klangfuldt og tydeligt, hørtes over hele skibet, og spørgsmålet blev stillet på en måde, der gjorde et afslag umuligt. Den korte, hurtige sjokken af mænd, der bar noget tungt, trak sig forud, men negerens høje skikkelse dvælede ved storlugen i en flok mindre menneskeskikkelser. Igen hørte de ham spørge: "Har I en farvet herre til kok?" Derpå kom et skuffet og misbilligende: "Hæ – hm!" som hans kommentar til den oplysning, at kokken tilfældigvis slet og ret var en hvid mand. Alligevel, da de alle fulgtes hen imod folkelukafet, nedlod han sig til at stikke hovedet ind gennem kabyssens dør og udbryde et pragtfuldt: "God aften, kok!" som fik alle kasserollerne til at runge. I det uklare lys sad kokken på kulkassen og småsov foran kaptajnens aftensmad. Han fo'r op, som om han havde fået et smæk af en pisk og fo'r vildt ud på dækket, hvor han så ryggene af adskillige, der forsvandt leende. Bagefter, når han fortalte om den rejse, plejede han at sige: – "Den stakkels fyr gjorde mig forskrækket. Jeg troede, jeg havde set Fanden." Kokken havde været syv år på skibet under den samme kaptajn. Han var en alvorlig mand med kone og tre børn, hvis selskab han havde den glæde at nyde gennemsnitlig en måned om året. Når han var i land, gik han i kirke med sin familie to gange hver søndag. Til søs satte han sig til at sove hver aften med sin lampe skruet helt op, en pibe i munden og en åben bibel i hånden. En eller anden

måtte altid i nattens løb gå hen og slukke lampen, tage bogen ud af hans hånd og piben af hans mund. "For" – plejede Belfast at sige, irriteret og beklagende sig – "ellers går dit dumme kokkebæst en nat hen og sluger din gamle kridtpibe, og så har vi ingen kok." – "Å, min dreng, jeg er rede, når min skaber kalder mig ... blot I alle sammen var det," svarede den anden med en velvillig højtidelighed, som var komplet idiotisk og sentimental. Belfast dansede af arrigskab uden for kabysdøren. "Dit hellige fæ! Jeg vil ikke have, at du må dø," hylede han og så op med et rasende, dirrende ansigt og kærlige øjne. "Hvorfor skal du skynde dig med det? Dit velsignede gamle kætterfjols, Fanden tager dig snart nok. Tænk på *os* ... på *os* ... på *os*!" Og så gik han sin vej, stampende og spyttende, ærgerlig og arrig; mens den anden trådte ud med en kasserolle i hånden, varm, sodet og rolig, og med overlegne, sikkert smilende øjne fulgte ryggen af sin "sære lille fyr", der dinglede af raseri. De var fine venner.

Baker stod og drev ved agterlugen i selskab med anden styrmand og indsnusede den klamme natteluft. "Disse vestindiske negre er kønne og kraftige folk – nogle af dem ... øhø! ... synes De ikke? En køn, stor mand er han, Creighton. Det kan føles, når han haler i et reb, kan De tro. Øhø! jeg tror, jeg vil tage ham i min vagt." Anden styrmand, en net, blond ung fyr med et energisk ansigt og en pragtfuld legemsbygning, bemærkede roligt, at det var netop, hvad han havde ventet. I hans stemme føltes en let bitterhed, som Baker meget venligt satte sig til at snakke ham fra. "Nå, nå, unge mand," sagde han og hostede mellem ordene. "Nå! Vær nu ikke for begærlig. De havde den store finne i Deres vagt hele rejsen. Jeg skal behandle

Dem pænt. De kan få de to unge nordmænd, og jeg ... øhø! ... jeg tager negeren, og så skal jeg tage den ... øhø! den frække tamp af en handelsmand i den sorte frakke. Jeg skal lære ham ... øhø! ... lære ham at danse efter min pibe, så sandt jeg ... øhø! ... hedder Baker. Øhø! Øhø! Øhø!"

Han gryntede tre gange – glubskt. Han havde et tag med at grynte sådan mellem ordene og ved slutningen af sætningerne. Det var en prægtig, virkningsfuld grynten, som stod godt til hans truende måde at tale på, hans tunge, tyrehalsede skikkelse, hans stødvise, rullende gang; til hans store arrede ansigt, hans rolige øjne og spotske mund. Men folkene kendte den kun alt for godt, hvad der ingenlunde var af ny dato. De kunne godt lide ham, Belfast – som var hans yndling, og som vidste det – parodierede ham, ikke altid bag hans ryg. Charley – men med større forsigtighed – efterlignede hans gang. Nogle af hans udsagn var blevet stående, daglige vendinger i folkelukafet. Mere populær kan ingen blive. Desuden var alle mand rede til at indrømme, at ved given lejlighed kunne styrmanden "give én på hattepulden på rigtig atlanterhavsmanér".

Nu var han i færd med at give sine sidste ordrer. "Øhø! ... du, Knowles! Praj alle mand klokken fire. Jeg vil ... øhø! ... have hevet tot, inden bugserdamperen kommer. Hold udkig efter kaptajnen. Jeg lægger mig med tøjet på ... øhø! ... Kald på mig, når båden kommer. Øhø! Øhø ... Den gamle vil sikkert tale med mig, når han kommer om bord," bemærkede han til Creighton. "Nå, god nat! ... Øhø! Vi har en lang dag for os i morgen ... øhø! ... klogest at gå til køjs nu. Øhø! Øhø!"

Ud over det mørke dæk glimtede en lysstribe, en dør blev smækket i, og styrmand Baker var gået ind i sit pæne lukaf. Unge Creighton stod og lænede sig over rælingen og stirrede drømmende ud i Orientens nat. Og han så i den en lang landevej, en vej med viftende løv og dansende solskin. – han så gamle træers svajende grene sprede sig, og indfattet i deres bue en engelsk himmels kærlige, kærtegnende blå. Og under buen så han en ung pige, i en lys kjole, smilende under en parasol, træde ud af den milde himmel. I den anden ende af skibet var folkelukafet, hvor der kun brændte én lanterne nu, i færd med at lægge sig til at sove i en uklar tomhed, der genlød af lydelige åndedræt og pludselige, korte suk. Den dobbelte række køjer gabede sort, ligesom grave beboet af urolige lig. Hist og her viste et kulørt gardin, halvt trukket for, hvor en sybarit havde sit hvilested. En arm stak lige ud med en mørk håndflade opadvendt og tykke fingre halvt lukkede. To lette snorkninger, som ikke fulgtes ad, førte en komisk samtale, der lignede et skænderi. Singleton klædte sig af igen – den gamle mand led meget under den stikkende varme – og stod og kløede sin ryg i døren med armene korslagte over sit nøgne, tatoverede bryst. Hans hoved nåede dæksbjælken ovenover. Negeren, der var halvt afklædt, havde travlt med at løsne sin kistes surringer og brede sit sengetøj ud i en køje i øverste række. Han gik omkring på de bare sokker, høj og lydløs, mens et par seler daskede ham om hælene. Blandt skyggerne af stivere og bovspryd sad Donkin på gulvet med opadvendte fødder og urolige øjne og gumlede på et stykke hårdt skibsbrød; han holdt beskøjten op til munden i hele næven og snappede af den med et rasende ansigt.

Krummer faldt ned mellem hans udspilede ben. Så rejste han sig.

"Hvor er vores vandtønde?" spurgte han med dæmpet stemme.

Singleton svarede ikke et ord, men pegede med en stor hånd, hvori han holdt en kort, ulmende pibe, hen på den. Donkin bøjede sig over tønden, drak af blikbægeret, plaskede i vandet, vendte sig om og lagde mærke til negeren, der med ophøjet ro stod og betragtede ham over skulderen. Han kantede sig sidelæns hen imod ham.

"Det er en nydelig aftensmad for et menneske," hviskede han bittert. "Min hund derhjemme ville ikke se til den. Men den er god nok til dig og mig. Her er et stort skibs folkelukaf, og ikke så meget som en bid kød i skaffebakkerne. Jeg har set efter i alle kisterne ..."

Negeren stirrede som en mand, der uventet bliver tiltalt i et fremmed sprog. Donkin skiftede tone: "Giv mig en smule tobak, kammerat," sagde han fortroligt. "Jeg har ikke fået en smøg eller skrå en hel måned. Jeg er helt gal efter tobak. Ud med det, du gamle."

"Ikke familiær!" sagde negeren. Donkin fo'r sammen og satte sig ned på den nærmeste kiste af ren og skær overraskelse. "Vi har ikke ligget i vugge sammen," vedblev James Holdt med dyb og sagte stemme. "Her er din tobak." Og efter en pause spurgte han: "Hvad for et skib?" – "*Guldstaten*", mumlede Donkin utydeligt og bed af tobakken. Negeren fløjtede sagte. – "Stukket af?" sagde han kort. Donkin nikkede – hans ene kind posede ud. "Naturligvis er jeg stukket af," brummede han. "De pinte livet af en spanier på rejsen herud, og så gik de løs på mig. Så

forduftede jeg." – "Og lod dit tøj blive?" – "Ja, både tøj og penge," svarede Donkin og hævede stemmen en smule. "Jeg fik ingenting med mig; hverken klæder eller seng. En hjulbenet lille irsk rad her om bord har givet mig et tæppe ... Jeg tror, jeg vil gå op og sove i forestængestagsejlet i nat."

Han gik op på dækket og slæbte et hjørne af tæppet bag sin ryg. Singleton trådte uden at se på ham en smule til side for at lade ham komme forbi. Negeren gemte sit landgangstøj og sad i et rent sæt arbejdstøj på sin kiste med den ene arm fremstrakt over knæene. Efter at have stirret en stund på Singleton spurgte han uden særligt eftertryk: "Hvordan er dette her skib? Nogenlunde ordentligt? Hvad?"

Singleton rørte sig ikke. Efter lang tavshed sagde han med ubevægeligt ansigt: "Skib ... Skibe er der ikke noget i vejen med. Det er menneskene i dem!"

Han røg videre i den dybe stilhed. Et halvt århundredes visdom, der var gået med at lytte til bølgernes torden, havde, uden at han vidste det, talt gennem hans gamle læber. Katten sad og spandt på spillet. Så fik James Holdt et anfald af brølende, raslende hoste, der rystede ham, kastede ham hid og did som en orkan og til sidst slyngede ham pustende og med stirrende øjne hovedkulds ned på hans skibskiste. Adskillige af mændene vågnede. Én sagde søvnigt ud fra sin køje: "Det var da et satans spektakel!" – "Ja, jeg er forkølet," gispede Holdt. – "Forkølet, kalder du det," brummede manden. "Jeg skulle tro, det var noget mere ..." – "Å, nå det tror du," sagde negeren, igen rank og overlegent hånlig. Han krøb op i sin køje og begyndte at hoste hårdnakket, mens han stak hovedet frem for at stirre hele folkelukafet rundt. Der blev ikke protesteret yderligere. Han

faldt bagover på puden og kunne høres hvæsende regelmæssigt, som en mand, der sover dårligt.

Singleton stod i døren med ansigtet til lyset og ryggen til mørket. Og alene i det sovende folkelukafs uklare tomhed så han større ud, kæmpemæssig, meget gammel; så gammel som selve fader Tid, der kunne være trådt ind i lukafet så lydløst som et gravmonument for med tålmodige øjne at betragte trøsteren Søvns kortvarige sejr. Men han var kun et barn af tiden, et ensomt levn fra en spunden og glemt tidsalder. Han stod, stadig stærk, uden en tanke, som altid; en mand, parat til alt, med en stor, tom fortid, men uden fremtid, en mand, hvis barnlige indskydelser og hvis mandsalders lidenskaber allerede var døde i hans tatoverede bryst. De mænd, som forstod hans tavshed, var forsvundet – de mænd, som forstod at leve hinsides livets grænser og med evigheden i sigte. De havde været stærke, som de er stærke, der hverken kender til tvivl eller håb. De havde været utålmodige og udholdende, ustyrlige og opofrende, ubændige og trofaste. Velmenende folk havde forsøgt at fremstille disse mænd som nogen, der klynkede over hver mundfuld føde og gik til arbejdet i frygt for deres liv. Men i virkeligheden havde de været mænd, som kendte slid og slæb, savn, voldsgerninger, udsvævelser – men frygt kendte de ikke, og de havde ingen hadefuld tanke i deres hjerter. Mænd, som var vanskelige at styre, men lette at begejstre; tavse mænd – men mænd nok til i deres hjerter at foragte de sentimentale stemmer, der beklagede deres hårde skæbne. Det var en enestående skæbne, og den var deres; evnen til at bære den syntes dem de udvalgtes forret! Deres slægt levede et utydeligt og uundværligt liv, uden at kende de ømme følelsers sødme

eller et hjems ly – og døde uden at måtte lide under en snæver gravs mørke trussel. De var det hemmelighedsfulde havs evindeligt barnlige børn. – Deres efterkommere er en misfornøjet jords voksne børn. De er ikke så uartige, men heller ikke så uskyldige; ikke så ugudelige, men måske heller ikke så troende; og har de lært at tale, så har de også lært at klynke. Men de andre var stærke og stumme; de udslettedes, de var bøjede, men udholdende som stensøjler, der løfter en strålende og pragtfuld bygnings oplyste haller op i natten. De er borte nu – og det gør intet til sagen. Havet og jorden er troløse mod deres børn: en sandhed, en tro, et slægtled af mænd forsvinder – og glemmes, og det gør intet til sagen! Undtagen måske for de få, som troede på sandheden, bekendte sig til troen – eller elskede mændene.

Der rejste sig en brise. Skibet, som havde ligget strømret, svajede for et sværere blaf; og det slække af ankerkættingen mellem spillet og klysset klirrede pludseligt, gled en tomme forover og rejste sig sagte fra dækket som et forbavsende vink om, at et uanet liv i al hemmelighed havde holdt sig skjult i jernet. I klysset sendte de skurrende led af kæden en sagte stønnen gennem skibet som en mand, der sukker under en byrde. Strækket nåede spillet. Kæden totnede som en vibrerende streng, tilspændingsapparatets håndtag bevægede sig i små sæt. Singleton trådte et skridt frem.

Hidtil havde han stået grubliserende og tankeløs, i hvile, men uden forhåbninger, med et bistert, men udtryksløst ansigt – et tresindstyve års barn af det mystiske hav. Alle hans livs tanker kunne have fundet udtryk i seks ord, men bevægelsen i disse ting, der var en lige så væsentlig del af hans tilværelse som hans

bankende hjerte, fremkaldte et glimt af fiffig årvågenhed i hans alvorlige gamle ansigt. Lanternens flamme flakkede, og den gamle mand med de rynkede og buskede øjenbryn stod over tilspændingsapparatet, årvågen og ubevægelig i den vilde sarabande af dansende skygger. Skibet lystrede ankerets krav, vandt en smule fremover, så at spændingen lettedes. Den slappe kætting hang ned og faldt efter en ubetydelig svajen hid og did med et lydeligt smæk ned på de hårde dæksplanker. Singleton greb vægtstangen og med et voldsomt sæt frem med kroppen vred han spillet nok en pol fremad. Så rettede han sig igen, trak vejret dybt og blev stående en stund og stirrede på den kraftige, sværtbyggede maskine, der stod på dækket ved hans fødder som et stilfærdigt uhyre – et forbavsende og tomt væsen.

"Hold fast – du!" brummede han overlegent til det i sit hvide skægs uplejede vildnis.

2

Næste morgen ved daggry stak *Narcissus* til søs.

En let dis slørede synsranden. Uden for havnen lå det glatte vands uendeligt udstrakte flade og funklede som et gulv af juveler og så tomt som himlen. Den lille, sorte bugserbåd tog et tag til luvart på sædvanlig måde, slap så bugsertovet og lå et øjeblik ventende ved låringen med maskinen stoppet, mens skibets lange, slanke skrog langsomt vandt forover under mærsesejlene. Den løsthængende sejldug højere oppe blæste ud for brisen med bløde, runde konturer, så det lignede små runde skyer, der havde ladet sig fange i rebenes virvar. Så blev skøderne halede for, ræerne hejsedes, og skibet blev til en høj og ensom pyramide, der helt skinnende og hvid gled gennem soldisen. Bugserbåden gjorde kort omkring og dampede ind mod land. Seksogtyve par øjne iagttog dens lave, brede agterstævn, der kravlede dorsk hen over den jævne dønning mellem sine to skovlhjul, der drejede sig hurtigt og piskede vandet med bister ilfærdighed. Den lignede en kolossal vandskarnbasse, der, overrasket af lyset og overvældet af solskinnet, med nytteløse anstrengelser forsøgte at slippe bort til landets fjerne mørke. Den efterlod en dvælende røgsmøre på himlen og to svindende skumstriber på vandet. På det sted, hvor den havde standset, blev en rund, sort klat sod liggende og bølgede i dønningen – et urent mærke efter dyrets hvile.

Narcissus, som nu var alene, med stævnen mod syd, syntes at ligge strålende og stille på det hvileløse hav under den

vandrende sol. Skumflager gled forbi dens sider; vandet ramte den med blinkende slag; landet gled bort og blev langsomt utydeligt; et par fugle hang på ubevægelige vinger og skreg over de svajende mastetoppe. Men snart forsvandt landet, og fuglene drog bort; mod vest hævede det spidse sejl på en arabisk dhow, der skulle til Bombay, sig trekantet og rankt over synskredsens skarpe rand, dvælede og forsvandt som et luftsyn. Skibets kølvand, langt og lige, strakte sig ud i en umådelig ensomheds dag. Den nedgående sol brændte på vandfladen og flammede dødt under de tunge, sorte regnskyer. Solnedgangsbygen, som kom op bagfra, opløste sig i en hvæsende regnskylles korte oversvømmelse. Den efterlod skibet skinnende fra flagknap til vandlinje og med formørkede sejl. Det løb let af sted for en jævn monsun og med dækket klaret til natten; og bevægende sig af sted sammen med det hørtes den jævne og ensformige pisken af bølgerne, blandet med en sagte hvisken af mændene, der blev mønstrede agterude for at inddeles i vagter; den korte piben af en blok til vejrs; eller af og til et hørligt suk af brisen.

Styrmand Baker kom ud af sit lukaf og råbte det første navn skarpt, inden han lukkede døren efter sig. Han skulle til at overtage vagten på dækket. Ifølge en gammel skik til søs overtager første styrmand på en hjemrejse førstevagten – fra otte til midnat. Efter at have hørt det sidste: "Javel!" sagde Baker derfor tvært: "Løs af ved rattet og udkigget," og steg med tunge trin op ad hyttens trappe til luvart. Snart efter kom Creighton ned, sagte fløjtende, og gik ind i sit lukaf. På dørtrinet stod stewarden og drev tankefuldt, med tøfler på fødderne og skjorteærmerne rullede helt op til skuldrene. På øverste dæk var

kokken i færd med at låse kabysdøren og stod nu og skændtes med unge Charley om et par sokker. Man kunne høre ham i mørket midtskibs sige i en indtrængende tone: "Du fortjener ikke en venlighed. Jeg har tørret dem for dig, og så beklager du dig over hullerne – og bander oven i købet! Lige for næsen af mig! Hvis jeg ikke var et kristent menneske – hvad du ikke er, din lille slubbert – så gav jeg dig en lussing … Pil af!" Mænd stod to eller tre sammen tankefulde eller gik tavse op og ned langs rælingen i kulen. En hjemrejses første travle dag var ved at synke hen i det genoptagne pligtarbejdes sløve fred. Agterude, på den høje hytte, sjokkede Baker op og ned og gryntede tankefuldt ved sig selv i pauserne. Forude stod udkiggen rank imellem de to ankres flige og nynnede en uendelig melodi, mens han pligtskyldigt holdt øjnene fæstede fremad i tom stirren. Et væld af stjerner kom frem i den klare nat og befolkede himlens tomhed. De funklede som levende over havet; de omgav det sejlende skib på alle sider, mere indtrængende end en stirrende menneskefloks øjne og ligeså uudgrundelige som menneskesjæle.

Rejsen var begyndt, og skibet, et fra jorden løsrevet brudstykke, gik sin gang ensomt og hurtigt som en lille planet. Rundt om det mødtes himlens og havets afgrunde på en unåelig grænselinje. En stor, cirkelrund ensomhed bevægede sig af sted sammen med det, stadig skiftende og stadig den samme, altid ensformig og altid imponerende. Af og til viste en anden omflakkende hvid plet, fuld af liv, sig langt borte – og forsvandt igen, optaget af sine egne formål. Solen skuede ned på det hele dagen og steg hver morgen med en brændende, rund stirren af evindelig nysgerrighed. Det havde sin egen skæbne; det levede

med de væseners liv, der betrådte dets dæk; ligesom jorden, der havde overgivet det til havet, bar det en utålelig byrde af savn og forhåbninger. På det levede frygtsom sandhed og frække løgne; og ligesom jorden var det ubevidst, skønt at se til – og fordømt af menneskene til en uædel skæbne. Dets vejs ophøjede ensomhed forlenede dets pilgrimstogs smudsige inspiration med værdighed. Havets smilende storhed gjorde tidens udstrækning lille. – Dagene fulgte efter hverandre, strålende og hurtige, som glimtene fra et fyr, og nætterne, begivenhedsrige og korte, lignede svindende drømme.

Mændene var rystet sammen i deres arbejde og glassenes halvtimes klokkeslag regulerede deres livs uophørlige påpasselighed. Nat og dag kunne en matros' hoved og skuldre ses agterude ved rattet aftegne sig højt oppe mod sollyset eller stjerneskæret, hævende sig meget stille over de drejende egers bevægelse. Ansigterne vekslede og gled forbi i rækkefølge. Ungdommelige ansigter, skæggede ansigter, mørke ansigter; rolige ansigter eller tvære ansigter, men alle i slægt med havets broderskab; alle med det samme opmærksomme udtryk i øjnene, der omhyggeligt vågede over kompasset og sejlene. Kaptajn Allistoun, alvorlig, og med et gammelt rødt tørklæde om halsen, spadserede hele dagen op og ned ad hyttedækket. Om natten steg han mange gange op fra kahytskappens mørke, som et genfærd fra graven, og stod årvågen og tavs under stjernerne med natskjorten flagrende som et flag – hvorefter han uden en lyd sank ned igen. Han var født på Pentland fjords kyster. I sin ungdom havde han opnået rang som harpunér på hvalfangere ved Peterhead. Når han talte om den tid, blev hans hvileløse grå øjne stille og kolde som is, der fortoner sig i

horisonten. Senere gik han over til ostindiefarten for en forandrings skyld. Han havde ført *Narcissus*, lige siden den blev bygget. Han elskede sit skib og klemte uden nåde og barmhjertighed det mest mulige ud af det; for hans hemmelige ærgerrighed var en skønne dag at få det til at gøre en glimrende hurtig overfart, som ville blive omtalt i sømandspressen. Han nævnte sin reders navn med et spotsk smil, talte kun sjældent til sine officerer og uddelte røfler med en mild stemme og med ord, som sved. Hans hår var jerngråt, hans ansigt hårdt og af en farve som gammelt læder. Han barberede sig hver evige morgen klokken seks – kun én gang, da han var blevet overrumplet af en rasende orkan firsindstyve mil sydvest for Mauritius, havde han undladt det i tre dage i træk. Han frygtede intet uden en nidkær Gud, og ønskede at ende sine dage i et lille hus med have langt inde i landet uden for havets synsvidde.

Han, som herskede over denne lille verden, steg sjældent ned fra sin hyttes olympiske højder. Under ham – så at sige for hans fødder – levede almindelige dødelige deres travle og lidet betydende liv. På øverste dæk gryntede styrmand Baker på sin blodtørstige og uskyldige måde og holdt os allesammen uafbrudt i selen, for – som han en gang bemærkede – det var netop det, han fik sin betaling for. Folkene, som arbejdede på dækket, var sunde og tilfredse – som de fleste sømænd er, når de vel er kommet ud i rum sø. Den rette Guds fred begynder alle vegne tusind mil fra det nærmeste land; og når han sender sin magts sendebud derhen, er det ikke i frygtelig harme imod forbrydelse, frækhed og dårskab, men faderligsindet, for at lutre enfoldige hjerter – uvidende hjerter, som ikke kender noget til livet og banker uforstyrret af misundelse eller begær.

Om aftenen, når dækket var klaret, havde det et roligt udseende, der mindede om efteråret på landjorden. Solen var ved at gå til hvile, indhyllet i en kappe af varme skyer. Forude, på enden af reserverundholterne, sad bådsmanden og tømmermanden side om side med korslagte arme; to gode venner, kraftige og med brede brystkasser. Ved siden af dem sad den lille, kortbenede sejlmager – som havde været i marinen – og fortalte, bakkende på sin pibe, umulige historier om admiraler. Par trampede frem og tilbage og holdt uden besvær trit og balance på den indskrænkede plads. Grise gryntede i den store grisesti. Belfast, tankefuldt lænet på albuen til tremmerne, passiarede med dem i sin spekulative tavshed. Mænd med skjorterne stående åbne over det solbrændte bryst sad på fortøjningsknægtene og på trinene af mandskabslukafets trapper. Henne ved fokkemasten sad nogle stykker i rundkreds og drøftede kendetegnene på en "fin herre". Én sagde: – "Det er pengene, der gør det." En anden påstod: "Nej, det er den måde, de taler på." Halte Knowles kom hinkende med uvasket ansigt (han nød det fortrin at være folkelukafets snavsede medlem), fremviste et par gule hugtænder i et fiffigt smil og forklarede snedigt, at han "havde set nogle af deres bukser". Buksebagene – havde han lagt mærke til – var slidt tyndere end papir af den stadige sidden på kontorstole, ellers så de fine nok ud og kunne vare i årevis. Det var alt sammen udseendet, det kom an på. "Det var," sagde han, "s'gu let nok at være en fin herre, når man bare havde et pænt, renligt stykke arbejde for livstid." De diskuterede endeløst, hårdnakket og barnagtigt; de gentog deres forbavsende argumenter råbende og røde i ansigterne, mens den lette brise,

bølgende ned ad den uhyre hulning af fokken, der udspilede sig over deres bare hoveder, berørte deres pjuskede hår med et forbigående og let strøg som et overbærende kærtegn.

De glemte deres slid, de glemte sig selv. Kokken kom nærmere for at høre efter og stod hos, strålende i sin indre trossikkerhed, som en helgen udi egen indbildning, der ikke kan glemme sin velsignede løn; Donkin, ensom og grublende over sine forurettelser ude på bakken, trådte nærmere for at opfange gangen i diskussionen neden for ham; han vendte sit gustne ansigt ud mod søen, og hans tynde næsebor bevægede sig, mens han snusede til brisen, dovent henslængt ved rælingen. I solnedgangens skær lyste ansigter af interesse, tænder glimtede, øjne funklede. De spadserende par stod pludselig stille, med brede grin; en mand, der sad bøjet over en vaskebalje, rettede sig betaget op med sæbeklatter på de våde arme. Selv de tre underofficerer lyttede til, mens de lænede sig bagover mod deres magelige rygstød med overlegne smil. Belfast holdt op med at klø sin yndlingsgris på øret og forsøgte med åben mund og ivrige øjne at få et ord indført. Han løftede armene og satte et spydigt ansigt op. I nogen afstand skreg Charley til kredsen: "Jeg kender mere end nogen af jer til fine herrer. Jeg har stået på en fortrolig fod med dem … Jeg har børstet deres støvler." Kokken, som strakte hals for at høre bedre, blev forarget. "Hold din mund, når ældre folk taler, din uforskammede lille hedning." – "Ja vel, gamle Halleluja, nu er jeg færdig," svarede Charley beroligende. Snavsede Knowles afleverede en bemærkning med et overnaturligt snedigt udtryk, og en latterbølge hævede sig, steg som en brodsø og knaldede løs med et forbløffende brøl. De stampede med begge fødder i

dækket; de vendte deres rasende ansigter op mod himlen; mange spruttede og daskede sig på lårene; en eller to sad sammenbøjede, gispede og tog om sig med begge arme, som om det gjorde ondt. Tømmermanden og bådsmanden skiftede ikke stilling, men rystede af latter, som de sad; sejlmageren, som havde en historie om en kommandør på stablen, så gnaven ud; kokken tørrede sine øjne med en fedtet klud; og halte Knowles stod, forbavset over sit eget held, midt iblandt dem med et tøvende smil.

Pludselig blev Donkins ansigt alvorligt, mens han lænede sig med opskudte skuldre over rælingen agterude. Noget, der lignede en svag rallen, hørtes gennem mandskabslukafets dør. Det blev til en mumlen; det endte i en sukkende stønnen. Den vaskende stak brat begge hænder i baljen; kokken blev mere forknyt end en frafalden, der er gennemskuet; bådsmanden skuttede sig uroligt; tømmermanden rejste sig med et spring og gik sin vej – sejlmageren syntes ved sig selv at opgive sin historie og begyndte at bakke på sin pibe med skummel beslutsomhed. I dørens mørke skinnede et par hvide, store og stirrende øjne. Så stak James Holdts hoved frem og kom til syne, som om det hang mellem de to hænder, der greb om en dørstolpe på hver sin side af ansigtet. Kvasten på hans blå uldne nathue, der vrikkede forover, dansede muntert over hans venstre øjenlåg. Han trådte vaklende ud. Han så lige så kraftig ud som nogensinde, men der var en sær, kunstlet usikkerhed i hans holdning; hans ansigt var måske en smule tyndere, og hans øjne var påfaldende fremstående. Han syntes at fremskynde det svindende lys' tilbagetog ved sin blotte nærværelse; den nedgående sol sank brat, som om den flygtede

for vor neger; en sort tåge syntes at udgå fra ham; en næsten umærkelig, uhyggelig indflydelse; et koldt og skummelt noget, der strømmede ud og lagde sig over alle ansigter som et sørgeslør. Kredsen brød op. Latteren og glæden døde på de stivnede læber. Der var ikke et smil tilbage blandt hele skibets besætning. Ikke et ord blev der talt. Mange vendte ryggen til og forsøgte på at se uforknytte ud; andre, med bortvendte hoveder, sendte halvt modstræbende blikke ud af øjenkrogene. De lignede snarere forbrydere, der var sig deres misgerninger bevidst, end ærlige mænd forvirrede af tvivl; kun to eller tre stirrede frimodigt, men dumt frem for sig med halvåbne munde. Alle ventede, at James Holdt skulle sige noget, og så på samme tid ud, som om de på forhånd vidste, hvad han ville sige. Han støttede ryggen til dørstolpen og lod med tunge øjne et dominerende og forpint blik glide over os, som en syg tyran, der kuer en bande feje, men upålidelige slaver.

Ingen flygtede. De ventede i forhekset rædsel. Han sagde ironisk, med et gisp mellem ordene:

"Tak skal I have ... kammerater. I ... er så rare ... og ... stilfærdige ... er I. Hyler sådan ... lige udenfor ... døren ..."

Han gjorde en længere pause, under hvilken han lod sine ribben arbejde i overdrevet besvær med at trække vejret. Det var uudholdeligt. Fødder skrabede. Belfast udstødte et klynk; men Donkin ovenover blinkede med sine røde øjenlåg med de usynlige øjenhår og smilede bittert over negerens hoved.

Negeren vedblev med forbavsende ro. Han gispede ikke mere, og hans stemme klang hult og lydeligt, som om han talte i en tom hule. Den var fuld af foragt og vrede.

"Jeg forsøgte at få et lille blund. I ved, at jeg ikke kan sove om natten. Og så står I her og vrøvler lige ved døren som en flok gamle kællinger … I kalder jer selv gode skibskammerater. Gør I? … I bryder jer meget om et døende menneske!"

Belfast snurrede sig væk fra grisestien. "Jimmy," udbrød han i en rystende tone, "hvis du ikke var syg, ville jeg –"

Han standsede. Negeren ventede en stund, så sagde han i en skummel tone: "Du ville … hvad ville du? Gå hen og slås med én, der er mage til dig selv. Lad mig nu være i fred. Det skal ikke vare længe. Jeg dør snart … Det skal nok komme til at passe."

Folkene stod ganske stille rundt om, trak vejret sagte og så ophidset ud af øjnene. Det var netop det, de havde ventet sig og ikke kunne fordrage at høre, denne tanke om en snigende død, som mange gange om dagen blev stukket dem ud som et praleri og en trussel af denne ubehagelige neger. Han syntes at være stolt af denne død, der foreløbig kun havde bidraget til at forhøje hans livs behagelighed; han var hovmodig af den, som om ingen anden i verden nogensinde havde stået på en fortrolig fod med en sådan kammerat; han gjorde ustandselig væsen af den over for os med en kærlig ihærdighed, som gjorde dens nærværelse utvivlsom og på samme tid utrolig. Intet menneske kunne mistænkes for et så uhyggeligt venskab! Var den virkelighed – eller var den humbug – denne Jimmys stadig ventede gæst? Vi vaklede mellem medlidenhed og mistillid, mens han på den ringeste foranledning raslede med knoglerne af sin brydsomme og nederdrægtige benrad for øjnene af os. Han kørte stadig op med den. Han snakkede om sin kommende død, som om den allerede var der, som om den spadserede på dækket udenfor og snart ville komme ind for at lægge sig til at

sove i den eneste tomme køje; som om den sad ved hans side ved hvert måltid. Den generede os dagligt i vort arbejde, i vor fritid, i vore forlystelser. Vi havde ingen sange og ingen musik om aftenen, fordi Jimmy (vi kaldte ham alle ved kælenavnet Jimmy for at skjule vort had til hans medskyldige) med sin forestående dødelige afgang havde forstyrret selve Archies sindsligevægt. Archie var ejer af harmonikaen; men efter et par bidende forelæsninger af Jimmy nægtede han at spille mere. Han sagde: – "Det er en ubehagelig spøgefugl. Jeg ved ikke, hvad der er i vejen med ham, men der er noget meget galt. Det nytter ikke, at I beder mig. Jeg vil ikke spille." Vore sangere blev tavse, fordi Jimmy var dødsens. Af samme grund kunne ingen – som Knowles bemærkede – "hamre et søm i til at hænge sine stakkels par pjalter på" uden at blive gjort opmærksom på den uhyrlighed, han begik ved at forstyrre Jimmys evindelige sidste øjeblikke. Om natten, i stedet for det gemytlige hyl: "Et glas! Tørn ud! Kan I høre dernede? Hej! Hej! Hej! Op at se!" blev vagterne purret hviskende fra mund til mund, for ikke at bringe uro i Jimmys muligvis sidste slummer på jorden. Sandt nok, han var altid vågen, og når vi luskede op på dækket, fik han altid i ryggen på os anbragt en bidende bemærkning, der for øjeblikket fik os til at føle, at vi havde været nogle bæster, og bagefter fik os til at nære en anelse om, at vi havde været idioter. Vi talte med sagte stemmer i det mandskabslukaf, som om det var en kirke. Vi spiste vore måltider i tavshed og frygt, for Jimmy var kræsen med sin mad og hånede bittert det salte kød, beskøjterne og teen, som om det var sager, der ikke egnede sig til fødevarer for mennesker – "endsige da for et dødssygt menneske!" – Han plejede at sige: – "Kan du ikke finde et stykke

bedre kød til en syg mand, som prøver på at komme hjem for at blive kureret – eller begravet? Men sådan er I! Hvis jeg havde en mulighed for at komme mig, ville I snart spolere den. I ville forgive mig. Se her, hvad I har givet mig!" Vi opvartede ham i hans seng med raseri og ydmyghed, som om vi havde været en hadet fyrstes krybende hofmænd; og han lønnede os med sin uforsonlige kritik. Han havde opdaget hemmeligheden ved stadig at holde menneskehedens fundamentale dumhed vedlige; han ejede livets hemmelighed, den forbandede døende mand, og han gjorde sig til herre over hvert øjeblik af vor tilværelse. Vi blev desperate, men var og blev underdanige. Den letbevægelige lille Belfast var stadig lige på grænsen til at overfalde ham eller briste i gråd. En aften betroede han Archie: "For en rød øre ville jeg slå hans grimme sorte hoved i smadder – den luskende skulkeprins!" Og den ærlige Archie lod, som om han blev indigneret! Sådan var den forbandede trolddom, som denne tarvelige vestindiske neger havde kastet over vor uskyldige manddom! Men samme nat stjal Belfast officerernes søndags-frugtkage fra kabyssen for at pirre Jimmys kræsne appetit. Derved satte han ikke blot sit lange venskab med kokken i fare, men også – viste det sig – sin sjælefrelse. Kokken blev overvældet af sorg; han vidste ikke, hvem forbryderen var, men han vidste, at Satan var på spil blandt disse mænd, som han betragtede som på en måde stående i hans åndelige varetægt. Hver gang han så tre eller fire af os stå sammen, forlod han sit komfur for at løbe ud og prædike for os. Vi flygtede for ham; og kun Charley (som vidste, hvem tyven var) mødte kokken med en ærlig stirren, som irriterede den brave mand. "Jeg tror, det er dig," stønnede han sorgfuldt og med en

klat sod på hagen. "Det er dig. Du er en brand til bålet! Jeg skal ikke have flere af *dine* sokker i min kabys." Snart udbredte der sig den uofficielle meddelelse, at hvis der skete nok et tilfælde af tyveri, ville vor marmelade (en ekstraration, et halvt pund pr. mand) blive stoppet. Styrmand Baker ophørte at overdænge sine yndlinge med spøgefulde skældsord og brummede mistænksomt ad os alle. Kaptajnens kolde øjne højt oppe på broen skinnede fulde af mistro, når han så os vandre i en lille flok fra fald til braser ved den sædvanlige aftenstramning af alle rebene. Den slags tyverier i et koffardiskib er vanskelige at sætte en stopper for og kan betragtes som en erklæring fra folkene om deres utilfredshed med deres officerer. Det er et dårligt tegn. Det kan ende med Gud ved hvilke ubehageligheder. *Narcissus* var endnu et fredeligt skib, men den gensidige tillid var rokket. Donkin skjulte ikke sin henrykkelse. Vi andre var forfærdede.

Så gav den ulogiske Belfast sig med stort raseri til at skælde vor neger ud. James Holdt, med sin albue på hovedpuden, klagede og gispede: "Har jeg bedt dig om at negle den forbandede kage? Gid Fanden havde det forbistrede juks. Jeg er blevet dårligere af det – dit lille irske dårekistelem!" Med højrødt ansigt og dirrende læber røg Belfast løs på ham. Hver mand i folkelukafet rejste sig med et råb. Der var et øjebliks vild tummel. En eller anden skreg gennemtrængende: "Rolig, Belfast! Rolig! ..." Vi ventede, at Belfast uden videre omsvøb ville kværke Holdt. Støvet fløj omkring. Igennem det hørte vi negerens hoste, metallisk og rungende som lyden af en gongong. I næste øjeblik så vi Belfast hænge over ham. Han sagde i en klagende tone: "La' være! La' være, Jimmy! Du må ikke

være sådan. En engel kunne ikke holde det ud med dig – syg som du er!" Han drejede sig om mod os fra Jimmys seng, hans komiske mund dirrede, og han så på os med tårer i øjnene; og han søgte at rette på de uordentlige tæpper. Havets uophørlige hvisken fyldte folkelukafet. Var James Holdt forskrækket, eller rørt, eller angerfuld? Han lå på ryggen med den ene hånd trykket mod sin side og lige så ubevægelig, som om den gæst, han ventede, endelig var kommet. Belfast famlede ved hans fødder og gentog bevæget: "Ja, vi ved det nok. Du har det dårligt, men ... Sig bare, hvad du vil have gjort, og ... Vi ved allesammen, at du har det dårligt – meget dårligt ..." Nej! James Holdt var absolut ikke rørt eller angerfuld. Sandt at sige syntes han noget forbløffet. Han satte sig over ende utrolig hurtigt og let. "Nå, så I tror, at jeg har det dårligt, gør I?" sagde han melankolsk med sin klareste baryton (når man hørte ham tale, skulle man undertiden ingenlunde tro, at der var noget i vejen med manden). "Gør I? ... Nå, så opfør jer derefter! Der er nogle af jer, der ikke har fornuft nok til at brede et tæppe ordentligt over et sygt menneske. Så! Lad det bare ligge! Jeg kan dø, hvordan det så ligger!" Belfast vendte sig forknyt bort med en modløs bevægelse. I folkelukafets stilhed, fuldt af interesserede mænd, sagde Donkin tydeligt: "Det var dog som Satan!" og fnisede. Holdt så på ham. Han så ganske venligt på ham. Ingen kunne vide, hvad vor ubegribelige patient ville være tilfreds med; men for os var den negers hån drøj at finde sig i.

Donkins stilling i mandskabslukafet var første klasses, men usikker. Han havde det slemme fortrin at være almindelig forhadt. Ingen ville have noget at gøre med ham; og i sin ensomhed kunne han ikke gøre andet end tænke på stormene

ved Kap Det gode Håb og misunde os vort varme vandtætte tøj. Vore søstøvler, vore oliefrakker, vore velfyldte skibskister var for ham lige så mange årsager til bitre grublerier; han havde intet af alt dette, og han havde en instinktmæssig følelse af, at når der blev brug for det, ville ingen tilbyde at dele med ham. Han var uforskammet krybende mod os og gennemført uforskammet mod officererne. Han ventede sig de bedste resultater for sig selv af en sådan opførsel – og deri tog han fejl. Slige naturer glemmer, at når mænd tirres til det yderste, bliver de retfærdige – hvad enten de vil eller ej. Donkins uforskammethed mod den langmodige Baker blev os til sidst uudholdelig, og vi frydede os, da styrmanden en mørk nat tæmmede ham for ramme alvor. Det blev gjort rigtig pænt, overmåde sømmeligt og anstændigt og uden synderlig støj. Vi var blevet purret – lige før midnat – for at sætte ræerne kant, og Donkin kom som sædvanligt med fornærmelige bemærkninger. Vi stod søvnige på rad med fokkebrasen i hænderne og ventede på den næste ordre, da vi i mørket hørte en sjokkende trampen af fødder, et overrasket udbrud, lyden af puf og dask, en undertrykt, hvæsende hvisken: "Nå, så det vil du!" ... "La' vær'!" ... "Så opfør dig ordentligt!" ... "Av! Av! ..." Og så lød der bløde bump blandet med raslen af jerngenstande, som om et menneskelegeme hjælpeløst var trimlet om blandt hovedpumpens stænger. Førend vi rigtigt forstod situationen, hørte vi styrmandens stemme meget nær og en smule utålmodig: "Hal væk, folkens! Bras bak på det reb!" Og vi brasede bak på det reb med stor iver. Som om intet var hændt, vedblev førstestyrmand at brase ræerne med sin sædvanlige utålelige nøjagtighed. Vi så i det øjeblik ikke noget til Donkin og

brød os heller ikke om ham. Hvis næstkommanderende havde hevet ham over bord, ville ingen have sagt så meget som: "Halløj! Han er væk!" Men i virkeligheden var der ikke sket synderlig skade – selv om Donkin havde mistet en fortand. Dette opdagede vi næste morgen, og bevarede en streng tavshed; folkelukafets etikette bød os være blinde og stumme i sådan et tilfælde, og vi satte større pris på at overholde, hvad der sømmer sig i vor tilværelse, end almindelige landkrabber gør i deres. Charley hylede med en utilgivelig mangel på levemåde: "Har du været hos tandlægen? ... Det gjorde nok ondt, hvad?" Han fik en lussing af en af sine bedste venner og var nedsunket i sorg i mindst tre timer. Det gjorde os ondt for ham, men ungdommen trænger endnu mere til tugt end alderdommen. Donkin grinede giftigt. Fra den dag blev han ubarmhjertig; sagde til Jimmy, at han var en "sort snydetamp"; slog på over for os, at vi var en flok idioter, der hver dag lod os tage ved næsen af en gemen neger. Og Jimmy lod til at synes om fyren!

Singleton levede uberørt af menneskelige sindsbevægelser. Tavs og ikke til at slå et smil af trak han vejret iblandt os – og det var det eneste, hvori han lignede resten af mandskabet. Vi bestræbte os for at være flinke fyre, og fandt det svært vanskeligt. Vi svingede mellem ønsket om at være dydige og frygten for at gøre os latterlige; vi ville skåne os selv for samvittighedsnag, men ville ikke gøres til foragtelige narre af vore egne følelser. Jimmys hadefulde medskyldige syntes med sin urene ånde at have indblæst uanede besværligheder i vore hjerter. Vi var urolige og feje. Det vidste vi. Singleton syntes intet at vide, intet at forstå. Hidtil havde vi anset ham for lige så

viis, som han så ud til; men nu dristede vi os til tider til at mistænke ham for at være sløv – af alderdom. Det hændte sig imidlertid en dag ved middagsmåltidet, mens vi sad på vore kister rundt om en blikbakke, der stod på dækket indenfor vore fødders rundkreds, at Jimmy udtalte sin almindelige modbydelighed for mennesker og ting i ord, der var mere end almindeligt stødende. Singleton løftede hovedet. Vi tav. Den gamle mand vendte sig til Jimmy og spurgte: "Er du ved at dø?" – Dette spørgsmål lod til i en frygtelig grad at forbløffe og forvirre James Holdt. Vi blev alle forbløffede. Munde blev stående åbne; hjerter dunkede; øjne blinkede; en jerngaffel tabtes raslende ned i bakken; en mand rejste sig som for at gå ud, men blev stående. Jimmy tog sig imidlertid sammen på mindre end ét minut. "Hvorfor spørger du om det? Kan du ikke se det?" svarede han med rystende stemme. Singleton førte et stykke udblødt beskøjt ("hans tænder," forklarede han, "var blevet stumpe") op til munden. – "Nå, så bliv ved med at dø," sagde han med ophøjet mildhed. "Lad være at gøre sådan et forbandet vrøvl i den anledning. Vi kan ikke hjælpe dig." Jimmy faldt bagover i sin køje og lå en lang tid ganske stille og tørrede sveden af sin hage. Middagsservicet blev hurtigt stillet til side. Oppe på dækket drøftede vi hviskende begivenheden. Nogle viste en klukkende henrykkelse. Mange så alvorlige ud. Wamibo stirrede længe drømmende frem for sig og gjorde så mislykkede forsøg på at smile; og en af de unge nordmænd, stærkt pint af tvivl, vovede på anden hundevagt at nærme sig Singleton (den gamle mand opmuntrede os ikke meget til at tiltale ham) og spørge fåret: "Tror du, han skal dø?" Singleton så op: "Ja, naturligvis skal han dø," sagde han roligt. Dette syntes

afgørende. Det blev ufortøvet meddelt enhver, der havde adspurgt oraklet. Undselig og ivrig trådte han frem og fremsagde med bortvendte øjne sin formular: "Gamle Singleton siger, at han skal dø." Det var en lettelse! I det mindste vidste vi nu, at vor medlidenhed ikke ville være ilde anbragt, og vi kunne igen smile uden ubehagelige anelser – men vi gjorde regning uden Donkin. Donkin "ville ikke have noget at gøre med de beskidte udlændinge," og da Nielsen kom til ham med meddelelsen "Singleton siger, at han skal dø," svarede han spotsk: "Og det skal du også – din tykhovedede hollænder. Gid I hollændere var døde alle sammen – i stedet for, at I kommer og slæber vore penge hjem til jeres forsultne land." Vi blev forbløffede. Det gik op for os, at når alt kom til alt, betød Singletons svar ingenting. Vi begyndte at hade ham, fordi han gjorde nar ad os. Al vor sikkerhed var ved at forsvinde; vi stod på en tvivlsom fod med vore officerer; kokken havde opgivet os som fortabte; vi havde hørt bådsmanden udtale den mening, at "vi var en flok høveder". Vi havde mistanke til Jimmy, til hinanden indbyrdes, ja endogså til os selv. Vi vidste ikke, hvad vi skulle gøre. Ved hver ubetydelig drejning af vor beskedne livsvej mødte vi den overlegne Jimmy, der spærrede os vejen, arm i arm med sin frygtelige og tilslørede skytsånd. Det var en uhyggelig trældom.

Det begyndte en uge efter, at vi havde forladt Bombay, og kom over os i al stilhed som enhver anden stor ulykke. Alle havde lagt mærke til, at Jimmy lige fra først af var meget sløj til sit arbejde; men vi betragtede det ganske simpelt som et resultat af hans livsfilosofi. Donkin sagde: "Du lægger ikke mere vægt i et reb end en spurv." Han lod, som om han ikke hørte

ham. Belfast, der var rede til at optage en kamp, udbrød udfordrende: "Du tager såmænd heller ikke livet af dig, gamle dreng!" – "Ville du gøre det?" svarede han med den yderste hån – og Belfast trak følehornene til sig. En morgen, da vi spulede dæk, råbte styrmand Baker til ham: – "Bring din svaber herover, Holdt." Han kom dorskt slentrende. "Let dig lidt! Øhø!" brummede Baker. "Hvad er der i vejen med dine bagben?" Han stod bomstille og stirrede tøvende på ham med fremstående øjne og med et frækt og bedrøvet udtryk. – "Det er ikke mine ben, der er noget i vejen med," sagde han. "Det er mine lunger." Alle lyttede. "Hvad ... øhø ... hvad er der i vejen med dem?" spurgte Baker. Hele vagten stod rundt om på det våde dæk og grinede, med svaber eller spande i hænderne. Han svarede sørgmodigt: – "De er væk – eller i færd med at forsvinde. Kan De ikke se, at jeg er et dødsens menneske? Jeg ved det!" Baker følte væmmelse ved ham. "Hvorfor Fanden har du da taget hyre her om bord?" – "Jeg skal leve, til jeg dør – skal jeg ikke?" svarede han. Grinene blev hørlige. – "Gå nedenunder – bort fra mine øjne," sagde Baker. Han var sat til vægs. Mage til det havde han aldrig oplevet. James Holdt slap lydigt sin svaber og gik langsomt forud. Et brøl af latter fulgte ham. Det var alt for komisk. Alle mand lo ... De lo! ... Ak.

Han blev vor plageånd til hver en tid; han var værre end et mareridt. Man kunne ikke se, at der var noget i vejen med ham; det viser sig ikke på en neger. Han var ikke særlig tyk – unægtelig ikke – men han var heller ikke mere mager end andre negre, vi havde kendt. Han hostede tit, men selv den mest forudindtagne kunne lægge mærke til, at han i regel hostede, når det passede i hans kram. Han ville ikke eller kunne ikke

passe sit arbejde – og han ville ikke holde sengen. Én dag kunne han gå til vejrs som den bedste, og næste gang måtte vi sætte vore liv på spil for at få hans slatne krop ned. Der blev klaget over ham, han blev undersøgt; han fik en røffel, blev truet, snakket godt for, der blev holdt en prædiken for ham. Han blev kaldt ned i kahytten for at tale med kaptajnen. Der gik vilde rygter. Det hed sig, at han havde lukket munden på den gamle; det hed sig, at han havde forskrækket ham. Charley påstod, at skipperen havde "grædt og givet ham sin velsignelse og en krukke marmelade." Knowles havde hørt af kahytsopvarteren, at den utrolige Jimmy var dinglet over mod møblerne i kahytten; at han havde jamret sig; at han havde beklaget sig over almindelig brutalitet og vantro; og var endt med at hoste ind over alle den gamles meteorologiske journaler, som lå åbne på bordet. Hvordan det nu var eller ikke var, så kom Holdt tilbage forude, støttet af kahytstjeneren, som i en rædselsslagen og forfærdet tone bønfaldt os: – "Kom her! Tag fat i ham, én af jer. Han skal til køjs." Jimmy drak en blikkopfuld kaffe og gik til køjs efter at have givet først én og så en anden en overhaling. Og i sin køje blev han det meste af tiden, men når han fik lyst, gik han op på dækket og viste sig iblandt os. Han var spotsk og spekulativ; han stirrede ud over havet, og ingen kunne forstå, hvad meningen var med, at denne sorte mand sad afsides med en tankefuld holdning og lige så ubevægelig som en statue.

Han afviste ihærdigt al medicin; han smed sago- og hvedemel over bord, indtil kahytstjeneren blev træt af at bringe ham det. Han bad om opiumsdråber. De sendte ham en stor flaske, nok til at forgive en hel ørken fuld af børn med. Han gemte den mellem sin madras og skibssidens fyrretræs

beklædning; og ingen så ham nogensinde tage en dosis. Donkin skældte ham ud i hans åbne ansigt og hånede ham, mens han gispede; og den selvsamme dag lånte Holdt ham en varm uldtrøje. En gang hånede Donkin ham en halv time i træk, bebrejdede ham det ekstraarbejde, som hans skulkeri skaffede vagten, og sluttede med at kalde ham "et sortfjæset svin". Tryllebundet af vor forbandede bagvendthed stod vi rædselsslagne. Men Jim lod ligefrem til at nyde denne udskældning. Den fik ham til at se helt munter ud – og Donkin fik et par gamle søstøvler smidt i hovedet. "Se her, din londonbølle," brølede Holdt, "dem kan du have."

Til sidst blev Baker nødt til at fortælle kaptajnen, at James Holdt ødelagde freden om bord. "Spolerer disciplinen – gør han, øhø," gryntede Baker. I virkeligheden kom styrbords vagt så nær som muligt til lydighedsnægtelse, da de en morgen fik ordre af bådsmanden til at spule folkelukafet. Sagen var, at Jimmy ikke holdt af et vådt gulv – og den morgen var vi i medfølende humør. Vi anså bådsmanden for et bæst og sagde ham det rent ud. Kun styrmandens fintfølende takt forhindrede et allerhelvedes spektakel: han ville ikke tage os alvorligt. Han kom farende forud og gav os mange uhøflige navne, men på en så gemytlig og sømandsagtig måde, at vi begyndte at skamme os over os selv. Sandheden var, at vi anså ham for alt for god en sømand til, at vi ville ærgre ham med vor gode vilje; og når alt kom til alt, kunne Jimmy jo være en snyder – og var det rimeligvis! Folkelukafet blev gjort rent den morgen; men om eftermiddagen blev ruffet indrettet til sygelukaf. Det var en pæn lille kahyt med udgang til dækket og to køjer. Jimmys ejendele blev flyttet derop, og derefter Jimmy selv, til trods for

hans protester. Han sagde, at han ikke kunne gå. Fire mand bar ham i et tæppe. Han beklagede sig over, at han kom til at dø alene dér som en hund. Det gjorde os ondt for ham, men vi var henrykte over at få ham flyttet fra folkelukafet. Vi plejede ham ligesom tidligere. Kabyssen var lige ved siden af, og kokken kiggede ind mange gange om dagen. Holdt blev en lille smule mere fornøjet. Knowles påstod en dag, at han havde hørt ham skoggerle hen for sig. Andre havde set ham spadsere om på dækket om natten. Hans lille rum, med døren på klem på en lang krog, var altid fuldt af tobaksrøg. Vi snakkede gemytligt ind gennem sprækken, og stundom skældte vi ham ud, når vi gik forbi under vort arbejde. Han forgjorde os. Han lod aldrig tvivlen dø. Han overskyggede skibet. Usårlig i sin forjættelse om snarlig opløsning trådte han vor selvagtelse under fødder og viste os dagligt vor mangel på moralsk mod; han besudlede vort liv. Havde vi været en elendig bande usalige udødelige, i lige grad profanerede af mangel på håb og frygt, kunne han ikke have behersket os med en mere ubarmhjertig hævdelse af sit ophøjede privilegium.

3

Imidlertid løb *Narcissus* med sine firkantbrasede ræer ud af den gunstige monsun. I nogle dage med ustadige lette briser drev den langsomt af sted og svingede kompasset rundt. Under en plasken af korte, varme byger drejede knurrende mænd de svære ræer fra side til side; de greb fat i gennemblødte reb under stønnen og suk, mens deres officerer, gnavne og dryppende af regnvand, uafladeligt kommanderede dem omkring med trætte stemmer. I de korte hvilestunder så de arrigt på deres stive hænders ømme flader og spurgte hinanden bittert: "Hvem ville ikke vælge en landmands liv frem for en sømands?" Alles humør blev ødelagt, og ingen brød sig om, hvad han sagde. En mørk nat, da vagten stønnende af heden og halvvejs druknet af regnen i fire stive klokketimer var blevet jaget fra bras til bras, erklærede Belfast, at han "aldrig mere ville gå til søs, men tage hyre på en damper." Dette var naturligvis en overdrivelse. Kaptajn Allistoun mumlede med stor selvbeherskelse, men sørgmodigt til styrmand Baker: "Det er ikke så galt – ikke så galt," når det var lykkedes ham med kneb og krumbugtninger og manøvrer at få sit flotte skib tres kvartmil frem på fire timer. Fra sin lille kahyts dør iagttog Jimmy med hagen støttet i hånden vore ulidelige anstrengelser med frække og melankolske øjne. Vi talte venligt til ham – og vekslede sure smil, når vi var uden for hans synskreds.

Så kunne det også hænde, at vinden var god og himlen klar, og skibet indvandt sydlig bredde i bunkevis. Det passerede

udenom Madagaskar og Mauritius, uden at vi fik et glimt af land at se. Ekstra surringer blev lagt på de slanke spir. Lugerne blev efterset. I sine ledige øjeblikke og med en gnaven mine søgte kahytstjeneren at sætte skvætbord på kahytsdøren. Svært sejldug blev omhyggeligt underslået. Ængstelige øjne stirrede mod vest, ad det stormende forbjerg til. Skibet begyndte at gynge i en sydvestlig dønning, og de lave breddegraders svagt lysende himmel fik dag for dag et hårdere skær; den hvælvede sig højt over vore hoveder, dirrende og bleg ligesom en uhyre stålkuppel, der rungede af opfriskende brisers dybe røst. Solskinnet strålede koldt på de sorte bølgers hvide kamme. For de vestlige bygers stærke pust krængede skibet med delvis bjergede sejl langsomt over, hårdnakket men eftergivende. Det gled hid og did i en uafbrudt anstrengelse for at kæmpe sig frem imod vindenes usynlige voldsomhed; det duvede på næsen ned i mørke, glatte bølgedale; det kæmpede sig op over store, løbende bølgers snehvide rygge; det rullede hvileløst fra side til side som et levende, lidende væsen. Udholdende og kækt svarede det til de fordringer, menneskene stillede til det; og dets slanke rundholter, der stadig svajede i afbrudte halvkredse, syntes forgæves at vinke om hjælp mod den stormfulde himmel.

Det var en slem vinter på højden af kap det år. Når rorgængerne blev afløst, daskede de med armene eller løb med en hård stampen i dækket og blæste i deres ophovnede, røde fingre. Vagten på dækket søgte at undgå de kolde skumstænks sviden eller krøb sammen i kroge, der gav læ, og så forknytte på de høje og ubarmhjertige søer, der gang efter gang med ustandseligt raseri væltede indenbords. Vandet skyllede som

vandfald ned gennem folkelukafets døre. Man måtte styrte sig gennem et springvand for at komme i sin fugtige køje. Folkene tørnede ind våde og tørnede ud stive for at møde deres herlige og utaknemmelige skæbnes forsonende og ubarmhjertige krav. Langt agterude og spejdende årvågent til luvart kunne officererne ses gennem ilingernes dis. De stod ved den luv ræling og holdt sig fast af alle kræfter, ranke og glinsende i deres lange olietøjsfrakker; og til tider, under det forpinte skibs meningsløse duvninger, så man dem højt oppe, opmærksomme, kastet voldsomt frem og tilbage over den skyede horisonts grå linje, i ubevægelige stillinger.

De holdt øje med vejret og skibet, ligesom folk i land holder øje med lykkens afgørende chancer. Kaptajn Allistoun forlod aldrig dækket, som om han havde været en del af skibets udrustning. Af og til sås kahytstjeneren, rystende af kulde, men altid i skjorteærmer, kæmpe sig hen imod ham med noget varm kaffe, af hvilken stormen blæste det halve ud af koppen, inden den nåede skipperens læber. Han drak resten gravitetisk i én lang slurk, mens det tunge skumsprøjt trommede lydeligt på hans olietøj, og søerne brød sig piskende over hans høje støvler; og han tog ikke et øjeblik øjnene fra skibet. Han fulgte hver af dets bevægelser; han holdt sit blik naglet til det, ligesom en elskende mand iagttager det uselviske arbejde, der gøres af en fintbygget kvinde, af hvis tilværelses spinkle tråd hele verdens betydning og glæde afhænger. Vi holdt alle øje med det. Det var smukt, men havde en svag side. Vi elskede det ikke mindre af den grund. Vi beundrede dets egenskaber højlydt, vi pralede af dem overfor hinanden, som om de havde været vore egne, og bevidstheden om dets eneste fejl holdt vi begravet i vor dybe

hengivenheds tavshed. Det var født i den tordnende rungen af hamre, der slog på jern, i sorte røghvirvler, under en grå himmel, på Clydeflodens bredder. Denne larmende og skumle strøm fostrer skønhedsvæsener, der styrer ud i verdens solskin og vinder mænds kærlighed. *Narcissus* var af dette fuldendte kuld. Måske mindre fuldendt end mange af dem, men den var vor, og derfor uforlignelig. I Bombay havde uvidende landkrabber omtalt den som "det kønne, grå skib". Kønne! En tarvelig ros! Vi vidste, at den var det ypperligste søskib, der nogensinde var sat i vandet. Vi forsøgte at glemme, at den som så mange gode søskibe til tider var temmelig rank. Den var fordringsfuld. Den forlangte at blive stuvet og behandlet med forsigtighed, og ingen vidste nøje, hvor megen forsigtighed der ville være tilstrækkelig. Sådan er menneskenes ufuldkommenheder! Skibet selv kendte dem, og rettede stundom på den frække menneskelige uvidenhed med frygtens sunde ave. Vi havde hørt ildevarslende historier om tidligere rejser. Når kokken (som teknisk var sømand, men i virkeligheden ikke matros), når han blev forskrækket over et eller andet uheld, som for eksempel at en kasserolle væltede, plejede han melankolsk at mumle, mens han tørrede op: – "Ja, dér kan I se! Se nu bare, hvad den har lavet! En skønne dag går den til bunds med mand og mus! Det skal I få at se." Hvortil kahytstjeneren, som trak vejret et øjeblik i kabyssen under sit travle livs hastværk, filosofisk bemærkede: "De, som får det at se, snakker ikke om det bagefter. Jeg har ikke lyst til at få det at se." Vi lo hånligt over disse bekymringer. Vi holdt af den gamle, når han klemte den så hårdt, at den gjorde alt, hvad den kunne, hver eneste tomme den kunne nå op mod luvart; når han, under

rebede sejl, lod den springe skråt løs på enorme bølger. Folkene, forenede agterude i en gruppe rede til at adlyde den første skarpe ordre af en officer, der kom for at overtage kommandoen på dækket i dårligt vejr: – "Vagten må holde sig klar!" – stod og beundrede dens tapperhed. Deres øjne blinkede mod blæsten; deres vejrbidte ansigter var våde af vanddråber, saltere og bitrere end mennesketårer; gennemblødte hageskæg og overskæg hang lige ned og dryppede som tang. De var fantastiske at se til; med høje støvler, sydveste som hjelme, svajede de klodset, stive og tykke i deres glinsende olietøj og lignede mænd sælsomt udrustede til at imødegå et eventyrligt eventyr. Når den løftede sig let på en mægtig grøn sø, puffede albuer til ribben, ansigter strålede, læber mumlede: – "Klarede den det ikke nydeligt?" Alle hoveder drejedes som ét og kiggede med spotske grin efter bølgen, som var blevet narret og forsvandt i læ med et brøl, idet den skummede hvid i et vældigt raseri. Men når den ikke havde været hurtig nok, men hårdt ramt krængede skælvende under slaget, klyngede vi os til reb, så op mod de smalle strimler af gennemblødte og udspilede sejl, der baskede fortvivlet til vejrs, og tænkte i vore hjerter: – "Det er intet under. Det skind!"

Den toogtredivte dag efter vor afrejse fra Bombay begyndte under uheldige forvarsler. Om morgenen knuste en sø en af kabyssens døre. Vi styrtede derind gennem skyer af damp og fandt kokken meget våd, og indigneret på skibet: – "Det bliver værre og værre hver eneste dag. Nu prøver det på at drukne mig foran mit eget komfur!" Han var overmåde vred. Vi beroligede ham, og det lykkedes tømmermanden, skønt han to gange blev skyllet væk fra stedet, at reparere døren. Dette uheld var skyld i,

at vor middagsmad først sent blev færdig, men det havde til syvende og sidst intet at sige, fordi Knowles, som hentede den, blev slået over ende af en bølge, og middagsmaden gik ud over rælingen. Kaptajn Allistoun, som så mere hård og tyndlæbet ud end nogensinde, vedblev at føre fulde topsejl og fok, og ville ikke se, at han forlangte for meget af skibet, hvorfor det for første gang i den tid, vi havde kendt det, lod til aldeles at tabe modet. Det ville ikke rejse sig og borede sig tvært frem gennem søerne. To gange løb det frem, som om det var blindt eller livstræt og stak med overlæg næsen ned i en stor bølge, så at dækket blev overskyllet fra for til agter. Som bådsmanden med pointeret ærgrelse bemærkede, mens vi plaskede omkring i flok under et forsøg på at redde en værdiløs vaskebalje: "hver eneste forbandet genstand på skuden går over bord i dag." Den ærværdige Singleton afbrød sin vanemæssige tavshed og sagde med et blik til vejrs: – "Den gamle er gal i hovedet på vejret, men det nytter ikke noget at være vred på Vorherres blæst." Jimmy havde naturligvis lukket sin dør. Vi vidste, at han havde det tørt og hyggeligt inde i sin lille kahyt, og på vor meningsløse måde var vi det ene øjeblik glade, det næste opbragte over denne vished. Donkin skulkede skamløst, urolig og elendig. Han brummede: – "Jeg dør af kulde herude i mine forbandede våde pjalter, og den sorte tamp sidder tørskindet på sin satans kiste fuld af forbandet tøj; ad Helvede til med hans sorte sjæl!" Vi tog ingen notits af ham, vi skænkede næppe Jimmy og hans kæreste ven en tanke. Der var ingen tid til ligegyldig ransagen af hjerter. Sejl blæste over bord. Ting rev sig løs. Kolde og våde blev vi skyllet omkring på dækket, mens vi forsøgte at reparere skader. Skibet væltede sig rundt, vanvittigt rystet, som et legetøj i en

gal mands hånd. Lige ved solnedgang blev vi sendt til vejrs for at mindske sejl over for en trussel fra en skummel haglsky. Det hårde vindpust ramte os brutalt som et næveslag. Skibet, som i tide var blevet befriet for sit sejldug, modtog det tappert; det gav modstræbende efter for det voldsomme anfald, og så rettede det sig med en statelig og uimodståelig bevægelse og vendte sine rundholter til luvart lige imod den hvinende byge. Fra det afgrundsagtige mørke, fra den sorte sky deroppe strømmede hvide hagl ned over det, raslede på rigningen, sprang i håndfuldevis ned fra ræerne, prellede af på dækket – runde og skinnende i det skumle virvar som en byge af perler. Den drev over. Et øjeblik kastede en bleg sol sit triste skærs sidste stråler vandret ind gennem stejle, rullende bølgebjerge. Og så kom en vild nat stormende og slukkede i et mægtigt hyl de sørgelige rester af en stormfuld dag.

Der blev ingen søvn om bord den nat. De fleste sømænd mindes i deres liv én eller to sådanne nætter, hvor en storm når sit højdepunkt. Intet synes tilbage af hele verden uden mørke, larm, raseri – og skibet. Og som den sidste rest af en søndret skabelse driver skibet af sted og medfører en usalig rest af den syndige menneskehed igennem en hævnende rædsels forvirring, tummel og smerte. Ingen sov i mandskabslukafet. Olielampen, der hang i en snor, osede og beskrev store kredse; våde klæder lå i mørke dynger på det skinnende gulv; en tynd vandflade skyllede frem og tilbage. I køjerne lå mændene med støvler på, støttende sig på albuen og med åbne øjne. Hængende olietøj svingede hid og did, livligt og foruroligende som halshuggede sømænds hensynsløse genfærd, der dansede i stormen. Ingen talte, alle lyttede. Udenfor stønnede og hulkede

natten til akkompagnement af en uafbrudt hørbar dirren som af utallige trommehvirvler langt borte. Hvin lød gennem luften. Frygtelige dumpe slag fik skibet til at sitre, mens det rullede under vægten af søerne, der væltede sig ind over dets dæk. Til tider løftede det sig hurtigt, som om det ville forlade denne jord for bestandig, og så faldt det i uendelige øjeblikke gennem et tomt rum, mens alle hjerter om bord stod stille, indtil et frygteligt stød, ventet og dog pludselig, satte dem alle i gang igen med et vældigt sæt. Efter hvert af skibets vridninger stønnede Wamibo sagte i sin forpinte verdens smerte, mens han lå lige så lang, han var, med ansigtet begravet i hovedpuden. Af og til i en brøkdel af et ulideligt sekund blev skibet i et vildere udbrud af en frygtelig tumult liggende på siden, vibrerende og stille, i en langt forfærdeligere stilhed end den vildeste bevægelse. Så gik der en skælven gennem alle disse liggende legemer, en forventningsfuld gysen. En mand stak et ængsteligt hoved frem, og et par øjne skinnede i det svajende lysskær med et vildt blik. – Nogle bevægede benene en smule, som om de gjorde sig klare til at springe ud. Men de fleste blev liggende ubevægeligt på ryggen, knugende køjens kant hårdt med den ene hånd, og røg nervøst i hurtige drag, mens de stirrede opad, gjort ubevægelige af en umådelig længsel efter fred.

Ved midnatstid blev der givet ordre til at beslå fore- og krydsmærssejl. Under uhyre anstrengelser kravlede mændene til vejrs under en ubarmhjertig puffen, bjergede sejldugen og kravlede næsten udmattede ned igen for i pustende tavshed at finde sig i bølgernes grusomme slag. Det hændte måske for første gang i koffardifartens historie, at vagten ikke forlod

dækket, skønt den fik ordre til at gå ned, som om den blev tvunget til at blive oppe af en ondsindet voldsdåds tiltrækningskraft. Ved hvert svært vindstød trykkede mændene sig sammen og hviskede til hinanden: – "Det kan ikke blæse værre" – og et øjeblik efter gendrev stormen deres ord med et gennemtrængende hvin og drev åndedrættet tilbage i deres hals. En rasende byge syntes at sprænge den tætte masse af mørke dampe fra hinanden; og over resterne af de sønderrevne skyer kunne man se et glimt af månen, der med frygtelig fart fo'r baglæns henover himlen, lige imod blæsten. Mange hang med hovederne og mumlede, at det "krængede deres indvolde" at se på det. Snart lukkede skyerne sig igen, og verden blev atter et afsindigt, blindt mørke, der hylede og slyngede salt skum og slud ud over det ensomme skib.

Ved halvottetiden forvandledes bælgmørket omkring os til et uhyggeligt gråt, og vi vidste, at solen var stået op. Dette unaturlige og truende dagslys, i hvilket vi kunne se hinandens vilde øjne og fortrukne ansigter, var kun et yderligere byrdefuldt krav til vor udholdenhed. Synskredsen syntes på alle sider at være kommet skibet en armslængde nær. Ind i denne indsnævrede kreds kom rasende søer springende, slog til og sprang ud igen. En regn af salte, tunge dråber kom flyvende på skrå som tåge. Storemærssejl måtte svigtes, og med sløv resignation beredte enhver sig til igen at gå til vejrs; men officererne hylede, puffede os tilbage, og til sidst forstod vi, at der ikke ville blive givet flere folk lov til at gå ud på råen, end absolut nødvendigt for at få arbejdet gjort. Da det hvert øjeblik kunne ventes, at masterne ville knække og blæse overbord, sluttede vi os til, at kaptajnen nødig ville se hele sit mandskab

blive skyllet udenbords på én gang. Det var der mening i. Den vagt, som havde tjeneste, begyndte, anført af styrmand Creighton, at kæmpe sig op i riggen. Blæsten trykkede dem flade imod vævlingerne; så løjede den en smule af og lod dem stige et par trin til vejrs; så naglede den igen med et pludseligt stød hele den kravlende række fast til vanterne i korsfæstelsesstillinger. Den anden vagt dukkede ned på øverste dæk for at hale sejlet op. Menneskehoveder dukkede op, mens vandet med uimodståelig kraft skyllede mændene fra side til side. Styrmand Baker brummede opmuntrende midt iblandt os, mens han fnøs og prustede mellem de sammenfiltrede reb som en energisk delfin. Begunstiget af et ildevarslende og upålideligt ophold i vejret blev arbejdet gjort, uden at nogen gik over bord, hverken fra dækket eller fra råen. I øjeblikket syntes stormen at løje af, og skibet syntes taknemmeligt for vore anstrengelser, tog mod til sig og kom bedre op til luvart.

Klokken otte så frivagten sit snit til at løbe forud over det oversvømmede dæk for at få en smule hvile. Den anden halvdel af mandskabet blev agterude for at "se enden på det", som de udtrykte sig. De to styrmænd trængte ind på skipperen for at få ham til at gå nedenunder. Baker brummede ind i hans øre: – "Øhø! hør nu ... øhø! ... Tillid til os ... ikke mere at gøre ... skuden må klare sig eller gå til bunds. Øhø! Øhø!" Den høje unge Creighton smilede opmuntrende ned til ham: – "Den har det så godt, som man kan forlange! Tag De Dem nu en frivagt." Han så på dem med et forstemt blik i sine blodskudte, søvnløse øjne. Randene af hans øjenlåg var blodrøde, og han bevægede uafbrudt underkæben med en langsom anstrengelse, som om han tyggede på en klump guttaperka. Han rystede på hovedet

og gentog: – "Bryd dem ikke om mig. Jeg må se enden på det – jeg må se enden på det," mens han indvilligede i at sætte sig et øjeblik på skylightet med sit hårde ansigt ubøjeligt vendt til luvart. Søen spyttede ham i det – og det drev roligt og standhaftigt af vand, som om han havde grædt. På vindsiden af hytten hang vagten i mesanmastens rigning og holdt sig fast ved hinanden og forsøgte at snakke opmuntrende sammen. Singleton, som stod til rors, hylede: – "Tag jer i agt –" Hans stemme nåede dem som en advarende hvisken. De blev forskrækkede.

En stor, skummende sø kom ud af tågen; den gik lige løs på skibet med et vildt brøl og så i sit angreb lige så ondskabsfuld og forfærdende ud som en gal mand med en økse. Én eller to kravlede med et råb op i riggen; de fleste snappede krampagtigt efter vejret og holdt fast, hvor de stod. Singleton gravede sine knæ ind under ratkassen og lettede varsomt på roret efter skibets hovedkulds duven, men uden at tage øjnene fra den kommende bølge. Den hævede sig højt op og tæt ved, ligesom en mur af grønt glas med snetop. Skibet rejste sig for at modtage den, som om det svævede på vinger og hvilede et øjeblik båret af dens skummende kam, som om det var en stor søfugl. Førend vi kunne trække vejret, ramte et hårdt slag det, nok en brodsø tog det ubelejligt under luvarts bov, det gav en rullende duvning, og dækket fyldtes. Kaptajn Allistoun fo'r op og faldt; Archie trillede hen over ham og skreg: "Den retter sig nok!" Det gav nok en duvning til læ; de lavere jomfruer gik tungt under vandet; mændenes fodfæste fløj fra dem, og de hang sprællende over den skrånende hytte. De kunne se skibet stikke siden ned i vandet og råbte alle med én mund: – "Den synker!"

Forude fløj folkelukafets dør op, og frivagten kom farende ud en for en, med armene løftet til vejrs; de faldt på hænder og knæ og kravlede agterud på alle fire langs den høje side af dækket, der var mere skrå end et hustag. Fra læ rejste søerne sig og forfulgte dem. De så elendige ud under den håbløse kamp, de lignede utøj, der flygter for en oversvømmelse, de stred sig op ad hyttens luvartlejder, den ene efter den anden, halvnøgne, og med vildt stirrende blikke; så snart de var kommet op, rutsjede de i klynger ned i læ, med lukkede øjne, til de standsede ved, at de slog deres ribben tungt mod rælingens jernstivere, så lå de og rullede stønnende rundt i en forvirret masse. Den vældige sø, der blev slynget frem ved skibets sidste krængning, havde knust den læ dør til mandskabslukafet. De så deres kister, puder, tæpper og tøj komme flydende i vandet. De betragtede det fortvivlet, mens de stred sig tilbage til luvart. Hømadrasserne lå højt på vandet, tæpperne foldede sig ud og bølgede, mens kisterne trak vand og fik stærk slagside, de vuggede tungt som masteløse fartøjer, og så sank de. Archies kavaj gled forbi med udspredte arme og lignede en druknet sømand, der flød med hovedet under vandet. Mænd gled ned, mens de bestræbte sig på at grave fingrene i plankerne; andre blev kilet fast i kroge og rullede med opspilede øjne, og alle hylede de uafbrudt: – "Masterne! Kap! Kap!" En sort byge hylede lavt over skibet, som lå på siden med de luvart rånokker pegende op mod skyerne, mens de høje master, der næsten pegede mod synsranden, syntes at være af en umådelig længde. Tømmermanden slap sit tag, trillede ned mod skylightet og gav sig til at krybe hen til kahytsdøren, hvor en stor økse lå parat netop for et sådant tilfældes skyld. I samme øjeblik sprang

mærseskødet, enden af den tunge kætting slog med rabalder til vejrs, og gnister af rød ild regnede ned gennem de flyvende skumstænk. Sejlet baskede en gang med et sæt, der syntes at rive vore hjerter ud mellem vore sammenbidte tænder, og forvandledes øjeblikkeligt til en bunke flagrende, smalle bånd, der slog knuder på sig selv og faldt til ro langs råen. Kaptajn Allistoun kæmpede, kom på benene med ansigtet ned mod dækket, hvor mændene hang i rebender ligesom redeplyndrere langs en klippe. En af hans fødder stod på brystet af en mand; hans ansigt var violet; hans læber bevægede sig. Han hylede også; han hylede, mens han bøjede sig: – "Nej! Nej" Baker med det ene ben over nathuset, brølede: – "Sagde De nej? Ikke kappe?" han rystede som rasende på hovedet. "Nej! Nej!" Tømmermanden, som kravlede mellem hans ben, hørte det, gav straks slip og blev liggende lige så lang han var i en krog af skylightet. Stemmer istemte råbet: – "Nej! Nej!" Så blev alt stille. De ventede på, at skibet skulle kæntre helt og holdent og hælde dem ud i søen; og under blæstens og havets frygtelige larm kom ikke én mumlende indvending fra disse mænd, af hvilke hver eneste ville have givet mange år af sit liv for at se "de forbandede pinde gå over bord!" De troede alle, at det var deres eneste håb; men en lille mand med et hårdt ansigt rystede på sit grå hoved og råbte: – "Nej!" uden så meget som at ofre dem et blik. De tav og gispede. De greb om rælingen, de havde snoet tovender under armene; de klyngede sig til ringbolte, de kravlede sammen i dynger, hvor der var fodfæste; de holdt fast med begge arme, hagende sig fast i alt muligt til luvart med albuerne, med hagerne, ja næsten med tænderne; og nogle, som ikke havde kunnet krybe bort fra det sted, hvor de var blevet

slynget hen, følte søen springe op og ramme deres ryg, mens de kæmpede sig opad. Singleton havde holdt fast på rattet. Hans hår flagrede i vinden; stormen syntes at tage sin livsvarige modstander i skægget og ruske hans gamle hoved. Han ville ikke slippe, og med knæene tvunget ind mellem egerne fløj han op og ned som en mand, der sidder på en gren. Da døden ikke lod til at være rede til at hente dem, begyndte de at se sig om. Donkin, der var blevet hængende med den ene fod i en rebløkke, hang med hovedet nedad under os med ansigtet ind mod dækket og hylede: – "Kap! Kap!" To mand firede sig forsigtigt ned til ham; andre halede ind på rebet. De hjalp ham op, stuvede ham ind på et sikrere sted og holdt på ham. Han råbte forbandelser over skipperen, rystede næven ad ham under frygtelige gudsbespottelser, og opfordrede os med beskidte ord til at kappe. – "Hør ikke efter den morder af en idiot! Kap, én af jer!" En af hans redningsmænd gav ham med bagen af hånden et dask over munden; hans hoved bumpede mod dækket, og han blev pludselig ganske stille, med blegt ansigt, pustede dybt, og et par blodsdråber trillede ned fra hans sårede læbe. Nede om læ kunne man se en anden mand ligge udstrakt, som om han var bedøvet; kun skvætbordet hindrede ham i at gå over bord. Det var kahytstjeneren. Vi måtte hejse ham op som en balle gods, for han var lammet af frygt. Han var kommet styrtende op fra stirridset, da han følte skibet kæntre, og var hjælpeløst trillet ned med en porcelænskande i hånden. Den var ikke gået itu. Med besvær rev vi den fra ham, og da han så den i vore hænder, blev han forbavset. "Hvor har I fået den fra?" blev han ved med at spørge med skælvende stemme. Hans skjorte blev blæst i pjalter; de flåede ærmer baskede som vinger.

To mænd gjorde ham fast, og sammenbøjet over det reb, som holdt ham, lignede han en bylt våde pjalter. Baker kravlede langs mændenes række og spurgte: – "Er I her allesammen?" og kiggede efter. Nogle blinkede tomt, andre rystede krampagtigt; Wamibos hoved hang ned over hans bryst; og i pinefulde stillinger, forpint af surringer, udmattet af at klynge sig fast, presset ind i hjørner, lå de og åndede tungt. Deres læber skælvede, og ved hver kvalmende krængning af det kæntrende skib åbnede de dem højt som for at råbe. Kokken lå og omfavnede en træstiver og gentog uden selv at vide af det en bøn. Under hver pause i den djævelske larm kunne man høre ham, uden hue og tøfler, i stormen bønfalde vore livs herre om ikke at lede ham i fristelse. Snart tav han også stille. Blandt den hele mængde kolde, forsultne mænd, der udmattede ventede på en voldsom død, hørtes der ikke en stemme; de lå stumme og lyttede i dyster tankefuldhed til stormens frygtelige forbandelser.

Der gik timer. Skibets stærke krængning beskyttede dem mod blæsten, der fo'r hen over deres hoveder med en lang, uafbrudt jamren, men kolde regnbyger faldt undertiden i deres tilflugtssteds usikre ro. Under denne nye hjemsøgelses pinsel kunne et par skuldre af og til vride sig en smule. Tænder klaprede. Himlen var ved at klare op, og klart solskin strålede over skibet. Efter ethvert udbrud af knusende søer hvælvede klare og flygtige regnbuer sig over det drivende skibsskrog mellem skumstænkene. Stormen endte i en frisk brise, der skinnede og skar som en kniv. Mellem to skæggede ulke lå Charley, fastbundet med en eller andens lange tørklæde til en ringbolt i dækket, og græd stille, med tårer, der blev ham

aftvunget af forvirring, kulde, sult og almindelig elendighed. En af hans sidemænd puffede ham i ribbenene og spurgte barskt: – "Hvad er der blevet af din kæphøjhed? I godt vejr er du jo ikke til at styre, din hvalp." Drejende sig varsomt arbejdede han sig ud af sin frakke og kastede den over drengen. Den anden mand trykkede sig tættere ind til ham og mumlede: – "Det vil gøre dig til en mand, min dreng." De lagde deres arme over ham og trykkede dem imod ham. Charley trak fødderne til vejrs, og hans øjenlåg faldt i. Suk hørtes, mens folkene, som det gik op for, at de ikke skulle "drukne i en fart", søgte at indtage mageligere stillinger. Styrmand Creighton, som var kommet til skade med sit ben, lå iblandt os med sammenbidte læber. Nogle fyre, der hørte til hans vagt, gav sig til at surre ham bedre fast. Uden et blik eller et ord løftede han armene en for en, for at de lettere kunne komme til, og ikke en muskel bevægede sig i hans strenge unge ansigt. De spurgte ham bekymret: – "Er det bedre nu, styrmand?" Han svarede med et kort: "Det går nok." Han var en hård ung officer, men mange af hans vagt plejede at sige, at de kunne rigtig godt lide ham, fordi han havde "sådan en pæn måde at skælde os op og ned ad dækket på". Andre, der ikke havde blik for så fine nuancer af raffinement, havde respekt for hans dygtighed.

For første gang, siden skibet havde lagt sig på siden, kastede kaptajn Allistoun et kort blik ned på sit mandskab. Han stod næsten oprejst, med den ene fod stemmet mod siden af skylightet og det andet knæ på dækket; og med enden af gaffelgærdet om livet svajede han frem og tilbage med blikket fæstet forefter, årvågen, som en mand, der venter på et tegn. For hans øjne steg og faldt skibet med dækket halvvejs under

vand på tunge søer, der gled af sted under det og blinkede i det kolde solskin. Vi begyndte at tænke, at skuden havde en vidunderlig opdrift – trods alt. Tillidsfulde stemmer hørtes råbe: – "Hun klarer sig nok, kammerater!" Belfast udbrød inderligt: – "Jeg ville give en måneds løn for et sut på en pibe!" Én eller to lod tørre tunger glide hen over deres salte læber og mumlede noget om "en slurk vand". Kokken krøb, som ved en højere indskydelse, med brystet op mod vandtønden ved hytten og kiggede ned i den. Der var en smule på bunden. Han hylede, slog med armene, og to mænd gav sig til at klatre frem og tilbage med pøsen. Vi fik en god slurk allesammen. Skipperen rystede utålmodigt på hovedet og afviste det. Da turen kom til Charley, råbte en af hans sidemænd: – "Den satans dreng er faldet i søvn." Han sov, som om han havde fået et bedøvende middel. De lod ham være. Singleton holdt fast på rattet med den ene hånd, mens han drak og bøjede sig ned for at beskytte sin mund mod blæsten. Nogen måtte puffe og skrige til Wamibo, før han kunne se pøsen, der blev holdt op for ham. Knowles sagde med kendermine: – "Det gør mere godt end et glas rom." Baker brummede: – "Tak." Creighton drak og nikkede. Donkin skyllede grådigt i sig og gloede ud over randen. Belfast fik os til at le, da han skar ansigt og råbte: – "Lang det denne her vej. Vi er alle sammen afholdsmænd her." Da pøsen igen blev rakt til skipperen af en sammenkrøben mand, der råbte op til ham: – "Nu har vi alle sammen fået en slurk, hr. kaptajn," famlede han efter den uden at høre op med at stirre fremefter, og rakte den tilbage med en stiv bevægelse, som om han ikke et halvt sekund kunne tage øjnene bort fra skibet. Ansigter klarede op. Vi råbte til kokken: – "Godt gjort,

doktor!" Han sad i læ, stivet af ved vandtønden, og hylede en hel mængde tilbage, men søerne brødes tordnende i det øjeblik, så vi hørte kun nogle brudstykker, der lød ligesom: "forsyn" og "genfødt". Han var i gang med sin gamle prædikemanér. Vi gjorde venskabelige, men spottende gebærder til ham, og han løftede den ene hånd, mens han holdt sig fast med den anden og bevægede læberne; han smilede op til os og anstrengte sin stemme, alvorligt mens han dukkede hovedet for skumstænkene.

Lige med ét var der en, der råbte: – "Hvor er Jimmy?" og vi blev igen forfærdede. Da spektaklet var forbi, råbte bådsmanden hæst: – "Har nogen set ham komme ud?" Stemmer afbrød trist: – "Er han druknet? ... Nej! I sin kahyt! Vorherre bevares! ... Fanget som en rotte i en fælde ... Kunne ikke få døren op ... Ja! Hun krængede over for rask, så vandet kilede døren fast ... Det skind! ... Ikke muligt at hjælpe ham ... Lad os prøve ad ..." – "For Satan, hvem kan komme derhen?" skreg Donkin. – "Der er ingen, der venter det af *dig*," brummede hans sidemand. "Du er ikke noget menneske." – "Er der den svageste mulighed for at komme til ham?" spurgte to-tre mænd på samme tid. Belfast kastede sig los med blind heftighed og rutsjede øjeblikkeligt ned i læ hurtigere end et lyn. Alle sammen råbte vi op af forfærdelse; men med benene over bord holdt han fast og hylede efter et reb. I vor frygtelige situation kunne intet være forfærdeligt; derfor syntes vi, at han var komisk, som han hang der med sit forskræmte ansigt og sprællede. Én eller anden gav sig til at le, og som hysterisk smittede af skrigende munterhed brast alle disse huløjede mænd med de vilde blikke i latter som en flok dårekistelemmer bunden til en mur. Baker svang sig

ned fra nathuset og kælede for sit ben. Temmelig forskrækket kom Belfast på benene igen og kommanderede os med forfærdelige ord Fanden i vold. "Du har ... øhø! du har en beskidt kæft, Craik," gryntede Baker. Han svarede, stammende af indignation: – "Se på dem, styrmand! Sådan nogle forbandede beskidte asener! De griner ad en kammerat, der går over bord. Og så kalder de sig mandfolk." Men henne fra randen af hytten råbte bådsmanden: – "Kom så!" og Belfast skyndte sig at kravle hen til ham. Fem mænd hang og stirrede over kanten af hytten efter den bedste måde at komme forud på. Det så ud, som om de tøvede. De andre vendte og drejede sig smerteligt i deres surringer og stirrede med åben mund. Kaptajn Allistoun så ingenting; han syntes med sine øjne at holde skibet oppe med en overmenneskeligt anspændt viljeanstrengelse. Blæsten hvinede højt i solskinnet; skumsøjler steg lige til vejrs; og i farvespillet af regnbuerne, der brast over det dirrende skrog, krøb mændene forsigtigt frem og forsvandt af syne med varsomme bevægelser.

De svang sig fra kofilnagle til klampe ovenover søerne, der brød ind over det halvt overskyllede dæk. Deres tæer skrabede mod plankerne. Skyller af grønt, koldt vand kom væltende ind over skanseklædningen og ned på deres hoveder. De hang et øjeblik fast i anspændte arme, med vejret helt banket ud af sig og med lukkede øjne – så slap de med den ene hånd, balancerede med dinglende hoveder og stræbte efter at få fat i et reb eller en stiver længere fremme. Den langarmede og spændstige bådsmand svang sig hurtigt af sted, mens han greb for sig med en jernhård næve og pludselig kom i tanker om brudstykker af det sidste brev fra hans "gamle kælling". Lille

Belfast gramsede som rasende og mumlede "forbandede negertamp". Wamibos tunge hang ud af munden på ham af spænding; og Archie, uforfærdet og rolig, beregnede sine chancer for at bevæge sig med intelligent koldblodighed.

Da de var over hyttens side, slap de en for en, lod sig falde tungt og lå og trykkede deres håndflader mod det glatte teaktræ. Rundt om dem sydede de tilbageslåede bølger hvidt og hvislende. Alle døre var naturligvis blevet til faldlemme. Den første var kabysdøren. Kabyssen strakte sig fra side til side, og de kunne høre søen plaske derinde med hul støj. Den næste dør var den til tømmermandens værksted. De løftede den og så derned. Rummet så ud, som om det var blevet raseret af et jordskælv. Alting i det var trimlet over mod skoddet lige over for døren, og på den anden side af dette skodde var Jimmy, død eller levende. Bænken, et halvt færdigt kødskab, save, mejsler, ståltrådsruller, økser, brækjern lå i en bunke overdrysset med løse søm. En skarp bødkerøkse stak op med en skinnende æg, der lyste farligt dernede ligesom et ondt smil. Mændene klyngede sig til hinanden og kiggede ned. En svimlende, uventet overhaling af skibet havde nær sendt dem over bord i flok. Belfast hylede: "Lad gå!" og sprang ned. Archie fulgte ham forsigtigt, gribende fat i hylder, der gav efter under ham, og lempede sig ned under et vældigt bras af splintret træ. Der var næppe plads til tre mand til at røre sig. Og i dørens solskinsfyldte, blå firkant hang bådsmandens skæggede og mørke ansigt og Wamibos vilde og blege fjæs og så til.

I kor råbte de: "Jimmy! Jim!" Oppefra bidrog bådsmanden med en dyb brummen: "Du ... Holdt!" I en pause bønfaldt Belfast: "Kæreste Jimmy, er du i live?" Bådsmanden sagde: "Én

gang til! Alle på én gang, drenge!" Alle hylede spændt. Wamibo gav en lyd fra sig, der lignede en højrøstet gøen. Belfast trommede på skoddet med et stykke jern. Alle tav pludselig. Lyden af skrigen og hamren vedblev, spæd men tydelig – ligesom en solo efter et kor. Han var altså i live. Han skreg og bankede neden under os med et hastværk som en mand, der før tiden er blevet lukket inde i sin ligkiste. Vi skred til værket. Med fortvivlelsens kraft angreb vi den afskyelige bunke tunge genstande, skarpe genstande, genstande, der var besværlige at håndtere. Bådsmanden krøb bort for at finde en løs tovende; og Wamibo, der blev holdt tilbage af råb: – "Bliv, hvor du er! – Kom ikke herned, din klodsmajor!" blev hængende over os og gloede – som om han var lutter skinnende øjne, blanke tænder, forpjusket hår; han lignede en forbavset og halvgal djævel, der nød en ualmindelig panik blandt de fordømte. Bådsmanden besvor os "at give en håndsrækning", og et reb blev firet ned. Vi gjorde sager fast ved det, og de blev hejset op i en fart for aldrig mere at ses af noget menneske. Et rasende begær efter at kaste ting over bord besatte os. Vi arbejdede med en enorm iver, skar vore hænder og talte brutalt til hinanden. Jimmy holdt et fortvivlende spektakel gående; han skreg gennemtrængende, uden at standse for at trække vejret som en kvinde i barselnød; han dundrede løs med hænder og fødder. Hans rædselskval sammensnørede vore hjerter så forfærdeligt, at vi længtes efter at lade ham ligge, efter at krybe ud af dette rum, der var dybt som en brønd og svajende som et træ, efter at komme uden for hørevidde, tilbage på hytten, hvor vi passivt kunne vente på døden i uforlignelig ro. Vi råbte til ham om at "holde mund for Gud i Himlens skyld". Han fordoblede sine skrig. Han må have

bildt sig ind, at vi ikke kunne høre ham. Formodentlig hørte han kun svagt sin egen larm. Vi kunne forestille os ham krybende sammen på randen af overkøjen, dundrende på træværket med begge hænder i mørket og med munden spærret åben i en uophørlig skrigen. Det var modbydelige øjeblikke. En sky drev for solen og formørkede døren som en trussel. Hver bevægelse af skibet voldte os smerte. Vi krøb omkring uden plads til at trække vejret og befandt os elendigt. Bådsmanden hylede ned til os: "Rub jer lidt! Rub jer lidt! Vi to bliver straks skyllet væk herfra, hvis I ikke rubber jer!" Tre gange skyllede en sø over den høje skibsside og slyngede vand i spandevis ned over vore hoveder. Så blev Jimmy forskrækket over slaget og holdt et øjeblik inde med sin larm – måske i forventning om, at skibet ville synke – og begyndte så igen, fortvivlet højt, som om forskrækkelsen havde givet ham friske kræfter. På bunden lå sømmene i et flere tommer tykt lag. Det var rædselsfuldt. Hvert eneste søm i verden, som ikke var hamret fast et eller andet sted, syntes at have fundet vej til det tømmermandsværksted. De var dér, alle slags, resterne af beholdninger fra syv rejser. Småstifter, messingstifter (hvasse som nåle), firtommersøm med store hoveder, ligesom små jernpaddehatte; søm uden hoveder (forfærdelige); franske søm, polerede og tynde. De lå i en solid masse, mere utilgængelige end et pindsvin. Vi nølede og længtes efter en skovl, mens Jimmy neden under os hylede, som om han blev flået. Stønnende gravede vi vore fingre ned og rystede vore hårdt sårede hænder, fra hvilke negle og blodsdråber faldt. Vi langede vore hatte fulde af forskellige søm op til bådsmanden, der kastede dem langt ud over den oprørte sø, som om han udførte et mystisk beroligelsesoffer.

Endelig nåede vi skoddet. Det var af solide planker. Hun var en i alle detaljer solidt bygget skude – var *Narcissus*. Det var de sværeste planker, der nogensinde var sat i et skodde på et skib – syntes vi – og så opdagede vi, at vi i vort hastværk havde sendt alt værktøjet over bord. Den tossede lille Belfast ville knuse det under sin egen vægt, og hoppede med begge ben på det som en antilope, mens han forbandede de skibstømrere fra Clyde, fordi de havde gjort deres arbejde godt. Han benyttede lejligheden til at skælde ud på hele Skotland, resten af jorden, havet – og alle sine kammerater. Mens han lod sig tungt falde ned på hælene, bandede han på, at han aldrig, aldrig mere ville have noget at gøre med et fæ, der "ikke havde pære nok til at kende sit knæ fra sin albue". Ved sin dundren lykkedes det ham at skræmme de sidste rester af forstand ud af Jimmy. Vi kunne høre genstanden for vor fortvivlede bekymring fare hid og did under plankerne. Hans stemme var til sidst slået over, og han kunne kun pibe ynkeligt. Hans ryg, eller måske var det hans hoved, gned mod plankerne, snart her, snart dér, på en forbløffende måde. Han peb, mens han dukkede sig for de usynlige slag. Det var oven i købet mere hjerteskærende end hans hyl. Pludselig trak Archie et brækjern frem. Det havde han gemt; og ligervis en lille økse. Vi hylede af tilfredshed. Han slog et vældigt hug, og små spåner fløj om ørene på os. Bådsmanden deroppe råbte: "Pas på! Pas på dernede. Slå ikke manden ihjel. Tag det med ro!" Wamibo, der var vanvittig af spænding, hang med hovedet nedad og skyndede på os som en gal mand: "Hu! Hug ham! Hu! Hu!" Vi var bange for, at han skulle falde ned og slå en af os ihjel og bønfaldt derfor bådsmanden om at "hive den forbandede finne over bord". Så hylede vi alle på én gang ned mod plankerne: "Pas

på dernede! Gå forud," og lyttede. Vi hørte kun den dybe brummen og jamren af vinden deroppe, den blandede brølen og hvislen af søerne. Skibet rullede livløst, som om det var overvældet af fortvivlelse, og denne unaturlige bevægelse fik det til at løbe rundt for os. Belfast råbte: "For Gud i Himlens skyld, Jimmy, hvor er du henne? ... Bank, kæreste Jimmy! ... Bank, dit forbandede sorte bæst! Bank!" Han var så stille som en død mand i sin grav; og ligesom mænd, der står på randen af en grav, var vi på nippet til at græde – men af ærgrelse, af spænding, af træthed; af en stor længsel efter at blive færdige med det, slippe bort og lægge os til hvile et sted, hvor vi kunne se vor fare og trække vejret. Archie brølede: "Gør plads!" Vi krøb sammen bag ved ham og dækkede vore hoveder, og han huggede gang på gang ned i en fuge mellem plankerne. De knagede. Pludselig røg brækjernet halvvejs ned gennem et splintret, aflangt hul. Det må have forfejlet Jimmys hoved med mindre end en tomme. Archie trak det hurtigt til sig, og den forbandede neger styrtede hen til hullet, lagde munden til det og hviskede: "Hjælp!" med en næsten kvalt stemme; han pressede hovedet mod det og forsøgte som en vanvittig at slippe ud gennem åbningen, der var én tomme bred og tre tommer lang. I vor forvirrede tilstand blev vi absolut lammede af denne utrolige handling. Det syntes os umuligt at jage ham bort. Selv Archie mistede til sidst sin sindsro. "Hvis du ikke hummer dig, jager jeg brækjernet gennem hovedet på dig," råbte han særdeles bestemt. Han mente, hvad han sagde, og hans alvor syntes at gøre indtryk på Jimmy. Denne forsvandt pludselig, og vi gav os til at trække og flå i plankerne med en iver som mænd, der stræber efter at få fingre i en dødsfjende og

anspores af længslen efter at rive ham i stumper og stykker. Træet splintrede, bragede, gav efter. Belfast stak hoved og skuldre ned og famlede arrigt. "Nu har jeg ham! Har ham!" råbte han. "Å! Så ... Der slap han fra mig. Nu har jeg ham igen! ... Hal mig i benene! ... Ha!" Wamibo hujede uafladeligt. Bådsmanden råbte ordrer: "Tag fat i hans hænder, Belfast; hal lige op, I to! ... Hal til!" Vi halede til. Vi halede Belfast op med et sæt og slap ham i arrigskab. Siddende ned og højrød i hovedet hulkede han fortvivlet: "Hvor kan jeg holde fast i hans forbandede korte uld?" Pludselig kom Jimmys hoved og skuldre til syne. Han blev siddende halvvejs og frådede med rullende øjne for vore fødder. Vi fo'r løs på ham med brutal utålmodighed, vi flåede skjorten af hans ryg, vi trak ham i ørene, vi stønnede over ham, og pludselig gav han efter mellem hænderne på os, som om én havde sluppet hans ben, med samme bevægelse løftede vi ham omgående op. Hans åndedræt var pibende, han sparkede os i vore opadvendte ansigter, han greb fat i to par arme over sit hoved, og han kravlede til vejrs med en så i pludselig voldsomhed, at han ligefrem syntes at smutte ud af hænderne på os som en gasfyldt blære. Drivende af sved klatrede vi op ad rebet, og da vi kom op i den kolde blæst, gispede vi, som om vi blev dyppet i iskoldt vand. Med glødende ansigter gøs vi lige ind til marven i vore knogler. Aldrig før havde stormen forekommet os mere rasende, søgangen mere afsindig, solskinnet mere ubarmhjertigt og spotsk og skibets situation mere håbløs og forfærdende. Hver af dets i bevægelser varslede om enden på dets dødskamp og begyndelsen til vor. Vi vaklede bort fra døren, og forskrækkede af en pludselig rullen i faldt vi sammen i en bunke. Det syntes

os, at siden af hytten var jævnere end glas og glattere end is. Der var ikke andet at holde fast ved end lang messingkrog, der en gang var blevet brugt til at holde en åben dør tilbage med. Wamibo holdt fast ved den, og vi holdt fast ved Wamibo, stadig med kløerne slået i vor Jimmy. Han var nu fuldstændig sunket sammen. Han lod ikke til at have kræfter nok til at lukke en hånd. Vi holdt blindt fast på ham i vor frygt. Vi var ikke bange for, at Wamibo skulle give slip (vi huskede, at bæstet var stærkere end hvilke som helst andre tre mænd om bord), men vi var bange i for, at krogen skulle rives ud, og vi troede også, at skibet endelig havde bestemt sig til at rulle helt rundt. Men det gjorde det ikke. En sø skyllede over os. Bådsmanden spruttede: "Af sted i en fart. Nu er der et ophold. Se til at komme agterud med jer, ellers går vi i alle sammen ad Helvede til her." Vi rejste os over ende, omgivende Jimmy. Vi bad ham om at holde sig oprejst, i det mindste holde sig i fast. Han gloede med sine fremstående øjne, stum som en fisk og med al stivhed dunket ud af sig. Han ville ikke stå; han ville ikke engang så meget som gribe os om halsen; han var kun et koldt, sort skind, løst udstoppet med blødt bomuld; hans arme og ben dinglede leddeløse og bøjelige; hans hoved rullede; underlæben hang ned, kolossal og tung. Vi klyngede os om ham, rådvilde og fortvivlede; dækkede ham, mens vi vaklede frem og tilbage i klynge; og på selve randen af evigheden vaklede vi allesammen med skjulende og meningsløse bevægelser, som en flok fulde folk, der ikke ved, hvad de skal gøre med et lig, de har stjålet.

Men noget måtte der gøres. Vi måtte se at få ham agterud. Et reb blev bundet løst under hans armhuler, og idet vi strakte os op med fare for vort liv, hængte vi ham om på jektaljeklampen.

Han gav ikke en lyd fra sig; han så lige så latterlig ynkelig ud som en dukke, der har mistet det halve af sit savsmuld, og vi begav os ud på vor farlige rejse over øverste dæk, mens vi forsigtigt halede vor ynkelige, slatne, modbydelige byrde efter os. Han var ikke synderlig tung, men om han så havde vejet en ton, kunne han ikke have været besværligere at bakse med. Vi lod ham bogstavelig talt gå fra hånd til hånd. Af og til måtte vi hænge ham op på en kofilnagle, der var ved hånden, for at få vejret og slutte rækken igen. Hvis naglen var knækket, ville han uhjælpeligt være forsvundet i Det indiske Ocean, men den risiko måtte han løbe; lidt efter lidt lod han til at opdage den, stønnede svagt og hviskede med stor anstrengelse et par ord. Vi lyttede ivrigt. Han bebrejdede os vor uforsigtighed, at vi havde udsat ham for sligt: "Nu, efter at jeg havde hjulpet mig selv ud derfra," hviskede han mat. "Derfra" var hans kahyt. Og han havde hjulpet sig selv ud. Vi havde åbenbart intet at gøre med det! ... Nå, lige meget ... Vi blev ved og lod stå til, ganske simpelt fordi vi ikke kunne andet; for skønt vi dengang hadede ham mere end nogensinde – mere end noget på jorden – ville vi dog ikke miste ham. Vi havde reddet ham; og det var blevet en personlig sag mellem os og havet. Vi ville holde fast på ham. Havde vi (for at tage et umuligt tilfælde) underkastet os et lignende slid og besvær for en tom tøndes skyld, ville den tønde være blevet os lige så dyrebar, som Jimmy var. Eller rettere sagt endnu mere dyrebar, fordi vi ville ikke have haft nogen grund til at hade tønden. Og vi hadede James Holdt. Vi kunne ikke slippe af med den uhyrlige mistanke, at denne besynderlige neger spillede syg, havde simuleret hjerteløst lige over for vort slid, vor foragt, vor tålmodighed – og nu simulerede lige over for vor

opofrelse – lige over for døden. Vor slappe og ufuldkomne moral rejste sig med væmmelse imod hans umandige løgn. Men han holdt fast ved den med forbløffende ihærdighed. Nej! Det kunne ikke være tilfældet. Han var på det sidste. Hans tvære humør var kun fremkaldt af den udfordrende uundgåelighed ved den død, som han følte ved sin side. Enhver kunne blive gal i hovedet, når man havde en så knugende kammerat. Men i så fald, hvad var vi så for nogle mennesker – vi med vore tanker! Harme og tvivl kæmpede en kamp i os, der trampede på vore bedste følelser. Og vi hadede ham på grund af vor mistanke; vi afskyede ham på grund af vor tvivl. Vi kunne ikke foragte ham med tryghed; ej heller kunne vi have medlidenhed med ham uden fare for vor værdighed. Derfor hadede vi ham og langede ham forsigtigt fra hånd til hånd. Vi råbte: "Har I ham?" – "Ja vel. Klar. Slip." Og han dinglede fra den ene fjende til den anden med lige så mange livstegn, som en gammel pude kunne give fra sig. Hans øjne lå som to smalle hvide sprækker i hans sorte ansigt. Han åndede langsomt, og luften undslap gennem hans læber med en lyd som af en puster. Vi nåede endelig lejderen til hytten, og da det var et forholdsvis sikkert sted, blev vi liggende et øjeblik i en udmattet klynge for at hvile os lidt. Han begyndte at mumle. Vi var altid uhelbredeligt nysgerrige efter at høre, hvad han havde at sige. Denne gang mumlede han vrangvilligt: "Det varede noget, inden I kom. Jeg var ved at tro, at alle I pæne fyre var blevet skyllet over bord. Hvad holdt jer tilbage? Var I bange? Hvad?" Vi sagde ingenting. Med et suk begav vi os igen på vej for at slæbe ham op. Vore hjerters hemmelige og glødende ønske var at dunke ham arrigt i hovedet med knyttede næver: og vi

håndterede ham så forsigtigt, som om han havde været af glas ...

Vor tilbagekomst til hytten var, som vi efter mange års omflakken kom tilbage til folk, som tiden havde taget på. Øjne drejede sig langsomt i deres huler og så på os. En svag mumlen hørtes: "Nå, fik I ham så?" De velkendte ansigter så på én gang fremmede og fortrolige ud; de syntes blege og snavsede; de havde et blandet udtryk af træthed og iver. Det var, som om de var blevet meget tyndere under vor fraværelse, som om alle disse mænd havde sultet i lang tid i deres fortvivlede stillinger. Kaptajnen havde taget et stykke reb om sit håndled og lå på det ene knæ; hans ansigt var stift og koldt, men hans øjne levede, og med dem holdt han endnu skibet oppe uden at jage hensyn til nogen, han var ganske fortabt i dette arbejdes overjordiske anstrengelser. Vi fastgjorde James Holdt på et sikkert sted. Styrmand Baker kom kravlende for at give os en håndsrækning. Creighton lå på ryggen, meget bleg, og mumlede: "Godt gjort," og gav os, Jimmy og himlen et hånligt blik, hvorpå han langsomt lukkede øjnene. Hist og her rørte et mand sig en smule, men de fleste forblev apatiske, i forvredne stillinger, og mumlede gysende. Solen var ved at gå ned. En kolossal, skyfri og rød sol sænkede sig dybt, som om den bøjede sig nu for at se dem ind i ansigtet. Vinden peb hen langs lange solstråler, der, skinnende og kolde, ramte lige ind i stirrende øjnes udvidede pupiller uden at få dem til at blinke. Hårtjavserne og de forpjuskede skæg var grå af havsalt. Ansigterne så ud som jordslåede, og de mørke ringe under øjnene strakte sig helt hen til ørene og de indfaldne kinders hulinger. Læberne var blege og tynde, og når de bevægede sig, var det med vanskelighed, som

om de var klæbet fast til tænderne. Nogle grinte trist i solskinnet og rystede af kulde. Andre var sørgmodige og stille. Charley kastede frygtsomme blikke omkring sig, kuet af den pludselige åbenbarelse af hans ungdoms mangel på betydning. De to nordmænd med deres glatte ansigter lignede udlevede børn og gloede dumt. I læ, i horisontens rand, hoppede sorte søer op mod den glødende sol. Den sank langsomt, rund og flammende, og bølgekammen skyllede mod randen af den lysende runde skive. En af nordmændene lod til at få øje på den, og med et voldsomt sæt begyndte han at tale. Hans stemme forbløffede de andre og fik dem til at røre sig. De bevægede hovederne stift og drejede sig med vanskelighed og så på ham i overraskelse, i frygt, eller i alvorlig tavshed. Han pludrede ad den nedgående sol og nikkede med hovedet, mens de store søer begyndte at rulle henover den røde skive; og tværs over mile af urolige vande fejede de høje bølgers skygge et glidende mørke henover mændenes ansigter. En bølgekam knækkede over med et lydeligt, hvislende brøl, og solen forsvandt, som om den var blevet slukket. Den pjattende stemme tav og slukkedes ligesom lyset. Der lød suk. I det pludselige ophold, der følger efter en brudt søs brag, sagde en mand med træt stemme: "Den forbandede hollænder er gået fra snøvsen." En matros, der var surret fast midt om livet, dunkede i dækket med flad hånd med hurtige, uopholdelige dunk. I tusmørkets voksende grå lys sås en svær skikkelse rejse sig agterude og give sig til at marchere på alle fire med bevægelser som et stort forsigtigt dyr. Det var styrmand Baker, som gik langs mændenes rækker. Han gryntede opmuntrende til hver enkelt og følte på deres surringer. Nogle lå med halvåbne øjne og pustede som mænd,

der led af hede; andre svarede mekanisk og med drømmende stemmer: "Ja vel! Ja vel, styrmand!" Han gik fra den ene til den anden og gryntede: "Øhø ... Slipper nok godt fra det." Og uventet, med et højt, vredt udbrud gav han sig til at skælde Knowles ud, fordi han havde skåret et langt stykke af indhalertaljerne. "Øhø! – Skamme Dem. – Indhalertaljer. – Have bedre forstand! – øhø! – Helbefaren sømand – øhø!" Den halte mand var knust. Han mumlede: "Have noget at surre sig med, styrmand." – "Øhø! Surre. – Er De blikkenslager eller sømand – hva? Øhø! – Kan få brug for den talje, hvad øjeblik det skal være. – Øhø! – Mere nødvendigt for skibet end Deres halte kadaver. Øhø! Behold den, nu De har gjort det." Han kravlede langsomt videre og mumlede ved sig selv noget om, at visse folk var "værre end børn." Det havde været en trøstende overhaling. Sagte udbrud hørtes: "Hallo ... Hallo." ... De, som havde døset pinagtigt, spurgte i krampagtige sæt: "Hvad er der på færde? ... Hvad er det?" Svarene kom i en uventet gemytlig tone: "Det er styrmanden, der giver halte Jack en røffel for et eller andet." – "Ih nej da! ... Hvad har han gjort?" Nogle lo endogså. Det var ligesom en luftning af håb, ligesom et minde om trygge dage. Donkin, som havde været bedøvet af frygt, kom pludselig til live igen og begyndte at råbe op: "Hør bare; det er den måde, de taler til os på. Hvorfor giver I ham ikke en på snuden – én af jer? Slå ham. Slå ham! Så han vil spille styrmand over for os. Vi er lige så gode som han! Nu går vi allesammen ad Helvede til. Vi er blevet sultet på dette rådne skib, og nu skal vi drones for de ondskabsfulde tyranners skyld! Giv ham på snuden!" Han hylede i det tætnende tusmørke, han flæbede og hulkede og hvinede: "Slå ham! Giv ham på snuden!" Raseriet og frygten for

hans miskendte ret til at leve var en større prøvelse for hjerternes fasthed end nattens truende skygger, der skred frem gennem stormens uophørlige larm. Agterude hørtes Bakers stemme: "Vil ikke én af jer stoppe munden på ham – skal jeg selv komme?" – "Hold kæft! ... Vær stille!" råbte forskellige stemmer arrige og rystende af kulde. "Nu får du straks en på kassen af mig," sagde en usynlig matros i en træt tone, "jeg vil ikke lade styrmanden have ulejligheden." Han tav og lå stille, fortvivlelsens tavshed. På den mørke himmel kom stjernerne frem og skinnede over et blæksort hav, der skumplettet tilbagekastede det svindende og blege lys, resterne af en blændende hvidhed, der opstod af bølgernes sorte uro. Langt borte i den evige ro funklede de hårde og kolde over jordens tumult; de omgav det besejrede og forpinte skib på alle sider: ubarmhjertigere end en triumferende folkeskares øjne og lige så unærmelige som menneskehjerter.

Den iskolde søndenvind hylede jublende under himlens skumle glans. Kulden rystede mændene med en uimodståelig voldsomhed, som om den havde forsøgt på at ryste dem i stykker. Korte jammerhyl fejede uhørte bort fra de stive læber. Nogle beklagede sig mumlende over, at de "ikke kunne føle sig selv neden for livet"; mens de, som havde lukket øjnene, bildte sig ind, at der lå en klump is på deres bryst. Andre, som forskrækkedes over ikke at kunne føle smerte i deres fingre, bankede mat i dækket med hænderne – stivsindet og udmattet. Wamibo gloede tomt og drømmende. Nordmændene blev ved at mumle meningsløst med klaprende tænder. De magre skotter holdt med energiske anstrengelser underkæberne stille. Mændene fra Vestengland lå store og ligegyldige i usårlig

tværhed. Én gabede og bandede skiftevis. En anden rallede. To gamle hårdtvejrsulke, som var surret fast side om side, hviskede trist til hinanden om en pensionatsværtinde i Sunderland, som de begge kendte. De lovpriste hendes moderlige hjerte og hendes rundhåndethed; de prøvede på at snakke om oksestegen og det store bål i kælderkøkkenet. Ordene døde på deres læber og endte i lette suk. En pludselig stemme råbte ud i den kolde nat: "Å, Vorherre bevares!" Ingen skiftede stilling eller tog notits af råbet. Én eller to strøg, med en gentagen og svag gestus, hånden over ansigtet, men de fleste af dem holdt sig ganske stille. I deres legemers sløvede ubevægelighed trættedes de i højeste grad af deres tanker, der fløj af sted med drømmes hast og livagtighed. Af og til besvarede de en eller anden indbildnings uhyggelige påkaldelse med et brat og forbløffende udbrud; og så gav de sig atter til i stilhed at betragte deres syner af kendte ansigter og ting, de var fortrolige med. De mindedes udseendet af fordums, forglemte skibskammerater og hørte døde og forsvundne skipperes stemmer. De mindedes larmen i gasbelyste gader, den røgfyldte hede i skænkestuer eller det svidende solskin på havbliksdage til søs.

Baker forlod sin usikre plads og kravlede under jævnlige standsninger langs med hytten. I mørket og på alle fire lignede han et kødædende dyr, der luskede om mellem ådsler. Ved dækkets afsætning støttede han sig til luvart til en stiver og så ned på øverste dæk. Det forekom ham, at skibet viste en tilbøjelighed til at rette sig lidt mere. Vinden var løjet en smule af, syntes han, men søgangen var lige så høj som nogensinde. Bølgerne frådede som rasende, og dækkets læside forsvandt under en hvislende hvid masse, som kogende mælk, mens

riggen stadig sang med en dyb, dirrende tone, og vinden susede med et langtrukkent råb mellem spirene ved hver opadgående svingning af skibet. Styrmand Baker passede ganske stille på. En mand tæt ved ham begyndte på én gang og meget højt at gøre en pludrende støj med læberne, som om kulden brutalt havde knækket ham. Han kilede på: "Ba-ba-ba-brr-brr-ba-ba." – "Hold op!" råbte Baker og famlede i mørket. "Hold op!" Han blev ved at ruske i det ben, han opdagede under sin hånd. "Hvad er det, styrmand?" råbte Belfast i en tone som en mand, der pludselig bliver vækket; "vi er ved at tage os af Jimmy her." – "Er I det? Øhø! Så lad være med det spektakel. Hvem er det her ved siden af dig?" – "Det er mig – bådsmanden," brummede manden fra Vestengland. "Vi forsøger på at holde liv i den arme djævel." – "Godt, godt!" sagde Baker. "Men gør det sagte, hører I." – "Han forlanger, at vi skal holde ham op over rælingen," vedblev bådsmanden irriteret. – "Løfter vi ham, taber vi ham over bord," sagde en anden stemme, "vi kan ikke føle vore egne hænder af kulde." – "Jeg er ligeglad. Jeg kvæles!" udbrød James Holdt med klar stemme. "Nej, min dreng," sagde bådsmanden desperat, "du får ikke lov til at gå om bord, førend vi alle følges ad." – "Du får mange at se, der er værre," sagde Baker oprømt. "Det er ikke bare leg, dette her," sagde bådsmanden. "Somme af os her agterude har det temmelig snavs." – "Hvis de forbandede master var blevet kappet, ville den nu flyde på bunden som en anstændig skude, og så ville der dog være en mulighed for os alle sammen," sagde én med et suk. "Den gamle ville ikke have det ... Han bryder sig ikke en sur sild om os," hviskede en anden. "Bryder sig ikke om jer," udbrød Baker vredt. "Hvorfor skulle han bryde sig om jer? Er I en flok damer, at man skulle bryde sig

om jer? Vi er her for at bryde os om skibet – og det er der nogle af jer, der ikke duer til. Øhø! … Hvad har I gjort, at man skulle bryde sig om jer? Øhø! … Der er dem af jer, der ikke kan tåle en smule brise, uden at I flæber." – "Nå, styrmand, så slemme er vi da heller ikke," protesterede Belfast med en stemme, der rystede af kulde. "Vi er ikke … brr …" – "Igen," råbte styrmanden og greb efter den skyggeagtige skikkelse. "Igen! … Hvad, du er jo i bar skjorte! Hvad har du gjort?" – "Jeg har lagt mit olietøj og jakken over den halvdøde neger – og så siger han, at han kvæles," sagde Belfast klagende. "Du ville ikke kalde mig neger, hvis jeg ikke var halvdød, din irske tiggertamp!" rungede James Holdts stemme kraftigt. "Du … brr … du ville ikke blive hvid, om du så blev aldrig så rask … jeg skal slås med dig … brr … når vejret bliver godt … med den ene hånd bundet på ryggen … brr …" – "Jeg vil ikke have dine laser – jeg vil have luft," gispede den anden svagt, som om han pludselig var udmattet.

Skummet stænkede fløjtende og plaskende ind over dem. Nogle, der blev forstyrret i deres fredfyldte sløvhed, stønnede og svovlede. Baker kravlede et lille stykke til læ, hvor en stor vandtønde stod med noget hvidt lænet imod den. "Er det dig, Podmore?" spurgte styrmanden. Han måtte gentage spørgsmålet to gange, inden kokken vendte sig om og med mat stemme hostede: "Ja vel, styrmand. Jeg har bedt i mit stille sind om en snarlig befrielse; for jeg er rede til at kaldes bort … Jeg –" – "Hør nu, kok," udbrød Baker, "folkene er ved at dø af kulde." – "Kulde!" gentog kokken trist; "de får det varmt nok inden ret længe." – "Hvad?" spurgte Baker og så hen ad dækket i det svage genskin af det frådende vand. "De er en bande slette mennesker," vedblev kokken højtideligt, men med usikker

stemme, "så slette som noget skibsmandskab i denne syndige verden! Men jeg" – Han skælvede, så at han næppe kunne tale; han stod på en udsat plads, og i sin bomuldsskjorte, et tyndt par bukser og med knæene oppe under næsen modtog han rystende de sviende, salte piskeslag; hans stemme lød udmattet, "men jeg – altid ... Min ældste dreng, styrmand ... en begavet hvalp ... sidste søndag i land før denne rejse ville han ikke gå i kirke. Jeg sagde: Nu går du hen og vasker dig, ellers skal jeg lære dig! Hvad hændte der?... Dammen, styrmand – faldt i dammen i sit bedste tøj! ... Uheld? ... Jeg kløede ham, til jeg ikke kunne løfte armene mere ..." Hans stemme svigtede. "Jeg kløede ham!" gentog han med klaprende tænder; og efter en stunds forløb udstødte han en sørgelig lyd, der var halvt en stønnen, halvt en snorken. Baker ruskede ham i skuldrene. "Halløj, kok! Op med hovedet, Podmore! Sig mig – er der fersk vand i kabyssen? Skibet ligger ikke så farligt mere, tror jeg; jeg vil prøve at gå forud, en smule vand ville gøre Dem godt. Halløj! Se op! Se op!" Kokken stred imod. "Ikke De, styrmand! Ikke De!" Han begyndte at kravle til luvart. "Kabyssen! ... min sag!" råbte han. "Nu er kokken ved at gå fra forstanden," sagde flere stemmer. Han hylede: "Fra forstanden, tror I det? Jeg er bedre forberedt på at dø end nogen af jer, officererne iberegnet – forstår I? Men så længe skuden er oven vande, vil jeg lave mad! Jeg vil koge kaffe til jer!" – "Kok, du er en hædersmand!" råbte Belfast. Men kokken var allerede ved at krybe ned ad den luvart lejder. Han standsede et øjeblik for at råbe tilbage til hytten: "Så længe skuden er oven vande, vil jeg lave mad!" Og forsvandt, som om han var faldet over bord. Mændene, som havde hørt ham, sendte et hurra efter ham, der lød som syge børns jamren.

En times tid eller længere derefter sagde en eller anden højt: "Han er da væk." – "Rimeligt nok," bekræftede bådsmanden. "Selv i godt vejr var han ikke mere behændig på dækket end en malkeko på sin første rejse. Vi burde gå ned og se efter." Ingen rørte sig. Alt som timerne langsomt gik i mørket, kravlede Baker flere gange langsomt frem og tilbage langs hytten. Nogle mænd bildte sig ind, at de havde hørt ham tale med skipperen, men nu var minderne usigeligt mere livagtige end noget virkeligt, og de var ikke sikre på, om den mumlen, de havde hørt, var fra nu eller fra for mange år siden. De prøvede heller ikke på at fastslå det. En mumlen mere eller mindre gjorde ikke noget til sagen. Det var for koldt til at være nysgerrig, ja, næsten til at håbe. De havde ikke et øjeblik eller en tanke til overs af deres store åndelige beskæftigelse med at ønske at holde sig i live. Ønsket om livet holdt dem i live, følelsesløse, men udholdende, under blæstens og kuldens grusomme vedvaren, mens himlens stjernebesåede sorte hvælving rullede sig langsomt over skibet, der drev af sted gennem havets stormfulde ensomhed og bar deres tålmodighed og deres lidelser.

Tæt sammentrykkede bildte de sig ind, at de var ganske alene. De hørte lydelig og langtrukken støj og bar igen tilværelsens smerte gennem lange timer af dyb stilhed. Om natten så de solskin og følte varme og fik pludselig med et sæt den tanke, at solen aldrig ville stå op over den stivfrosne verden. Nogle hørte latter og lyttede til sange; andre, som lå nær ved hyttens ende, kunne høre høje menneskeskrig, og når de åbnede deres øjne, overraskedes de ved at høre dem endnu, skønt ganske svage og langt borte. Bådsmanden sagde: "Ih, det

er jo kokken, der prajer, tror jeg." Han troede næppe på sine egne ord eller genkendte sin egen stemme. Det varede længe, førend manden ved siden af ham gav et livstegn. Han dunkede sin anden sidemand hårdt og sagde: "Kokken råber!" Mange forstod det ikke, andre brød sig ikke om det; de fleste længere agterude troede det ikke. Men bådsmanden og en mand til havde mod nok til at kravle forud for at se ad. Det syntes, som om de var borte i timevis, og de blev meget snart glemte. Så blev mænd, som havde været nedsunkne i håbløs resignation, pludselig som besatte af en lyst til at gøre fortræd. De bearbejdede hinanden med knyttede næver. I mørket slog de energisk til alt blødt, som de kunne føle tæt ved sig, og med større anstrengelse, end om de havde skullet råbe, hviskede de ivrigt: "De har noget varm kaffe ... Bådsmanden har det ..." – "Sludder! ... Hvor?" – "Nu kommer det! Kokken har lavet kaffe." James Holdt stønnede. Donkin gav sig arrigt til at kravle med arme og ben uden at bryde sig om, hvor han sparkede, og bare ivrig for, at officererne ikke skulle få noget. Det arriverede i en kasserolle, og de skiftedes til at drikke. Det var varmt, og mens det skoldede de begærlige ganer, forekom det dem utroligt. Mændene sukkede, idet de lod drikkekarret gå videre: "Hvordan har han lavet det?" Nogle råbte mat: "Godt gjort, doktor!"

På en eller anden måde havde han lavet det. Senere erklærede Archie, at det var et "mirakel". I mange dage undredes vi, og det var det eneste stadig interessante samtaleemne lige til rejsens ende. I godt vejr spurgte vi kokken om, hvordan han havde følt sig til mode, da han så sin ovn "stå på halen." I nordøstpassaten og i klare aftener spurgte vi, om han havde stået på hovedet for at få orden på tingene. Vi foreslog, at han havde brugt sit

dejtrug som flåde og derfra nok så bekvemt havde fyret under risten; og vi gjorde vort bedste for at skjule vor beundring under vittigheder og ironi. Han erklærede, at han ikke vidste noget om det, bebrejdede os vor letsindighed og erklærede med alvorsfuld livlighed, at han havde været genstand for en særlig nåde, som havde sat ham i stand til at redde vore ugudelige liv. I grunden havde han utvivlsomt ret, men han havde ikke behøvet at være så udæskende påståelig i så henseende – han behøvede ikke at have forklaret os så ofte, at det ville være gået os galt, hvis han ikke havde været der, dydig og ren, til at modtage inspirationen og styrken til sin barmhjertighedsgerning. Var vi blevet reddet ved hans ubændige mod eller hans behændighed, kunne vi omsider have forsonet os med den kendsgerning; men at måtte indrømme vor taknemmelighedsgæld til en mands dyd og hellighed alene var lige så vanskeligt for os som for alle andre mennesker. Som så mange menneskehedens velgørere tog kokken sig selv for alvorlig og høstede uærbødighedens belønning. Vi var imidlertid ikke utaknemmelige. Han var og blev vor helt. Hans ord – hans livs store ord – blev til et ordsprog i vor mund, ligesom erobrerens eller vismandens ord bliver. Senere hen, når én af os var sat til vægs af et stykke arbejde og fik det råd at opgive det, udtrykte han sin beslutning om at vise sig udholdende og gennemførte det med de ord: "Så længe skuden er oven vandet, vil jeg lave mad!"

Den varme drik hjalp os gennem de triste timer, der går forud for daggryet. Nede i synsranden fik himlen de fine nuancer af lyserødt og gult, som man kan se i en sjælden konkylie. Og højere oppe, hvor den glødede med et perlefarvet skær, viste der sig en lille sort sky, som et glemt stykke af

natten, indrammet af flammende guld. Lysstrålerne dansede hen over bølgernes kamme. Mænds øjne vendtes mod øst. Solskinnet strømmede over deres trætte ansigter. De gav sig hen i trætheden, som om de for bestandig var færdige med deres arbejde. På Singletons sorte olietøj skinnede det tørre salt som rimfrost. Han holdt fast om rattet, stod med åbne og livløse øjne. Kaptajn Allistoun vendte uden at blinke ansigtet mod den opgående sol. Hans læber bevægede sig, åbnede sig for første gang i fireogtyve timer, og med frisk og fast stemme råbte han: "Bær rundt!"

Den skarpe kommandotone fik alle disse sløve mænd til at fare sammen som et pludseligt piskeslag. Og ubevægelige som de lå, fik vanens magt nogle af dem til at gentage ordren i en næppe hørlig mumlen. Kaptajn Allistoun så ned på sit mandskab, og adskillige forsøgte med famlende fingre og håbløse bevægelser at kaste sig los. Han gentog utålmodigt: "Bær rundt. Nå, styrmand Baker, sæt folkene i gang. Hvad er der i vejen med dem?" – "Bær rundt. Kan I høre? Bær rundt!" tordnede bådsmanden pludseligt. Hans stemme syntes at bryde en dødelig forhekselse. Folk begyndte at røre sig og kravle. "Jeg vil have forestængestagsejl sat, og det kvikt," sagde skipperen meget højt. "Kan I ikke klare det i oprejst stilling, må I gøre det liggende – det er det hele. Tag så fat!" – "Kom nu! Lad os give den gamle skude en mulighed for at klare sig," trængte bådsmanden på. "Ja vel! Ja vel! Bær rundt!" udbrød dirrende stemmer. Baksgasterne forberedte sig med modstræbende miner på at gå forud. Styrmand Baker kravlede brummende i spidsen på alle fire for at vise vej, og de fulgte ham over hyttens rand. De andre blev liggende stille med et nederdrægtigt håb i

deres hjerter om, at man ikke ville forlange af dem, at de skulle røre sig, førend de var frelst eller druknet i al fredelighed.

Efter en stunds forløb så man dem, der var forude på bakken, én for én i usikre stillinger: hængende fast ved rælingen, klavrende over ankrene, omfavnende spillets krydshoved eller klyngende sig til forspillet. De bevægede sig med mærkelige anstrengelser, svingende med armene, knælende, lagde sig fladt ned, rejste sig op, og syntes at gøre deres bedste for at gå over bord. Pludselig flagrede et lille hvidt stykke sejldug imellem dem, blev større og baskede. Dets smalle spids hævede sig i sæt – og til sidst stod det udspilet og trekantet i solskinnet. "Det gik!" råbte stemmerne agterude. Kaptajn Allistoun slap det reb, han havde snoet om håndleddet, og rullede hovedkulds ned i læ. Man kunne se ham kaste storbraserne los, mens bølgernes bagslag sprøjtede ind over ham. "Bras storråen firkant!" råbte han op til os, som stirrede forbløffet på ham. Vi tøvede med at røre os. "Store bras, folk! Hal! Hal, hvordan I så gør det! Læg jer på ryggen og hal!" skreg han halvt druknet dernede. Vi troede ikke, at vi kunne få storråen af stedet, men de stærkeste og de mindst modløse gjorde forsøg på at parere ordre. Andre hjalp valent til. Singletons øjne flammede pludselig, idet han tog et nyt greb i rattets eger. Kaptajn Allistoun kæmpede sig op mod luvart. "Hal, folk! Prøv på at få gang i det! Hal og hjælp skibet." Hans hårde ansigt krympede sig, rødt og rasende. "Falder hun af, Singleton?" råbte han. "Rører sig ikke en smule endnu, hr. kaptajn," kvækkede den gamle sømand med en rædsomt hæs stemme. "Pas på roret, Singleton," fnøs kaptajnen. "Hal, folk! Har I ikke flere kræfter end rotter? Hal og tjen jeres brød." Styrmand Creighton, som lå på ryggen med et hovent ben og et

ansigt så hvidt som et stykke papir, blinkede med øjnene, og hans blå læber dirrede. I den vilde kravlen rundt greb mænd fat i ham, krøb hen over hans sårede ben og knælede på hans bryst. Han lå ganske stille og bed tænderne sammen uden en klagende lyd, uden et suk. Skipperens iver, denne tavse mands råb satte liv i os. Vi halede og hang i klynger ved rebet. Vi hørte ham sige arrigt til Donkin, der lå og sprællede ynkeligt på maven: "Jeg slår din hjerneskal i smadder med denne kofilnagle, hvis du ikke tager fat i brasen," og dette offer for den menneskelige uretfærdighed klynkede, på én gang kujonagtigt og frækt: "Vil I myrde os nu?" mens han i pludselig desperation greb fat i rebet. Mænd sukkede, råbte, hvæsede meningsløse ord, stønnede. Ræerne bevægede sig og brasedes langsomt firkant imod vinden, der summede lydeligt imod rånokkerne. "Nu går den, kaptajn," råbte Singleton, "den er lige kommet i gang." – "Tag en tørn med den bras. Tag en tørn!" brølede skipperen. Creighton, der næsten var kvalt og ude af stand til at røre sig, gjorde en vældig anstrengelse, og det lykkedes ham med venstre hånd at få fat i rebet. "Alting fast!" råbte en eller anden. Han lukkede øjnene, som om han skulle besvime, mens vi, sammenklyngede omkring brasen, med forskræmte udtryk ventede på, hvad skibet nu ville gøre.

Det faldt langsomt af, som om det havde været træt og modløst, ligesom de mænd, det havde om bord. Det bar ganske gradvis rundt og fik os til at holde vejret, til vi var lige ved at kvæles, og så snart det havde fået vinden agten for tværs, satte det sig i gang og fik vore hjerter til at dirre. Det var frygteligt at se det, næsten helt kæntret, begynde at skyde over stævn og slæbe sin neddyppede side gennem vandet. Riggens jomfruer

piskede brådsøerne. Den nederste halvdel af dækket var fuld af vanvittige hvirvler og malstrømme; og den læ rælings lange linje kunne af og til ses som en sort streg i hvirvlerne af et skumfelt lige så blændende hvidt som en snedækket mark. Vinden sang skingrende mellem spirene; og for hver lille krængning ventede vi, at det skulle smutte sidelæns ud under vore rygge og gå til bunds med det samme. Da det var plat for vejret, gjorde det det første tydelige forsøg på at rette sig, og vi opmuntrede det med et svagt og uharmonisk hyl. En svær sø kom løbende agtenfra og hang et øjeblik over os med en kam, som krøllede sig; så brasede den ned under gillingen og bredte sig til begge sider til en bred flade af bristende fråde. Over dens rasende hvislen hørte vi Singleton kvække: "Vi styrer!" Han havde nu begge fødder fast plantede på risten, og rattet drejede sig hurtigt, mens han lettede på roret. "Få vinden på bagbords låring, og støt så!" råbte skipperen, idet han vaklende kom på benene som første mand af vor liggende flok. Et par stykker skreg af spænding: "Nu retter det sig!" Langt forude sås styrmand Baker og tre andre i oprejst stilling og mørke mod den klare himmel, løftende armene og med åbne munde, som om de allesammen råbte. Skibet skælvede, prøvede på at løfte sin side, duvede tilbage, lod til at opgive det med en kraftesløs dykning og svingede sig pludselig med et uventet ryk voldsomt til luvart, som om det havde revet sig løs fra en dødbringende omfavnelse. Hele den umådelige vandmængde, som opløftedes af dets dæk, blev i én masse kastet over til styrbord. Høje brag hørtes. Jernlænseporte blev slået op og dundrede med rungende drøn. Vandet styrtede ud over styrbords ræling med et brag som en flod, der vælder over en dæmning. Søen på

dækket og søerne på begge sider af skibet blandedes med et øredøvende brøl. Det rullede voldsomt. Vi rejste os og blev hjælpeløst rullede eller kastede fra side til side. Mænd trillede rundt og hylede: "Nu går hytten!" –"Skuden retter sig!" Løftet af en tårnhøj sø løb den et øjeblik videre på den og udsprøjtede tykke vandstrømme gennem hver åbning i sine sårede sider. Da de to braser var blevet sprængt eller skyllet bort, svingede alle de tunge ræer forude fra side til side med forbavsende hastighed hver gang, skibet rullede. Mændene sås krybe sammen hist og her med frygtsomme blikke op mod de enorme rundholter, der hvirvlede omkring over deres hoveder. Det sønderrevne sejldug og enderne af det knækkede løbende gods strømmede for vinden som hårtjavser. Gennem det klare solskin, over søernes blinkende virvar og oprør, løb skibet blindt, forpjusket og hovedkulds, som om det flygtede for at redde livet; og på hytten snurrede og vaklede vi omkring, forvildede og larmende. Vi snakkede i munden på hinanden i en sprød pludren; vi lignede krøblinge og gebærdede os som gale. Øjne skinnede, store og forpinte, i smilende, magre ansigter, der så ud, som om de var blevet overdryssede med kalkstøv. Vi trampede, klappede i hænderne og følte os parate til at danse og gøre, hvad det skulle være; men var i virkeligheden knap nok i stand til at holde os på benene. Kaptajn Allistoun, hård og mager, gestikulerede fra hytten vanvittigt til styrmand Baker: "Støt de fokkeræer! Støt dem, så godt de kan!" På øverste dæk plaskede mændene, ophidsede af hans råb, farende hid og did uden mål og med, mens fråden skummede dem op til bæltestedet. Langt agterude og alene til rors havde gamle Singleton ganske roligt stukket sit hvide skæg ind under øverste

knap på sin glinsende frakke. Svajende over søernes larm og tummel med skibet i hele sin hærgede længde slynget fremad i et rullende virvar for sine rolige gamle øjne stod han med sit opmærksomme ansigt stille og stiv, glemt af alle. Foran hans oprejste skikkelse bevægede kun de to arme sig over kors med hurtig og pludselig færdighed for at standse eller fremskynde de kredsende egers hurtige bevægelse. Han styrede omhyggeligt.

4

Når det udødelige hav i sin hånlige barmhjertighed skænker mennesker endnu en frist, skænker det dem i sin retfærdighed samtidig den attråede uro med alle dens konsekvenser. Ved dets nådes fuldendte visdom får de ikke lov til i ro og mag at gruble over tilværelsens indviklede og bitre smag, for at de ikke skal mindes og måske savne belønningen ved en skål af opmuntrende bitterhed, som de så ofte har smagt, og som så ofte er blevet revet fra deres stivnende og modstræbende læber. De må uden ophør retfærdiggøre deres liv over for den evige medlidenhed, der byder, at arbejdet skal være hårdt og uophørligt, fra sol står op, til sol går ned, og fra sol går ned, til sol står op; indtil den trættende række af nætter og dage, besmittet af vismænds standhaftige krav om lyksalighed og en tom himmel, til sidst oprettes af smertens og arbejdets store stilhed, af den tavse frygt og det tavse mod hos mænd, der er ukendte, glemsomme og udholdende.

Da skipperen og styrmand Baker mødtes ansigt til ansigt, stirrede de et øjeblik på hinanden med det bestemte og forbavsede udtryk, man ser hos mænd, der mødes uventet efter svære år. Deres stemmer var væk, og de hviskede desperat til hinanden. – "Savner vi nogen?" spurgte kaptajn Allistoun. – "Nej. De er der alle sammen." – "Nogen kommet til skade?" – "Kun anden styrmand." – "Jeg skal straks tage mig af ham. Vi har været heldige." – "I høj grad," svarede Baker svagt. Han greb fat i rælingen og rullede med sine blodsprængte øjne. Den lille

grå mand gjorde en anstrengelse for at hæve stemmen over en mat mumlen og fikserede sin næstkommanderende med et koldt blik, gennemborende som en pil. – "Få sat sejl på skibet," sagde han myndigt og med en ubøjelig summen af sine tynde læber. "Sæt sejl så hurtigt De kan. Denne vind er god. Sæt sejl, og det straks – giv ikke folkene tid til at føle deres egne kroppe. Så bliver de trætte og stive, og vi får aldrig … Vi må holde skuden i gang nu." – Han vaklede under en lang, tung krængning; rælingen dyppede sig i det blinkende, hvislende vand. Han greb fat i et vant og svingede hjælpeløst over mod styrmanden … "nu da vi endelig har fået god vind. – Sæt sejl." Hans hoved rullede fra skulder til skulder. Hans øjne begyndte at glippe hurtigt. "Og pumperne – pumperne, Baker." Han kiggede, som om ansigtet, der ikke var en halv alen fra hans øjne, havde været en halv mil borte. "Hold folkene i arbejde med at – at holde skuden i gang," mumlede han i en søvnig tone, som en mand, der er ved at døse hen. Pludselig tog han sig sammen. "Kan ikke stå her. Det går ikke," sagde han med et smerteligt forsøg på et smil. Han slap, og, sat i gang ved skibets duvning, løb han modvilligt agterud med små skridt, indtil han løb lige imod nathuset. Her blev han hængende og så på en hensynsløs måde op mod Singleton, som uden at bryde sig om ham ivrigt holdt øje med spidsen af klyverbommen. – "Styregrejerne i orden?" spurgte han. Der lød en støj i den gamle sømands hals, som om ordene raslede mod hinanden dernede, førend de kunne slippe ud. "Styrer … så let som en lille båd," sagde han til sidst med hæs ømhed uden at give sin skipper så meget som et halvt blik – drejede så årvågent rattet ned, støttede det, og trillede det tilbage igen. Kaptajn Allistoun rev

sig løs fra den behagelighed at læne sig til nathuset og begyndte at gå frem og tilbage på hytten, svajende og dinglende for at bevare ligevægten.

Pumpestængerne stampede klirrende i korte sæt, mens svinghjulene drejede sig jævnt og med stor fart ved foden af stormasten og kastede med regelmæssige stød to slatne flokke mænd, som klyngede sig til håndtagene, frem og tilbage. De gav sig hen i arbejdet og svajede i hofterne med dirrende ansigter og stenhårde øjne. Tømmermanden, som fra tid til anden pejlede pumperne, udbrød mekanisk: "Kil på! Hold det gående!" Baker kunne ikke tale, men fandt stemme til at råbe; og under hans skældsords brod kiggede folkene til surringerne og slæbte nye sejl frem; og mens de troede sig ude af stand til at røre sig, bar de tunge blokke til vejrs og overhalede riggen. De gik med usikre og fortvivlede anstrengelser. Deres hoveder svimlede, når de skiftede deres greb og trådte blindt ud på ræerne som folk i mørke; eller betroede sig blasert til det første det bedste reb. At de med nød og næppe slap for at falde, forstyrrede ikke deres hjerters dorske slag; brølet fra søerne, der sydede langt under dem, lød uafbrudt og svagt som en utydelig larm fra en anden verden; vinden fyldte deres øjne med tårer og søgte med tunge stød at rive dem løs fra de usikre stillinger, som de svajede i. Med vædedrivende ansigter og forblæst hår fløj de op og ned mellem himmel og hav, ridende på enden af rånokker, de krøb sammen på perter, omfavnede toplenter for at have hænderne frie eller lænede sig til drejereb. Deres tanker bevægede sig uklart mellem trangen til at hvile og trangen til at leve, mens deres stivnede fingre kastede nokbandseler los, famlede efter knive eller med et tålmodigt

greb holdt fast imod det piskende sejldugs voldsomme anfald. De gloede rasende efter hinanden, gjorde sindssvage tegn med den ene hånd, mens de holdt deres liv i den anden, kiggede så på den smalle strimmel oversvømmede dæk og råbte til læ: "Lang op! ... Hal til! ... Gør fast!" I deres krampagtige iver efter at gøre sig forstået bevægede de læberne, og øjnene trådte ud af deres huler, men vinden slyngede deres uhørte ord ud over den urolige sø. Under et uudholdeligt og uendeligt pres arbejdede de som mænd, hvem en ubarmhjertig drøm tvinger til at arbejde i en atmosfære af is eller flammer. Snart var de brændende varme, snart rystede de af kulde. Deres øjne sved som af brandrøg; deres hoveder var, som om de skulle sprænges for hvert råb. Det var, som om hårde fingre greb dem i struben. For hver rullen tænkte de: Nu må jeg slippe. Det ryster os allesammen ned – og omtumlede deroppe skreg de vildt: "Pas på dér – grib den tamp ... vis det tov klart ... drej på den her blok..." De nikkede fortvivlet; rystede rasende på hovedet: "Nej! nej! nedefra op!" Det var, som om de hadede hinanden med et dræbende had. Længslen efter at blive færdig med det alt sammen gnavede på deres hjerter, og ønsket om at gøre alting godt var en glødende pine. De forbandede deres skæbne, foragtede deres liv og spildte deres vejr i hadefulde beskyldninger mod hinanden. Sejlmageren, med sit skaldede hoved blottet, arbejdede febrilsk og glemte sin fortrolighed med de mange admiraler. Bådsmanden, som klatrede til vejrs med merlespiger og nøgler af skibsmandsgarn eller knælede på råen, rede til at tage en tørn om afsætningen, så livagtige, men forbigående syner af sin gamle kælling og ungerne i en hedelandsby. Styrmand Baker følte sig meget mat, men vaklede

hid og did, brummende og ubøjelig, som en mand af stål. Han passede dem op, som kom ned fra riggen og blev stående for at snappe efter vejret. Han gav befalinger, opmuntringer, overhalinger: "Nå – og så til store mærssejl! Hæng i med den spidsrod. Stå ikke dér og driv!" – "Skal vi da ingen hvile have?" mumlede stemmer. – "Nej! Ingen hvile, førend arbejdet er gjort. Arbejd, til I styrter. Det er det, I er her for." En krumbøjet sømand ved siden af ham udstødte en kort latter. – "Hæng i eller dø," brummede han bittert, spyttede i sine brede hænder, svang sine lange arme op, greb et reb højt over sit hoved og udstødte et trist, jamrende råb om at hale alle mand. En sø skyllede ind over skansen og sendte hele flokken sprællende til læ. Huer og håndspager kom i drift. Knyttede næver, sparkende ben og hist og her et spruttende ansigt stak op af det frådende vands hvide skum. Baker, som blev væltet ligesom de andre, hylede: "Ikke slippe det reb! Hold fast på det! Hold!" Og hårdt forslåede af det brutale slag holdt de fast, som om det havde drejet sig om deres livs lykke. Skibet rullede tungt, og de høje bølgers hvide kamme glimtede forbi om bagbord og styrbord. Pumper blev kastet los, braser viste rundt. De tre mærssejl og forsejlene blev sat. Skuden løb hurtigere over vandet og fik forspring for bølgernes hurtige fart. De distancerede søers truende torden hævede sig bag ved den og fyldte luften med uhyggeligt dirrende lyde. Og hærget, forslået og såret drev den skummende mod nord, som inspireret af en stor og modig stræben …

Mandskabslukafet var et fugtigt og usselt sted. De så fortvivlede på deres bolig. Den var slimet, pjaskvåd; den summede hult af blæsten og var fuld af uformelige vragstykker

som en hule på en klippekyst ved ebbetid. Mange havde mistet alt, hvad de ejede og havde i verden, men de fleste af styrbords vagt havde dog beholdt deres skibskister; men tynde vandstrømme sivede ud af dem. Sengene var gennemblødte; tæpperne, der var blevet spredt og reddet af et eller andet søm, sjuppede, når man trådte på dem. Folkene slæbte våde klude ud fra ildelugtende kroge, vred vandet af, og genkendte deres ejendele. Nogle smilede stift. Andre så sig om med tomme og tavse øjne. Der lød glædesråb over gamle veste og sørgehyl over uformelige genstande, der blev fundet blandt de sorte splinter af knuste sengeplanker. Den ene lampe blev fundet kilet fast ind under bovsprydet. Charley klynkede en smule. Knowles snublede hist og her, mens han snusede omkring og ledte på mørke steder efter bjærgegods. Han hældte snavset vand ud af en støvle og bestræbte sig for at finde ejermanden. De, som overvældede af deres tab sad på lugen til forpiggen, blev siddende med albuerne på knæene og en hånd på hver kind og gad ikke se op. Han holdt den hen foran dem. "Her er en god støvle. Er det din?" De knurrede: "Nej, – skrub af." Én snerrede ad ham: "Gå ad Helvede til med den." Han syntes forbavset. "Jamen hvorfor? Det er en god støvle." Men så huskede han pludselig, at han havde mistet hver en stump af sine klæder, lod sit fund falde og begyndte at bande. I det usikre lys lød flere bandende stemmer. En mand kom ind, lod armene synke, blev stående på dørtrinet og gentog: "Det er s'gu en nydelig frikadelle! Det er s'gu en sød frikadelle!" Nogle stykker rodede ængsteligt i oversvømmede skibskister efter tobak. De åndede tungt og råbte med bøjede hoveder: "Se her, Jack!" ... "Her skal du se, Sam! Mit landgangstøj er spoleret, så det aldrig bliver til

tøj mere!" Én løftede et par dryppende bukser under grædende forbandelser. Ingen så efter ham. Katten kom frem et eller andet sted fra. Den blev modtaget med begejstring. De rev den fra hånd til hånd, kælede for den og mumlede kælenavne. De undrede sig over, hvor den havde "redet det af"; skændtes om det. En højrøstet drøftelse begyndte. To mænd kom ind med en spand fersk vand, og alle flokkedes om dem; men Mis, mager og mjavende, kom til med alle børster rejste og fik den første slurk. Et par mand gik agterud efter olie og beskøjter.

Så gumlede de det hårde brød i det gule lys, mens de tørrede dækket op og aftalte, hvordan de skulle "hjælpes ad med at klare sig". En del slog sig sammen om sengene. Der blev truffet aftaler om, hvordan de skulle skiftes til støvler og til olietøjet. De kaldte hinanden "gamle" og "min dreng" med gemytlige stemmer. Der lød venskabelige dask på skuldrene. Der blev råbt vittigheder. Et par stykker strakte sig på de våde dæk og sov med hovederne på de bøjede arme, og adskillige satte sig på lugen og røg. Deres trætte ansigter sås gennem en tynd, blå dis, fredelige og med strålende øjne. Bådsmanden stak hovedet ind gennem døren. "Løs af ved roret, én af jer," råbte han ind. "Klokken er seks. Min salighed, om ikke gamle Singleton har stået dér i over tredive timer. I er en net bande." Han smækkede døren igen. "Det er styrmandens vagt, der er på dækket," sagde én. "Hej, Donkin, det er dig, der skal løse af!" råbte tre eller fire i munden på hinanden. Han var kravlet op i en tom køje og lå stille på de våde planker. "Donkin, det er din rortørn." Han gav ikke en lyd fra sig. "Donkin er død," grinede én. "Sælg hans klæder," råbte en anden. "Donkin, hvis du ikke går til rattet, sælger de dine klæder – hører du?" hånede en tredje. Han

stønnede i sit mørke hul, klagede over smerter i alle lemmer og klynkede ynkeligt. "Han vil ikke," udbrød en hånlig stemme. "Så er det din tur, Davies." Den unge sømand rejste sig og rettede sine skuldre med besvær. Donkin stak hovedet ud, og det kom til syne i det gule lysskær, skrøbeligt og uhyggeligt. "Jeg vil give dig et pund tobak," peb han i en forsonlig tone, "så snart jeg kan få det hævet agterude. Det vil jeg – ved Gud ..." Davies slog ud med hånden, og hovedet forsvandt. "Jeg skal gå," sagde han, "men du skal betale for det." Han gik med usikre og bestemte skridt hen imod døren. "Det vil jeg også," bjæffede Donkin og kiggede ud bag ved ham. "Det vil jeg også – ved Gud ... et pund ... de tager tre shilling for det." Davies rev døren op. "Du vil betale, hvad jeg forlanger ... når vejret bliver godt," råbte han over skulderen. Én af folkene knappede hurtigt sin våde frakke op og smed den i hovedet på ham. "Se her, din waliser – tag den, din tyveknægt!" – "Tak!" råbte han ud fra mørket under det rullende vands hvislen. Man kunne høre ham plaske; en sø kom indenbords med et plump. "Han har allerede fået sin dukkert," bemærkede en gammel ulk bistert. "Ja vel, ja vel!" gryntede andre. Så blev der en lang pause, og Wamibo gav nogle sære lyde fra sig. "Halløj! Hvad er der nu i vejen med dig?" sagde en eller anden groft. "Han siger, at han ville være gået i Davies' sted," forklarede Archie, som i reglen var finnens tolk. "Det kunne ligne ham!" råbte stemmer. "Det er lige meget, kammerat ... du bliver nok flink, dit torskehoved ... din tur kommer snart nok ... du ved ikke selv, når du har det godt." De tav, og alle vendte sig mod døren. Singleton trådte ind, gik to skridt og blev stående og vaklede lidt. Søen hvislede, strømmede brølende forbi stævnen, og mandskabslukafet

dirrede, fuldt af en dyb brummen; lampen flimrede og svajede som et pendul. Han så sig om med en drømmende og forvirret stirren, som om han ikke kunne skelne de tavse mænd fra deres hvileløse skygger. Der lød en ærbødig mumlen: "Hov, hov ... hvordan går det derude nu, Singleton?" De, som sad på lugen, løftede i tavshed deres øjne, og den næstældste sømand i skibet (de to forstod hinanden, skønt de næppe havde vekslet tre ord i dagens løb) stirrede et øjeblik opmærksomt på sin ven, tog sin lille kridtpibe ud af munden og rakte ham den uden at sige et ord. Singleton strakte hånden frem imod den, fejlede, vaklede og faldt pludselig med et brag forover, stiv og hovedkulds som et rodløst træ. Der blev en hurtig stormen til. Mænd puffede sig frem under råbene: "Han er væk! ... Vend ham om! ... Tilbage dér!" Under en flok forskrækkede ansigter, som bøjede sig over ham, lå han på ryggen og stirrede opad på en stædig, utålelig måde. Under den almindelige forfærdelses åndeløse tavshed sagde han med en skærende mumlen: "Jeg har det helt godt," og greb for sig med hænderne. De hjalp ham op. Han mumlede forknyt: "Jeg begynder at blive gammel ... gammel." – "Nej, gu' gør du ej," råbte Belfast med redebon takt. Understøttet på alle sider hang han med hovedet. "Har du det nu bedre?" spurgte de. Han gloede på dem under sine øjenbryn med store, sorte øjne, mens hans lange og tykke skægs buskede hvidhed bredte sig over hans bryst. "Gammel! gammel!" gentog han alvorligt. Under konstant hjælp nåede han sin køje. I den lå en slimet, blød bunke af noget, der lugtede ligesom en mudret strand ved dybeste lavvande. Det var hans gennemblødte halmmadras. Med en krampagtig anstrengelse smed han sig op på den, og i det snævre rums mørke kunne man høre ham brumme vredt

ligesom et irriteret, vildt dyr, der er uroligt i sin hule: "Smule blæst … bagatel … kan ikke tåle det … gammel!" Til sidst faldt han i søvn. Han trak vejret tungt, i sine lange støvler og med sydvesten på hovedet, og hans olietøj raslede, når han vendte sig med et dybt, jamrende suk. Mændene snakkede om ham i en stilfærdig, bekymret hvisken. "Dette her bliver det sidste" … "Kræfter som en hest" … "Sandt nok. Men han er ikke, hvad han har været" … Med en sørgmodig mumlen opgav de ham. Alligevel tørnede han ud til sin pligt ved midnat, som om der ingenting havde været i vejen, og svarede, da hans navn blev råbt op, med et trist: "Her!" Han grublede alene mere end nogensinde, i uigennemtrængelig tavshed og med et sørgmodigt ansigt. I mange år havde de kaldt ham "gamle Singleton", og han havde roligt fundet sig i benævnelsen som et tegn på den agtelse, man skyldte en mand, som i et halvt århundrede havde sat sin styrke op imod, hvad havet bød ham af ondt eller godt. Han havde aldrig skænket sit dødelige jeg en tanke. Han havde levet uskadt, som om han havde været uforgængelig, givet efter for alle fristelser, redet mange storme af. Han havde pustet i solskin, rystet i kulden; lidt sult, tørst, udskejelser; gennemlevet mange prøvelser – kendt alle kvaler. Gammel! Nu forekom det ham, at han omsider var knækket. Og som en mand, der forræderisk er blevet bundet i søvne, vågnede han nu op fængslet af sine uænsede års lange lænke. Han måtte på en gang tage hele sin tilværelses byrde op, og fandt den næsten for tung for sine kræfter. Gammel! Han bevægede sine arme, rystede på sit hoved, følte på sine lemmer. Ved at blive gammel … Og så? Han så ud over det udødelige hav med den vågnede og famlende erkendelse af dets hjerteløse

magt; han så det uforandret, sort og skummende under stjernernes evige stirren; han hørte dets utålmodige stemme kalde på sig ude fra en ubarmhjertig storhed fuld af fredløshed, forvirring og rædsel. Han skuede vidt ud over det, og han så en forpint og blind, stønnende og rasende uendelighed, der krævede alle hans seje livs dage, og når livet var forbi, ville det kræve sin træls udslidte krop.

Det var det sidste af stormen. Den drejede hurtigt, slog om til en skummel sydøst og blæste ud efter at have givet skibet et dygtigt fremstød nordpå, op i passatens fornøjelige solskin. Ilsomt og hvid løb skuden hjemad ad en lige vej, under en blå himmel og over et blåt havs jævne flade. Med sig bar den Singletons fuldendte visdom, Donkins overforfinede følsomhed og alle mænds indbildte dårskab. Det uvirksomme slid og slæbs timer var glemt; frygten og sjælekvalen i de mørke øjeblikke nævnedes aldrig i godtvejrsdagenes strålende fred. Alligevel syntes fra den stund vort liv at begynde på ny, som om vi var døde og var blevet genoplivede. Hele første del af rejsen, Det indiske Ocean på den anden side af Kap, alt det lå som forsvundet i en dis, som en uudslettelig anelse om en tidligere tilværelse. Den var endt – så var der nogle tomme timer, der stod som en bar plet – og nu levede vi igen! Singleton var blevet en gammel sandhed rigere; styrmand Creighton et kvæstet ben; kokken en berømthed – og han misbrugte skændigt de muligheder, som denne udmærkelse bød ham. Donkin havde fået noget mere at klage over. Han gik omkring og gentog indtrængende: "Han sagde, at han ville slå mit hoved i smadder – hørte I det? Nu vil de myrde os for den mindste bagatel." Vi begyndte til sidst at tænke, at det var temmelig forfærdeligt. Og

hvor var vi indbildske! Vi pralede af vort mod, af vor arbejdsdygtighed, af vor energi. Vi mindedes episoder, som vi havde ære af: vor hengivenhed, vor utæmmelige udholdenhed – og var stolte over det, som om det havde været resultatet af vore egne indskydelser. Vi mindedes vor fare, vort besvær – og glemte nok så bekvemt vor skrækkelige angst. Vi rakkede ned på vore officerer – som ikke havde gjort os noget – og lyttede til den besnærende Donkin. Hans omhu for vore rettigheder, hans uselviske interesse for vor værdighed svækkedes ikke af den uforanderlige hån i vore ord, af spotten i vore blikke. Vor foragt for ham var ubegrænset – men vi kunne ikke andet end lytte med interesse til denne fuldendte kunstner. Han sagde os, at vi var flinke folk – en "forbandet flink bande folk". Men hvem takkede os for det? Hvem tog hensyn til vore forurettelser? Førte vi ikke et "hundeliv for halvtredje pund om måneden?" syntes vi måske, at den usle løn var nok for risikoen af vore liv og for tabet af vore klæder? "Vi har jo mistet hver pjalt!" udbrød han. Han fik os til at glemme, at han i hvert fald ikke havde mistet noget af, hvad han ejede. De yngre mænd lyttede og tænkte: Denne Donkin er en klog fyr, skønt ikke noget rigtigt mandfolk. Nordmændene blev forskrækkede over hans frækheder; Wamibo forstod ham ikke; og de ældre matroser nikkede tankefuldt, så at de tynde guldørenringe blinkede i deres tottede ørens tykke flipper. Strenge, solbrændte ansigter blev eftertænksomt afstivet af tatoverede underarme. Åresvulmende, brune næver holdt i deres knudrede greb ulmende pibers snavsede hvide kridt. De lyttede, uigennemtrængelige, bredryggede, med krumbøjede skuldre og i bister tavshed. Han talte med iver, foragtet men

uigendrivelig. Hans maleriske og beskidte veltalenhed flød som en plumret strøm fra en forgiftet kilde. Hans små, runde øjne spillede og skottede til højre og venstre, stadig på udkig efter, om en af officererne nærmede sig. Stundom var det Baker, som gik forud for at se på skøderne, og som med sin klodsede gang kom rullende gennem mændenes pludselige tavshed; eller Creighton kom haltende med sit glatte, ungdommelige ansigt, alvorligere end nogensinde før, og skar gennem vor korte stilhed med et skarpt blik fra sine klare øjne. Bag hans ryg begyndte Donkin igen med sine stjålne sideblikke. "Dér er én af dem. Kan I huske, da I surrede ham fast den dag? Det har I rigtignok fået mange tak for. Er han ... denne slavepisker ikke værre mod jer end nogensinde? ... I skulle have ladet ham gå over bord ... Hvorfor ikke? Det havde været mindre ulejlighed ... Hvorfor ikke?" Han nærmede sig fortroligt, trak sig meget virkningsfuldt tilbage; han hviskede, han hvinede, han svang sine elendige arme, der ikke var tykkere end piberør – strakte sin magre hals – pludrede – skelede. I pauserne mellem hans lidenskabelige prædikener sukkede vinden stilfærdigt oppe i riggen, det rolige hav mumlede i en advarende, upåagtet hvisken langs skibssiden. Vi kunne ikke udstå fyren, men kunne heller ikke benægte den strålende sandhed i hans påstande. Det var så indlysende alt sammen. Vi var utvivlsomt flinke folk; vore fortjenester var store og vor løn ringe. Ved vore anstrengelser havde vi reddet skibet, og skipperen ville få æren for det. Hvad havde han udrettet? Det gad vi nok vide. Donkin spurgte: "Hvad kunne han gøre uden os?" og vi kunne ikke svare. Vi var undertrykte af verdens uretfærdighed, overraskede ved at opdage, hvor længe vi havde levet under dens tryk uden

at indse vor usalige stilling, pinte af en ubehagelig mistanke om vor egen kritikløse dumhed. Donkin forsikrede os, at det alt sammen kom af vor "go'modighed", men vi lod os ikke trøste af noget så spidsfindigt. Vi var mandfolk i tilstrækkelig grad til modigt at indrømme vore intellektuelle mangler for os selv; men fra den tid afholdt vi os fra at sparke ham, knibe ham i næsen eller som ved en tilfældighed vælte ham omkuld, hvad der efter at vi havde klaret Kap havde været en temmelig populær forlystelse. Davies ophørte at tale udfordrende til ham om blå øjne og snudedrag, og Charley, der var blevet meget stilfærdig siden stormen, hånede ham ikke. Knowles forelagde ham ærbødigt og med snedig mine spørgsmål som for eksempel: "Kunne vi ikke alle sammen få samme kost som styrmændene? Kunne vi ikke alle sammen blive i land, indtil vi fik det? Hvad skulle være det næste, vi skulle prøve på, hvis vi opnåede det?" Han svarede beredvilligt med hånlig sikkerhed; han spankulerede overlegent om i klæder, der var alt for store til ham, som om han gik i forklædning. Det var for størstedelen Jimmys klæder – skønt han tog imod, hvad det skulle være af hvem som helst; men der var ingen andre end Jimmy, der havde noget tilovers. Hans hengivenhed for Jimmy var ubegrænset. Han smuttede bestandigt ind i den lille kahyt for at sørge for Jimmys fornødenheder, føje hans luner, bøje sig for hans fordringsfulde gnaveri, lo jævnligt med ham. Intet kunne afholde ham fra den fromme gerning at besøge den syge, navnlig når der var drøjt arbejde at gøre på dækket. Baker havde to gange taget ham i nakken og slæbt ham ud derfra til vor usigelige forargelse. Skulle en syg mand ligge uden tilsyn? Skulle vi mishandles, fordi vi plejede en kammerat? – "Hvad for

noget?" brummede Baker og vendte sig truende ved at høre denne mumlen, og hele halvkredsen trådte et skridt tilbage som én mand. "Sæt mærselæsejl. Rap jer deroppe. Donkin, overhal læsejlsgodset," beordrede styrmanden ubønhørligt. "Kom med sejlet; drej nedhaleren klar. Lad det gå lidt villigt." Når så sejlet var sat, gik han langsomt agterud og blev stående en lang tid og stirrede på kompasset, forgræmmet, tankefuld og dybt åndende ligesom halvkvalt af den smitte af uforklarlig ond vilje, der gennemtrængte hele skibet. "Hvad er der i gære mellem dem?" tænkte han. "Forstår mig ikke på dette skulkeri og denne knurren. Flinke folk ellers, eftersom folkene er nu til dags." Folkene på dækket udvekslede bitre ord, fremkaldte af en tåbelig forbitrelse over noget uretfærdigt og uafhjælpeligt, som ikke lod sig afvise, og som hviskede i deres øren længe efter, at Donkin var hørt op at tale. Vor lille verden gik sin skæve og uforanderlige gang med sin misfornøjede og fordringsfulde befolkning. De fandt en skummel slags trøst i en endeløs og samvittighedsfuld granskning af deres eget upåskønnede værd; og opmuntrede af Donkins forhåbningsfulde lærdomme drømte de begejstrede drømme om den fremtid, da hvert ensomt skib skulle drage hen over et roligt hav bemandet med et velhavende og velnæret mandskab af veltilfredse skippere.

Det så ud til, at det ville blive en lang overfart. Sydøstpassaten med dens lette og ustadige vinde lod vi bag os; og derefter flød skibet i ækvatorialbæltet, under en lav, grå himmel, i en lummer hede på et roligt hav, der lignede en plade af matslebet glas. Tordenbyger hang rundt i horisonten og kredsede rundt om skibet, langt borte og med en vred brummen ligesom en flok vilde dyr, der ikke turde springe løs.

Den usynlige sol, som gled henover de ranke master, dannede en udvisket plet af stråleløst lys i skyerne, og en tilsvarende plet af falmet glans holdt trit med den fra øst til vest henover vandenes matgrå sletter. Om natten bølgede brede fladelyn lydløst gennem det uigennemtrængelige mørke, der rugede over himmel og jord; og i et halvt sekund tegnede det stilleliggende skib sig med master og rigning, med hvert sejl og hvert reb tydeligt og sort midt i et flammende udbrud, lig et forkullet skib, der var indestængt i en klode af ild. Til andre tider lå det i timevis hensunket i et mægtigt univers af nat og stilhed, hvor sagte vindsuk, der vandrede hid og did lig fortabte sjæle, fik de ubevægelige sejl til at flagre som i pludselig skræk og krusningen på det dødsstille ocean til at hviske sin medynk langt borte – med en røst, der var sørgmodig, umålelig og svag …

Når lampen var slukket, og døren stod på vid gab, kunne Jimmy, idet han vendte sig på sin pude, se hurtige og tilbagevendende syner af en eventyrverden af dansende ild og slumrende vand, der svandt bag bramsejlets lige linje. Lynene spejlede sig i hans store sørgmodige øjne, som i den røde glans syntes at brænde op i hans sorte ansigt, og så lå han, blændet og selv usynlig, midt i et tæt mørke. Han kunne høre sagte fodtrin på det stille dæk, åndedrættet af en mand, der et øjeblik blev stående på dørtærsklen, den sagte knirken af de svajende master, eller den vagthavende officers rolige stemme, der gav en hård og hørbar genlyd oppe mellem de ubevægelige sejl. Han lyttede begærligt og fandt en hvile i den opmærksomme opfattelse af den svageste lyd efter de udmattende fantasier, der havde befolket hans søvnløshed. Han opmuntredes af

blokkenes raslen, beroligedes af vagtens bevægelser og mumlen, dyssedes ind af en langsom gaben af en søvnig sømand, der satte sig mageligt til rette til en lille lur på dæksplankerne. Livet syntes uforgængeligt. Det gik sin gang, i mørket, i solskinnet, det svævede utrætteligt, kærligt omkring hans nærforestående døds bedrageri. Det var strålende som den takkede lynstråle, og mere fuldt af overraskelser end den mørke nat. Det gav ham tryghed, og roen i dets overvældende mørke var lige så kostelig som dets urolige og farlige lys.

Men om aftenen, på hundevagterne, ja selv langt ind i den første nattevagt, plejede en flok mænd altid at samles uden for Jimmys kahyt. De lænede sig på hver side af døren, fredeligt interesserede og med benene over kors; de stod og passiarede skrævende over dørtrinnet eller sad i tavse par på hans skibskiste, mens tre-fire stod på række ved rælingen langs reservemærsstangen og stirrede tankefuldt frem for sig med deres troskyldige ansigter belyste af skæret fra Jimmys lampe. Det lille rum, som havde fået en ny omgang hvidmaling, skinnede om aftenen som et sølvtempel, hvor et sort afgudsbillede lå stift udstrakt under et tæppe, blinkende med sine trætte øjne og modtog vor hyldest. Donkin gjorde honnør. Han havde en mine som en demonstrator, der fremviser et fænomen, en bizar, men letfattelig og fortjenstfuld naturmærkværdighed, som det burde være tilskuerne en dybtgående og stedsevarende lære at se. "Se bare på ham, han ved, hvad der er hvad, det kan være rolige for –!" udbrød han af og til og slog ud med en hånd så tør og kødløs som en fugleklo. Jimmy lå på sin ryg og smilede reserveret og uden at røre et lem. Han hyklede den yderste udmattede legemssvaghed for at

give os et håndgribeligt bevis på, at vor sendrægtighed med at slæbe ham ud fra hans skrækkelige fængsel i forbindelse med natten han havde tilbragt på hytten, mens vi på vor egoistiske maner havde undladt at passe og pleje ham, havde "gjort det af med ham". Han holdt egentlig af at tale om det, og det var et emne, som naturligvis altid interesserede os. Han talte krampagtigt i hurtige stød med lange pauser imellem, det lignede en fuld mands gang … "Kokken havde lige givet mig et krus varm kaffe … Sat den her på min kiste – smækket døren i … Jeg mærkede, at der kom en drøj rullen og prøvede på at redde min kaffe, brændte mine fingre … og faldt ud af min køje … Skuden krængede så hurtigt … Vandet kom ind gennem ventilatoren … Jeg kunne ikke få døren op … Mørkt som i en grav … Prøvede på at kravle op i den øverste køje … Rotter … en bed mig i fingeren, da jeg krøb derop … Jeg kunne høre, den svømmede neden under mig … Jeg troede, at I aldrig ville komme … Troede, at I alle sammen var gået over bord … Naturligvis … Kunne ikke høre andet end blæsten … Så kom I … formodentlig for at lede efter liget. En smule længere tid, så …"

"Menneske! Du lavede et dejligt spektakel herinde," bemærkede Archie tankefuldt.

"Det var jer, der lavede en forbandet støj deroppe … Nok til at gøre hvem som helst forskrækket … Jeg vidste ikke, hvad I havde for … Og så slog I de forbandede planker i mas … mit hoved … Netop hvad en dum, forskrækket flok idioter kunne hitte på … lige så godt … drukne… Pyh."

Han stønnede, snappede med sine store, hvide tænder og stirrede hånligt på os. Belfast løftede et par sørgmodige øjne med et hjerteknust smil og knyttede i smug næverne; den

blåøjede Archie kælede med en tøvende hånd for sit røde kindskæg; bådsmanden ved døren gloede et øjeblik og gik derpå pludselig sin vej med en høj latter. Wamibo drømte ... Donkin følte rundt på sin ufrugtbare hage efter de få, sparsomme hår, der groede, og sagde triumferende med et vurderende blik på Jimmy: – "Se bare til ham! Jeg ville ønske, at jeg var halvt så rask som han – ville jeg!" Han pegede med en kort tommelfinger over skulderen hen imod skibets agterende. "Det er den rette måde at snyde dem på!" bjæffede han med forceret gemytlighed. – "Forbandet sludder," sagde Jimmy med venlig stemme. Knowles gned sin skulder mod dørstolpen og bemærkede fiffigt: "Vi kan ikke allesammen gå hen og blive syge – det ville være mytteri." – "Mytteri – vås!" hånede Donkin, "der er s'gu ingen lov, der forbyder én at blive syg." – "Der er seks ugers tvangsarbejde for at nægte at gøre sin pligt," indvendte Knowles, "jeg kan huske, jeg så engang i Cardiff mandskabet fra et overlastet skib – det vil sige, det var ikke overlastet, men en faderlig gammel herre med hvidt skæg og paraply kom gående på kajen og snakkede til folkene. Sagde, at det var grueligt hårdt at skulle drukne om vinteren, bare for at rederen kunne tjene et par pund mere – sagde han. Var nær ved at flæbe over dem – var han; og han havde en frakke som en bredfok og en hat som et gaffeltopsejl – nok så nydeligt. Og derfor sagde de fyre, at de ikke ville drukne om vinteren – og stolede på, at denne her Plimsoll-fyr skulle hjælpe dem gennem retten. De troede, at de skulle have vældigt sjov ud af det og et par gemytlige dage. Men assessoren gav dem seks uger – fordi skibet slet ikke var overlastet. I hvert fald fik retten det lavet til, at det ikke var. Der var overhovedet ingen overlastede skibe i havnen. Det viste sig,

at den gamle rad bare var hyret af nogle rare mennesker til at lede efter overlastede skibe, men han kunne ikke se længere end til sin egen paraply. Nogle af os i det logihus, hvor jeg boede dér i Cardiff, mens jeg søgte hyre, havde lovet at dukke det gamle flæbehoved i havnen. Og vi holdt også godt udkig efter ham – men han satte alle sejl til, så snart han var kommet uden for retten … Ja. De fik seks ugers tvangsarbejde …"

De lyttede fulde af nysgerrighed og nikkede i pauserne med deres barske, tankefulde ansigter. Donkin åbnede munden et par gange, men dyede sig. Jimmy lå stille med åbne øjne og slet ikke interesseret. En sømand udtalte den anskuelse, at efter en så skandaløst partisk dom "gik de satans assessorer hen og tog sig et glas på skipperens regning". Andre tiltrådte denne mening. Det var jo begribeligvis soleklart. Donkin sagde: "Nå, seks uger er s'gu ikke så slemt. I spjældet får man da sin rolige nattesøvn. Det skulle jeg ikke have noget imod." "Du er vant til det, ikke sandt, Donkin?" spurgte én. Jimmy nedlod sig til at le. Det virkede vidunderligt oplivende på alle. Med en forbavsende åndelig smidighed skiftede Knowles emne. "Hvis vi nu alle blev syge, hvad skulle der så blive af skibet, hvad?" Han opstillede det problem og grinede rundt i kredsen. "Lad det gå ad Helvede til," hånlo Donkin. "Det er da for Fanden ikke dit." – "Hvad? Lad det drive!" vedblev Knowles vantro. – "Ja, drive Fanden i vold," bekræftede Donkin med overlegen hensynsløshed. Den anden kunne ikke se det fra den side – spekulerede. "Provianten ville høre op," brummede han, "og … aldrig komme nogetsteds hen … og hvad med lønningsdagen?" tilføjede han med større sikkerhed. – "Jack kan godt lide lønningsdagen," udbrød en tilhører på dørtrinnet. "Ja, for så lægger tøsene den ene arm om

hans hals og stikker den anden hånd i hans lomme og kalder ham søde snut. Gør de ikke, Jack?" – "Jack, du er en rigtig pigernes Jens." – "Han tager tre stykker på slæb på én gang, ligesom en af Watkinses to-skorstens bugserbåde, der lusker af sted med tre skonnerter i halen." – "Jack, din halte drønnert." – "Jack, fortæl os om hende med det blå og det sorte øje, hva'?" – "Der er pigebørn nok med et blåt øje i strøget ..." – "Nej, hun her var noget ganske særligt – fortæl så, Jack." Donkin så streng og forarget ud; Jimmy lod til at kede sig stærkt; en gråhåret ulk rystede let på hovedet og smilede til sit pibehoved, som om han morede sig taktfuldt. Knowles så sig forvirret om, stammede først til en, så til en anden: "Nej! ... Nu har jeg dog aldrig ... kan ikke snakke fornuft med jer ... altid skal I gøre grin." Undseligt trak han sig tilbage – brummende og fornøjet. De lo hujende i det skarpe lys omkring Jimmys seng, på hvis hvide hovedpude hans udmagrede sorte ansigt bevægede sig hvileløst frem og tilbage. Et vindstød kom og fik lampens flamme til at danse, og udenfor, højt oppe, kom sejlene i bevægelse, men tæt ved jektaljens blok slog et rungende slag imod jernrælingen. Langt borte råbte en stemme: "Op med roret!" og en anden, svagere svarede: "Hårdt op skal være!" De tav – forventningsfulde. Den gråhårede matros bankede sin pibe ud på dørtrinet og rejste sig. Skibet krængede jævnt over, og søen syntes at vågne med en søvnig mumlen. "Der kommer en lille brise," sagde en eller anden ganske sagte. Jimmy vendte sig langsomt for at føle brisen på sit ansigt. Stemmen ude i natten råbte højt og befalende: "Kast mesanen los." Gruppen foran døren forsvandt fra lysskæret. Man kunne høre dem trampe agterude, mens de gentog med forskelligt tonefald: "Mesanen los!" ... "Los med

mesanen!" Donkin blev alene tilbage hos Jimmy. Der blev stille. Jimmy åbnede og lukkede munden flere gange, som om han indsugede mundfulde af den friskere luft; Donkin bevægede sine bare tæer og så tankefuldt på dem.

"Skal du ikke give dem en håndsrækning med det sejl?" spurgte Jimmy.

"Nej. Hvis seks mand ikke har kræfter nok til at hejse den forbandede, rådne mesan, fortjener de ikke at leve," svarede Donkin i en ærgerlig, fjern tone, der lød, som om han talte nede fra bunden af et hul. Jimmy betragtede den kegleformede, hønseagtige profil med en sælsom interesse; han lænede sig ud af sin køje med det beregnende, usikre udtryk som en mand, der tænker på, hvordan han bedst kan få fingre i et mærkværdigt dyr, der ser ud til at kunne stikke eller bide. Men han sagde blot: "Styrmanden vil savne dig – og så får du vrøvl."

Donkin rejste sig for at gå. "Jeg skal gøre kål på ham en mørk nat, det skal du få at se," sagde han over sin skulder.

Jimmy vedblev hurtigt: "Du er ligesom en papegøje, ligesom en skrigende papegøje." Donkin standsede og lagde hovedet opmærksomt på siden. Hans store øren stod ud, gennemsigtige og fulde af årer, så de lignede en flagermus' tynde vinger.

"Så?" sagde han med ryggen til Jimmy.

"Ja! Plapr du bare ud med alt, hvad du ved – ligesom ... ligesom en beskidt hvid kakadue."

Donkin ventede. Han kunne høre den andens åndedræt, langtrukkent og langsomt; åndedrættet af en mand, der havde en centnervægt eller deromkring på sit bryst. Så spurgte han roligt: "Hvad er det så, jeg ved?"

"Hvad … Hvad jeg fortæller dig … og det er ikke ret meget, Hvorfor skal du … snakke så meget om mit helbred …"

"Det er et forbandet snyderi. Et forbandet, råddent, første klasses snyderi – men det narrer ikke mig. Gu' om det gør."

Jimmy tav. Donkin stak hænderne i lommerne og kom med ét slentrende skridt hen til hans køje.

"Jeg snakker – hvad gør så det? De er ikke mennesker her – de er får. En flok får, der går, som man driver dem. Jeg stiver dig af … Hvorfor ikke? Du har det jo godt."

"Det har jeg … Det siger jeg ikke noget til …"

"Nå ja. Lad dem se det. Lad dem få at vide, hvad en mand kan gøre. Jeg er en mand. Jeg ved alt muligt om dig …" Jimmy kastede sig længere bort på puden; den anden strakte sin magre hals og stak sit fuglefjæs ned imod ham, som om han hakkede efter hans øjne. "Jeg er en mand. Jeg vil hellere se indersiden af et hvilket som helst spjæld i kolonierne end give afkald på mine rettigheder."

"Du er fængslerne en god kunde," sagde Jimmy mat.

"Det er jeg … og det er jeg stolt af. Du! Du har ikke mod nok – derfor har du hittet på dette her kneb …" Han tav; derpå sagde han langsomt, som om det var noget, han nu bagefter kom til at tænke på: "For du er jo ikke syg – er du vel?"

"Nej," sagde Jimmy bestemt. "Jeg har været noget sløj engang imellem i det sidste års tid," mumlede han, idet han pludselig sænkede stemmen.

Donkin lukkede det ene øje med et venskabeligt og fortroligt udtryk. Han hviskede: "Den har du brugt før – har du ikke?" Jimmy smilede – og slap så sig selv løs, som om han ikke kunne bare sig mere: "Jo – på mit sidste skib. Jeg havde det ikke godt

på hele udrejsen. Er du med? Det var nemt nok. De afmønstrede mig i Calcutta, og skipperen gjorde ingen vrøvl ... Jeg fik mine penge uden omsvøb. Lå til køjs i otteoghalvtredsindstyve dage! De idioter! Å Gud, sikke nogle idioter! Fik mine penge uden vrøvl!" Han lo krampagtigt. Donkin fnisede kammeratligt. Så fik Jimmy et voldsomt hosteanfald. "Jeg har det så godt som nogensinde," sagde han, så snart han kunne få vejret.

Donkin gjorde en hånlig bevægelse. "Begribeligvis," sagde han dybsindigt, "det kan enhver se." – "Nej, de kan ikke," sagde Jimmy og gispede som en fisk. – "De sluger enhver løgn," bekræftede Donkin. – "Fortæl dem ikke for meget," formanede Jimmy ham med udmattet stemme. – "Om dit lille kneb? Hvad?" bemærkede Donkin jovialt. Og derpå med pludselig væmmelse: "Du bryder dig kun om dig selv, så længe du bare har det godt!"

Således beskyldt for egoisme trak James Holdt tæppet op til hagen og lå stille en stund. Hans tykke læber stak frem i en stadig sort trutmund. "Hvorfor er du så emsig efter at lave bryderier?" spurgte han uden synderlig interesse.

"Fordi det er en forbandet skam. Vi bliver snydt ... dårlig kost, dårlig løn ... jeg vil have, at vi skal gøre et grundigt spektakel; et rigtigt dundrende spektakel, som kunne give dem noget at tænke på! Sådan som de puffer til folk ... og lover at slå vore hoveder i smadder ... ja, det er nydeligt! Er vi ikke mennesker?" Han flammede af næstekærlig harme. Så sagde han roligt: "Jeg har luftet dit tøj." – "Tak skal du have," sagde Jimmy dorskt, "bring det herind." – "Giv mig nøglen til din skibskiste, så skal jeg lægge det ned for dig," sagde Donkin med venskabelig iver. – "Bring det ind, så skal jeg selv lægge det ned," svarede James

Holdt strengt. Donkin så ned for sig og mumlede … "Hvad er det, du siger? Hvad er det, du siger?" spurgte Holdt ængsteligt. – "Ikke noget. Vejret er tørt. Så lad det hænge ude til i morgen tidlig," sagde Donkin med en underlig skælvende stemme, som om han undertrykte latter eller raseri. Jimmy syntes tilfreds. – "Giv mig en smule vand til natten i mit krus – dér," sagde han. Donkin trådte ud over dørtrinet. – "Hent det selv," sagde han i en gnaven tone. "Det kan du, hvis du ikke *er* syg." – "Ja, naturligvis kan jeg," sagde Holdt, "men …" – "Nå ja, så gør det," sagde Donkin ondskabsfuldt, "hvis du kan sørge for dit tøj, kan du også sørge for dig selv." Han gik ud på dækket uden at vende sig om.

Jimmy rakte hånden ud efter kruset. Ikke en dråbe. Han satte det stille tilbage med et sagte suk og lukkede øjnene. Han tænkte: Den idiot Belfast vil nok bringe mig noget vand, hvis jeg beder ham om det. Det fæ. Jeg er meget tørstig … Der var meget varmt i kahytten, og den syntes at dreje sig langsomt rundt, rive sig løs fra skibet og svinge sig blideligt ud i et lysende, tørt rum, hvor en sort sol skinnede og drejede sig meget hurtigt. Et sted uden vand! Uden vand! En politibetjent med Donkins ansigt drak et glas øl ved siden af en tom brønd og fløj bort med tunge vingeslag. Et skib, hvis mastetoppe stak op gennem himlen og ikke kunne ses, lossede korn, og blæsten hvirvlede de tomme avner i rundkreds langs kajen i en havn uden vand. Han blev hvirvlet af sted med avnerne – meget træt og let. Hele hans indre var væk. Han følte sig lettere end avnerne – og mere tør. Han spilede sin hule brystkasse ud. Luften strømmede ind og fejede en mængde mærkværdige ting bort, der så ud som huse, træer, folk, lygtepæle … ikke mere! Der var ingen luft mere – og

han var ikke færdig med at trække vejret dybt. Men han var i fængsel! De spærrede ham inde. En dør smækkede i. De drejede nøglen to gange om og slog en pøs vand over ham – uha! Hvorfor?

Han åbnede sine øjne med den tanke, at faldet havde været meget tungt for en tom mand – tom – tom. Han lå i sin kahyt. Å! Det var godt! Hans ansigt drev af sved, hans arme var tungere end bly. Han så kokken stå i døren med en messingnøgle i den ene hånd og en blank blik-hankekrukke i den anden.

"Jeg har været ved at låse af for natten," sagde kokken og strålede velvilligt. "Den har lige slået otte glas. Jeg har bragt dig en kande kold te til natten, Jimmy. Jeg har oven i købet sødet den med det hvide sukker til kahytten. Nå – derfor går skibet ikke fallit."

Han trådte ind, hængte krukken på køjens hjørne, spurgte skødesløst: "Hvordan går det?" og satte sig på kisten. "Hm," brummede Holdt ugæstfrit. Kokken tørrede sit ansigt med en snavset bomuldsklud, som han bagefter bandt om halsen. – "Sådan bærer fyrbødere på dampere sig ad," sagde han roligt og meget selvtilfreds. "Mit arbejde er lige så besværligt som deres – mener jeg – og arbejdstiden længere. Har du nogensinde set dem nede på deres fyrplads? De ligner djævle, mens de fyrer uopholdeligt dernede."

Han pegede med fingeren på dækket. En skummel tanke formørkede hans skinnende ansigt som skyggen af en sky glider henover et blankt, fredeligt hav. Den afløste vagt traskede støjende forud og passerede i flok forbi dørens lysskær. En råbte: "God nat!" Belfast standsede et øjeblik og så ind til Jimmy,

dirrende og målløs, som med undertrykt sindsbevægelse. Han sendte kokken et blik fuldt af triste anelser og forsvandt. Kokken rømmede sig. Jimmy stirrede opad og lå så stille som en mand, der holder sig skjult.

Natten var klar med en jævn brise. Skibet krængede en smule og gled roligt over det mørke hav hen imod den unærmelige og festlige glans i den mørke horisont med dens flimrende stjerner. Over mastetoppene spændte Mælkevejens strålende krumning sig som en triumfbue af evigt lys, hvælvet over jordens skumle bane. Forude fløjtede en mand lydeligt og taktfuldt en livlig dansemelodi, mens en anden svagt kunne høres trippe og stampe i takt. Der lød en forvirret mumlen af stemmer, latterbrudstykker af sang. Kokken rystede på hovedet, skævede til Jimmy og begyndte at brumme. "Ja vel. Danse og synge. Det er det eneste, de tænker på. Det undrer mig, at Forsynet ikke bliver træt ... De glemmer den dag, der sikkerlig kommer ... men du ..."

Jimmy drak en slurk te, i hast, som om han havde stjålet den, og skrumpede sammen under sit tæppe, idet han trykkede sig mod væggen. Kokken rejste sig op, lukkede døren, satte sig ned igen og sagde tydeligt: "Hver gang jeg rager op i min ild i kabyssen, tænker jeg på jer kammerater – som bander og stjæler og lyver og gør det, der er værre – som om der ikke gaves noget, der hedder en anden verden ... Ikke slette mennesker på en vis måde," indrømmede han langsomt; så, efter en pause af beklagende grublen, vedblev han i en resigneret tone: "Nå ja. De får det varmt. Sagde jeg varmt? Kedlerne i en af White Star-linjens både kan ikke sammenlignes med det."

En tidlang holdt han sig ganske stille. Der var et stærkt røre i hans hjerne; en forvirret vision med klare omrids; et ophidsende virvar af gemytlige sange og smertensjamren. Han led, nød, beundrede, bifaldt. Han var henrykt, forskrækket, eksalteret – ligesom den aften (den eneste i hans liv – for syvogtyve år siden; han holdt af at mindes tallet på årene), da han som ungt menneske var kommet i dårligt selskab og havde drukket sig fuld på en londonsk varieté. En pludselig følelsesbølge førte ham helt ud af hans legeme. Han svævede til vejrs. Han betragtede det kommende livs hemmelighed. Det vandt hans behag. Det var ypperligt; han elskede det, sig selv, hele mandskabet, og Jimmy. Hans hjerte strømmede over af ømhed, af forståelse, af trangen til at blande sig i andres sager, af ængstelse for denne sorte mands sjæl, af stolthed over at eje evigheden, af magtfølelse. Gribe ham i sine arme og smide ham lige midt ind i frelsen ... den sorte sjæl – sortere – krop – rådne – djævel. Nej! Tale – styrke – Samson ... Der klang et mægtigt døn som af cymbler i hans øren; han svævede gennem et ekstatisk virvar af strålende ansigter, liljer, bønnebøger, overjordisk fryd, hvide skjorter, gyldne harper, sorte frakker, vinger. Han så flagrende kjortler, glatragede ansigter, et hav af lys – en sø af beg. Der var en yndig duft, en lugt af svovl – røde flammetunger, der spillede i en hvid tåge. En frygtelig stemme lød som torden! ... Det varede tre sekunder.

"Jimmy!" råbte han i en begejstret tone. Så tøvede han, en gnist af menneskelig medfølelse ulmede endnu gennem hans uhyre indbildskheds infernalske tåge.

"Hvad?" sagde James Holdt tvært. Der blev en pause. Han vendte hovedet en ubetydelighed og kastede et forsigtigt blik på

ham. Kokkens læber bevægede sig uhørligt; hans ansigt var henrykt, hans øjne opadvendte. Han så ud, som om han i sit indre bad til loftsbjælkerne, lampens messingkrog, to kakerlakker.

"Hør nu," sagde Holdt, "jeg har lyst til at sove. Jeg tror, jeg kunne."

"Dette her er ikke en tid at sove på!" udbrød kokken meget højt. Han havde i bønnen afført sig det sidste spor af sin menneskelighed. Han var en røst – en kødløs og ophøjet ting, som hin mindeværdige nat – den nat, da han gik over havet for at lave kaffe til døende syndere. "Dette her er ikke en tid at sove på," gentog han eksalteret. "*Jeg* kan ikke sove."

"Det bryder jeg mig Fanden om," sagde Holdt med spøgefuld energi. "Jeg kan. Gå du hen og tørn ind."

"Bander du ... i selve gabet! ... i selve gabet! Ser du ikke ilden ... føler du den ikke? Blind, propfuld af synder! Jeg kan se den på dine vegne. Jeg kan ikke udholde det. Jeg hører kaldet om frelse til dig!" De bønfaldende og truende ord brød løs fra ham som en brølende malstrøm. Kakerlakkerne flygtede. Jimmy svedte og vred sig i smug under sit tæppe. Kokken hylede: "Dine dage er talte ..." – "Skrup af," brølede Holdt modigt. – "Bed med mig! ..." – "Gu' gør jeg ej! ..." Der var så hedt i den lille kahyt som i en ovn. Den rummede en uendelighed af frygt og smerte; en atmosfære af skrig og jammer; bønner, der blev råbt som gudsbespottelser, og fremhviskede eder. Udenfor var mændene kaldt sammen af Charley, der i en henrykt tone fortalte dem, at der var spektakler i Jimmys kahyt, og de stod og trængtes foran den lukkede dør, alt for forskrækkede til at åbne den. De var der alle sammen. Frivagten var faret op på dækket i bar skjorte, ligesom

efter et sammenstød. Mænd, der kom løbende, spurgte: "Hvad er det?" Andre svarede: "Hør!" Den dæmpede skrigen blev ved: "På knæ! På knæ!" – "Hold din kæft!" – "Aldrig! Du er givet i mine hænder ... Dit liv er blevet reddet ... hensigt ... nåde ... gør bod." – "Du er jo fra forstanden, din idiot ..." – "Stå til regnskab for dig ... for dig ... Aldrig sove mere i denne verden, hvis jeg ..." – "Hold dog op." – "Nej! ... fyrplads ... Tænk bare ..." Så kom en lidenskabelig, diskant mumlen, hvor ordene trommede som hagl. – "Nej!" råbte Jimmy. – "Jo. Du er! ... nytter ikke ... Det siger alle." – "Det er løgn!" – "Jeg kan se, du er dødsens i dette øjeblik ... lige for øjnene af mig ... så godt som død nu." – "Hjælp!" råbte Jimmy med gennemtrængende stemme. – "Ikke i denne jammerdal ... vend dit blik opad," hylede den anden. – "Gå din vej! Mord! Hjælp!" råbte Jimmy. Hans stemme slog over. Der lød en jamren, en lav mumlen, en afbrudt hulken.

"Hvad er her nu i vejen?" sagde en sjælden hørt stemme. – "Tilbage, folk! Tilbage dér!" gentog Creighton strengt og banede sig vej. – "Dér kommer den gamle," hviskede nogle. – "Kokken er dérinde, hr. kaptajn," udbrød flere og trak sig tilbage. Døren gik op; en bred lysstrime faldt ud på forbavsede ansigter; et varmt pust af dårlig luft strøg forbi. De to styrmænd hævede sig med hoved og skuldre over den magre, gråhårede mand, som kom til syne imellem dem, i luvslidte klæder, stiv og kantet, som en lille udskåret figur, med et spinkelt, roligt ansigt. Kokken rejste sig fra sin knælende stilling. Jimmy sad højt oppe i køjen med armene foldede om sine optrukne ben. Hans blå nathues kvast skælvede næsten umærkeligt over hans knæ. De stirrede forbavset på hans lange, krumme ryg, mens den hvide krog af hans ene øje stirrede blindt på dem. Han var bange for at dreje

hovedet, han trak sig gysende ind i sig selv; og der var et forbavsende, dyrisk udtryk, der fuldstændiggjorde hans forventningsfulde ubevægelighed. Noget instinktivt – en hellig skabnings tanketomme stilhed.

"Hvad gør du her?" spurgte styrmand Baker skarpt. – "Min pligt," sagde kokken inderligt. – "Din ... hvad for noget?" begyndte styrmanden. Kaptajn Allistoun rørte let ved hans arm. – "Jeg kender hans kunster," sagde han sagte. "Kom ud herfra, Podmore," kommanderede han højt.

Kokken vred sine hænder, rystede de knyttede næver over sit hoved, og hans arme sank ned, som om de var for tunge. Et øjeblik stod han forvirret og målløs. – "Aldrig," stammede han. – "Jeg ... han ... jeg." – "Hvad – siger – du?" sagde kaptajn Allistoun langsomt. "Kom ud straks – eller ..." – "Nu kommer jeg," sagde kokken med en rask og melankolsk resignation. Han trådte fast over dørtærsklen – tøvende – gik et par skridt. De så på ham i tavshed. – "Jeg lægger ansvaret på Dem!" råbte han desperat og vendte sig halvt om. "Den mand er døende. Jeg lægger ..." – "Er du der endnu?" spurgte skipperen i en truende tone. – "Nej, hr. kaptajn," udbrød han hurtigt med forskrækket stemme. Bådsmanden tog ham ved armen og førte ham væk; en eller anden lo; Jimmy løftede hovedet til et stjålent blik og sprang med et uventet sæt ud af sin køje; Baker greb behændigt efter ham og følte ham meget slatten i sine arme; gruppen ved døren gryntede overrasket. – "Han lyver," gispede Holdt, "han snakkede om sorte djævle – han er selv en djævel – en hvid djævel – jeg fejler ikke noget." Han strammede sig op, og Baker slap ham prøvende. Han vaklede et skridt eller to frem; kaptajn Allistoun iagttog ham med et roligt og gennemtrængende blik;

Belfast sprang til for at støtte ham. Han lod ikke til at vide, at nogen var i nærheden af ham; han stod tavs et øjeblik og kæmpede ene mand mod en hær af navnløse rædsler, midt mellem ivrige blikke fra ophidsede mænd, som iagttog ham på afstand, helt alene i sin frygts uigennemtrængelige ensomhed. Tunge åndepust lød i mørket. Søen gurglede ind gennem spygatterne, idet skibet krængede for et let vindblaf.

"Hold ham borte fra mig," sagde James Holdt omsider med sin smukke barytonstemme og lænede sig med hele sin vægt om Belfasts hals. "Jeg har haft det bedre i den sidste uges tid … jeg er rask … jeg ville til at genoptage arbejdet … i morgen – nu, om De vil, hr. kaptajn." Belfast trak på skuldrene for at holde ham oprejst.

"Nej," sagde skipperen og så stift på ham.

Belfasts røde ansigt bevægede sig uroligt under Jimmys armhule. En række skinnende øjne stirrede på lysstrimen. De puffede til hinanden med albuerne, drejede hovederne, hviskede. Holdt lod hagen synke ned på sit bryst og så sig med sænkede øjenlåg om på en mistænksom måde.

"Hvorfor ikke?" råbte en stemme ude fra skyggerne. "Manden er jo rask, hr. kaptajn."

"Jeg er rask," sagde Holdt ivrigt. "Været syg … bedre … tage fat nu." Han sukkede. – "Vorherre bevares!" udbrød Belfast med et skuldertræk, "hold dig oprejst, Jimmy." – "Så hold du dig væk fra mig," sagde Holdt med et gnavent puf til Belfast og dinglede over mod dørstolpen. Hans kindben glinsede, som om de var blevet ferniseret. Han rev sin nathue af, tørrede sveden af sit ansigt med den og smed den på dækket. "Nu kommer jeg ud," sagde han uden at røre sig.

"Nej, du gør ikke," sagde skipperen kort. Bare fødder sjokkede, misbilligende stemmer brummede rundt om; han vedblev, som om han ikke havde hørt noget: "Du har skulket på næsten hele rejsen, og nu vil du gå i arbejde. Du mener, at du er nær nok ved lønningsdagen nu. Kan du lugte land, hvad?"

"Jeg har været syg ... bedre nu," mumlede Holdt og gloede i lyset. – "Du har spillet syg," svarede kaptajn Allistoun strengt. "Det ..." Han tøvede i mindre end et halvt sekund. "Det kan jo enhver se. Der er ikke noget i vejen med dig, men det har moret dig at ligge til køjs for din egen fornøjelse – og nu skal du ligge for min fornøjelse. Styrmand Baker, jeg giver ordre til, at denne mand ikke får lov til at vise sig på dækket, så længe rejsen varer."

Der lød udbrud af overraskelse, triumf, harme. Den mørke gruppe mennesker svajede tværs over lysbæltet. "Hvorfor?" – "Det sagde jeg nok ..." – "Forbandet skam..." – "Det har vi også et ord at snakke med om," skreg Donkin fra baggrunden. – "Det skal du ikke bryde dig om, Jim – vi skal sørge for, at du får din ret," råbte flere i munden på hinanden. En ældre matros trådte frem. "Er det Deres mening, hr. kaptajn," spurgte han i en ildevarslende tone, "at en syg mand ikke har lov til at blive rask her om bord?" Bag ved ham stod Donkin og hviskede ophidset midt i en stirrende flok, hvoraf ingen havde et blik tilovers for ham; men kaptajn Allistoun truede med pegefingeren ad den talendes vrede, vejrbidte ansigt. – "Hold du bare din mund," sagde han advarende. – "Det er ingen manér," råbte en to, tre yngre mænd. – "Er vi maskiner?" spurgte Donkin i en gennemtrængende tone og dukkede frem under forreste rækkes albuer. – "Snart vise ham, at vi ikke er børn ..." –

"Manden er et menneske, selv om han er sort." – "Vi vil ikke gøre arbejdet på dette forbandede skib med for få folk, når den sorte er rask ..." – "Det siger han jo, at han er." – "Godt, så strejker vi, folkens!" – "Det er et ord." Kaptajn Allistoun sagde skarpt til anden styrmand: "Vær rolig, Creighton," og stod urokkelig i tummelen og lyttede med dyb opmærksomhed til blandingen af knurren og hvinen, til ethvert udbrud og enhver ed i den pludselige bevægelse. En eller anden knaldede kahytsdøren i med et spark. Mørket, der var fuldt af truende mumlen, afskar med en kort murren lysstrimen, og mændene forvandledes til gestikulerende skygger, der knurrede, hyssede, lo ophidset. Styrmand Baker hviskede: "Gå væk fra dem, hr. kaptajn." Creightons kraftige skikkelse hævede sig tavs op over skipperens lille krop. – "Vi er blevet snydt på hele denne rejse," sagde en grov stemme, "men denne her geschichte siger sparto til det alt sammen." – "Manden er vores skibskammerat." – "Er vi pattebørn?" – "Bagbords vagt nedlægger arbejdet." Charley blev revet med af sine følelser, piftede skingrende og bjæffede: "Giv os vores Jimmy!" Dette syntes at fremkalde en ændring i spektaklet. Der opstod atter en mumlende uro, og en mængde skænderier begyndte på én gang. – "Ja." – "Nej." – "Aldrig været syg." – "Klø løs på dem med det samme." – "Hold mund, din hvalp – dette er en historie for voksne mænd." – "Er det det?" mumlede kaptajn Allistoun bittert. Baker gryntede: "Øhø! De er gået helt fra forstanden. Det har småkogt i dem den sidste måned." – "Jeg har lagt mærke til det," sagde skipperen. – "Nu laver de spektakler indbyrdes," sagde Creighton hånligt. "De gør bedst i at gå agterud, hr. kaptajn. Så skal vi nok få dem til ro." –

"Tag det med ro, Creighton," sagde skipperen. Og de tre officerer begyndte langsomt at gå hen imod kahytsdøren.

I skyggerne af fokkeriggen stampede og bølgede en mørk masse, trængte sig fremad, trak sig tilbage. Bebrejdelse, opmuntring, vantro og eder fik mæle. De ældre sømænd, forvirrede og harmfulde, brummede deres beslutning om at gennemføre dette eller hint; men den yngre skole af mere fremskredne tænkere udviklede deres egne og Jimmys forurettelser med forvirrede råb, mens de skændtes indbyrdes. De flokkedes om hans dødssyge kadaver, det sande symbol på deres krav, og opmuntrende hinanden svajede de trampende rundt på samme plet og råbte, at de ikke ville lade sig "tage ved næsen". Inde i kahytten hjalp Belfast Jimmy op i hans køje, mens han dirrede over hele kroppen af længsel efter ikke at gå glip af alle løjerne og med besvær tilbageholdt sin letvakte rørelses tårer. James Holdt, der lå udstrakt på ryggen under tæppet, gispede sine klager. – "Vi skal nok hjælpe dig, det skal du ikke være bange for," forsikrede Belfast, der havde travlt med hans fødder. – "Jeg går på arbejde i morgen tidlig – jeg lader stå til – I kammerater må –" mumlede Holdt, "jeg kommer på dækket i morgen – hvad så skipperen siger." Han løftede den ene arm med stort besvær og strøg sig med ansigtet over hånden. "Lad ikke den kok ..." sukkede han. – "Nej, nej," sagde Belfast og vendte ryggen til køjen, "jeg skal nok styre ham, hvis han kommer i nærheden af dig." – "Jeg vil smadre hans pandeskal!" udbrød Holdt med rasende, men mat stemme. "Jeg har ikke lyst til at slå en mand ihjel, men ..." Han pustede hurtigt som en hund, der har løbet i solskinnet. En eller anden uden for døren råbte: "Han er ligeså rask som nogen af os!" Belfast lagde

hånden på dørklinken. – "Kom her!" råbte James Holdt hurtigt og med så klar en stemme, at den anden med et sæt snurrede rundt. James Holdt, udstrakt sort og stiv som et lig i det blændende lys, drejede hovedet på puden. Hans øjne stirrede på Belfast, på en gang bønfaldende og uforskammede. "Jeg er noget sløj, fordi jeg har ligget til køjs så længe," sagde han tydeligt. Belfast nikkede. "Nu er jeg ved at blive helt rask," påstod Holdt. – "Ja vel. Jeg har lagt mærke til, at du har haft det bedre – hele den sidste måned," sagde Belfast og så ned for sig. "Halløj! Hvad er det," råbte han og løb ud.

Han blev øjeblikkelig trykket fladt om imod kahytsvæggen af to mænd, som tumlede over mod ham. En mængde skænderier syntes at finde sted rundt om. Han kom fri og så tre utydelige skikkelser stå alene i det svagere mørke under krumningen af storsejlet, der hævede sig over deres hoveder som en frembulnende mur af en høj bygning. Donkin hvæsede: "Gå løs på dem – nu er det mørkt!" Mængden løb et kort løb agterud i flok – så stoppede de op. Donkin, væver og tynd, fløj forbi med højre arm hvirvlende som en møllevinge – og stod så pludselig stille med armen strakt stift op over sit hoved. Den susende flugt af en eller anden lille, tung genstand hørtes; den fløj mellem de to styrmænds hoveder, bumpede tungt henover dækket og ramte agterlugen med et svært, men dæmpet dunk. Bakers brede skikkelse blev tydelig. "Kom dog til fornuft, folk!" råbte han og trådte frem mod flokken, der var standset. "Kom tilbage, Baker!" kaldte skipperens rolige stemme. Han adlød modstræbende. Der blev et minuts stilhed, så rejste der sig en øredøvende larm. Over den hørtes Archies energiske stemme: "Gør du det én gang til, siger jeg, hvem det var!" der lød råb.

"Lad være!" – "Hold op!" – "Vi er ikke af den slags!" Den sorte klynge menneskeskikkelser vaklede over mod rælingen og tilbage igen mod kahytshuset. Skyggeagtige skikkelser sås vakle, falde og springe op igen. Ringbolte klirrede under snublende fødder. – "Slip!" – "Lad mig!" – "Nej!" – "Gå ad Helvede til!" Så en lyd, som om én fik en lussing; et stykke jern faldt på dækket; en kort kamp, og et skyggeagtigt legeme, der hoppede hurtigt over storlugen forfulgt af skyggen af et spark. En rasende stemme fremhulkede en skylle af skidne ord ... "Nu smider de med et eller andet – gudfader bevares!" brummede Baker forfærdet. – "Det var bestemt til mig," sagde skipperen roligt; "jeg kunne føle lufttrykket; hvad var det – en jernkofilnagle?" – "Satan også!" mumlede Creighton. De forvirrede mandsstemmer midtskibs blandede sig med søens skvalp og steg op mellem de tavse, udspilede sejl – syntes at glide bort i natten, længere bort end synskredsen, højere op end stjernerne. Stjernerne glødede stille over de skrånende mastetoppe. Lysstrimer lå over vandet, kløvedes foran det fremglidende skibsskrog, og efter at det var gledet forbi, skælvede de længe efter som af frygt for det mumlende hav.

Imidlertid havde rorgængeren sluppet rattet, nysgerrig efter, hvad spektaklet drejede sig om, og løb foroverbøjet med lange, listende fodtrin hen til randen af hytten. Overladt til sig selv løb *Narcissus* sagte op i vinden, uden at nogen lagde mærke til det. Den rullede let, og de sovende sejl vågnede pludselig og faldt alle af på samme tid med et mægtigt dask ind mod masterne, fyldtes så igen det ene efter det andet med en hurtig række af høje knald, der løb ned langs de høje stænger, indtil det sammensunkne storsejl til sidst fløj ud med et voldsomt sæt.

Skibet dirrede fra flagknapper til køl; sejlene vedblev at rasle som en geværsalve; kædeskøderne og de løse hekse klirrede til vejrs som en sagte klokkeklang; jernblokkene peb. Det var, som om en usynlig hånd havde rusket vredt i skibet for at kalde folkene på dækket tilbage til virkeligheden, årvågenheden og pligten. – "Op med roret!" råbte skipperen skarpt. "Løb agterud, Creighton, og se, hvad det fæhoved dér tager sig til." – "Hal storskøderne midtskibs ind. Klar ved de luvart fokkebraser," brummede Baker. Forbløffede mænd satte hurtigt i løb, mens de gentog ordrerne. Frivagten, som pludselig blev forladt af den tjensthavende vagt, drev to og tre ad gangen ned mod mandskabslukafet under støjende samtale, mens de gik. – "Vi får se i morgen!" råbte en høj stemme, ligesom for med et truende vink at dække et skammeligt tilbagetog. Og derefter hørtes der kun ordrer, faldet af tunge tovruller, raslen af blokke. Singletons hvide hoved flagrede hid og did i natten, højt over dækket, lig et fuglespøgelse. – "Den falder af, hr. kaptajn!" råbte Creighton agterfra. "Fulde sejl igen." – "Det er godt ..." – "Slæk på storskøderne. Det er godt med braserne. Skyd rebene op," gryntede Baker og havde travlt alle vegne.

Lidt efter døde den trampende støj og den forvirrede lyd af stemmer hen, og officererne samledes på hytten og drøftede begivenhederne. Baker var forvirret og gryntede; Creighton var i al stilhed rasende; men kaptajn Allistoun var rolig og tankefuld. Han lyttede til Bakers brummende ræsonnementer, til Creightons strenge indskudsbemærkninger, mens han stirrede ned på dækket og i sin hånd vejede jernkofilnagen – som for et øjeblik siden var fløjet lige forbi hans hoved – som om den havde været hele begivenhedens eneste håndgribelige

kendsgerning. Han var en af den slags skibsførere, der ikke siger meget, ikke synes at høre noget, ikke ser på nogen – og dog ved alt, hører hver hvisken og ser hver flagrende skygge af skibets liv. Hans to sværlemmede officerer hævede sig op over hans magre lille skikkelse; de talte over hans hoved; de var fortvivlede, overraskede og vrede, mens den lille stille mand imellem dem syntes at have fundet sin tavse ro i en større erfarings uudgrundelige dybder. Der brændte lys i mandskabslukafet; nu og da lød der en mumlende diskussion forude, gled henover dækket og døde hen, som om det bevidstløse skib, der sagte gled frem over havets store fred, for stedse havde ladet den støjende menneskeslægts tåbelige larm bag sig. Men det gentog sig af og til. Fægtende arme, profiler af hoveder med åbne munde viste sig et øjeblik i de oplyste døre; sorte næver fo'r frem og forsvandt igen ... "Ja, vist var det yderst ubehageligt at blive overrasket med et så umotiveret spektakel," indrømmede skipperen ... Et virvar af hyl tog fat henne i lyset, men standsede pludseligt ... Han troede ikke, der ville blive mere vrøvl for øjeblikket ... Der lød et klokkeslag agterude, og et andet svarede forude i en dybere tone, og lyden af det rungende metal bredte sig over skibet som en kreds af vibreren, der døde hen i det tomme havs uendelige nat ... Om han kendte dem! Om han gjorde! I gamle dage. Og det bedre folk. Virkelige mænd, der stod én bi, når det kneb. Og værre end djævle sommetider – rigtige djævle med horn. Pyh! Dette her var ikke noget. Nær ved skyder ingen hare ... Rorgængeren blev netop afløst som sædvanligt. – "Bidevind," sagde manden, der blev afløst, meget højt. – "Bidevind," gentog den anden og greb fat i egerne. – "Den modvind generer mig," udbrød skipperen og stampede

med foden i pludselig harme. "Modvinden! Alt det andet har intet at sige." Han blev øjeblikkelig rolig igen. "Hold dem beskæftiget i nat, mine herrer; bare for at lade dem mærke, at vi har krammet på dem hele tiden – i al stilfærdighed, forstår De. Og husk på, at De ikke må røre dem, Creighton. I morgen skal jeg snakke til dem, så de kan forstå det. Sikken en samling kvægpander! Ja netop, kvægpander! Jeg kunne tælle de virkelige sømænd mellem dem på min højre hånds fingre. Og de vil have spektakel!" Han tav. "Troede De, at der var noget galt med mig her, Baker?" Han bankede sig på panden med en kort latter. "Da jeg så ham stå dér, trekvart død og så bange – sort blandt hele den måbende bande – uden mod til at møde, hvad der skal hænde os alle – fik jeg det indfald, før jeg kunne tænke mig om. Gør mig ondt for ham – ligesom det kan gøre én ondt for et sygt dyr. Har jeg nogensinde set en skabning forfærdelig angst for at dø! ... Det faldt mig ind, at jeg kunne lade ham pille af på hans egen maner. En slags indskydelse. Skænkede ikke de idioter en tanke ... Hm! Nu må det gennemføres – selvfølgelig." Han stak kofilnaglen i lommen, så ud, som om han skammede sig, og vedblev i en skarp tone: "Hvis De ser Podmore i færd med de narrestreger igen, så sig til ham, at jeg vil give ham en dukkert under pumpen. Det har jeg måttet gøre én gang før. Han får sådan et anfald en gang imellem. Flink kok for resten." Han gik hurtigt sin vej og kom så tilbage til kahytstrappen. De to styrmænd fulgte ham i stjerneskæret med forbavsede øjne. Han gik tre trin ned og sagde så i en anden tone med hovedet helt nede ved dækket: "Jeg går ikke til køjs i nat, for hvis der skulle hænde noget; kald på mig, hvis ... Så De den syge negers øjne, Baker? De så ud, som om de bad mig om noget. Hvad? Ude over

al hjælp. Én sort nigger mellem os alle sammen, og det var, som om han så tværs igennem mig lige ind i Helvede. Og så at tænke sig, den elendige Podmore! Nå, lad ham dø i fred. Jeg er skipper her om bord, når alt kommer til alt. Siger, hvad jeg vil. Lad ham være i fred. Han har måske engang været noget af et mandfolk ... Hold godt udkig." Han forsvandt nedenunder, og hans styrmænd gloede på hinanden, mere betagne end om de havde set en stenstøtte fælde en vidunderlig medynkståre over livets og dødens uvished.

I den blå tåge, der spredtes fra snoede tråde, som hævede sig lodret op fra pibehoveder, blev mandskabslukafet så stort som en sal. Oppe mellem dæksbjælkerne stod en tung sky stille; og lamperne, omgivne af glorier, brændte hver midt i sin mørkerøde glød med to livløse flammer uden stråler. Røgskyer drev af sted som tætte tåger. Mænd lå på gulvet, sad i ligegyldige stillinger eller knælede på det ene knæ med skulderen lænet mod væggen. Læber bevægede sig, øjnene lynede, svungne arme frembragte pludselige hvirvler i røgen. Stemmernes mumlen syntes at stable sig højere og højere op, som om den ikke kunne strømme hurtigt nok ud gennem de snævre døre. Frivagten, som spankulerede omkring i bar skjorte og på lange bare ben, lignede vanvittige søvngængere; mens af og til en af dæksvagten kom farende ind med et udseende, som om han havde alt for meget tøj på, hørte et øjeblik efter, slyngede en hurtig sætning ind i spektaklet og løb ud igen; men et par stykker blev stående ved døren, forheksede og med det ene øre vendt mod dækket. – "Hold sammen, kammerater," brølede Davies. Belfast forsøgte at skaffe sig ørenlyd. Knowles grinede på en langsom, sløv måde. En lille fyr

med et tykt, tætstudset skæg vedblev at hyle med korte mellemrum: "Hvem er bange? Hvem er bange?" En anden fo'r i vejret, ophidset, med flammende øjne, udstødte en række usammenhængende eder og satte sig roligt ned igen. To mænd drøftede spørgsmålet venskabeligt og slog skiftevis hinanden for brystet for at give deres bevisgrunde vægt. Tre andre havde stukket hovederne sammen og talte i munden på hinanden med fortrolige miner og så højrøstet de kunne. Det var et stormfuldt kaos af vrøvl, hvor forståelige stumper og stykker bølgede op og ned og ramte øret. Man kunne høre: "I mit sidste skib" – "Hvem bryder sig om det? Han kan jo prøve det med én af os, hvis –" – "Give efter" – "Ikke så nemt" – "Han siger jo, at han ingenting fejler" – "Jeg har altid troet" – "Det er nu lige meget" … Donkin, der krøb sammen henne ved bovsprydet, trak skuldrene helt op til ørene og lod sin spidse næse hænge, så at han lignede en syg grib med forpjuskede fjer. Belfast stod og skrævede, rød i hovedet af at skråle, og løftede armene, så han kom til at ligne et malteserkors. De to nordmænd sad i en krog og havde det forbløffede og forvirrede udtryk som mænd, der stirrer på en oversvømmelse. Og bag ved lampen stod Singleton i røgen, monumental, utydelig, hans hoved rørte ved bjælken, som en kæmpestatue i en krypts tusmørke.

Han trådte frem, rolig og stor. Støjen lagde sig som en bølge, der brydes; men Belfast råbte igen med opløftede arme: "Manden ligger for døden, siger jeg jer!" og satte sig så pludselig ned på lugen med hovedet mellem hænderne. Alle så på Singleton, stirrende op fra dækket, spejdende ud fra mørke kroge, eller vendende hovederne med nysgerrige blikke. De var forventningsfulde og beroligede, som om denne gamle mand,

der ikke så på nogen, besad, hvad deres urolige harme og ønsker i al hemmelighed stræbte efter, et skarpere syn, en klarere kundskab. Og som han stod dér iblandt dem, havde han det uinteresserede ydre som en mand, der havde set mange skibe, havde lyttet mange gange til stemmer som deres, allerede havde set alt, hvad der kunne hænde på de store have. De hørte hans stemme brumme i hans brede bryst, som om hans ord kom rullende frem imod dem ud fra en bevæget fortid. "Hvad er det, I vil?" spurgte han. Ingen svarede. Kun Knowles mumlede: "Ja vel, ja vel," og en anden sagde sagte: "Det er en forbandet skam." Han ventede og gjorde en hånlig bevægelse. – "Jeg har set spektakler om bord, før somme af jer blev født," sagde han langsomt, "over et eller andet eller over ingenting, men aldrig over sådan noget." – "Manden er døden nær, siger jeg jer," gentog Belfast, som sad ved Singletons fødder, med gråd i stemmen. – "Og fyren er oven i købet sort," vedblev den gamle sømand. "Jeg har set den slags dø som fluer." Han standsede tankefuldt, som om han prøvede på at genkalde sig uhyggelige begivenheder, enkeltheder af rædsel, hekatomber af negre. De så som forgjorte på ham. Han var gammel nok til at kunne mindes slaveskibe, blodige mytterier, måske sørøvere; hvem kunne sige, hvilke voldsgerninger og rædsler han havde oplevet? Hvad ville han nu sige? Han sagde: "I kan ikke hjælpe ham; dø må han." Han gjorde igen et ophold. Hans overskæg og hageskæg dirrede. Han tyggede på ordene, mumlede bag de pjuskede hvide hår; ubegribelig og spændende, lig et orakel bag et slør ... "Bliv i land – syg – i stedet for – skaffe os al denne modvind. Bange. Søen kræver sit. – Dø, når vi får land i sigte. Sådan sker det altid. De ved det – lang overrejse – flere dage,

flere penge – hold I jeres mund. – Hvad er det, I vil? I kan alligevel ikke hjælpe ham." Det var, som vågnede han op af en drøm. "I kan ikke engang hjælpe jer selv," sagde han strengt. "Skipperen er ikke noget fæ. Han går og pønser på et eller andet. Pas på, siger jeg! Jeg kender dem!" Med øjnene stift hæftet frem for sig drejede han hovedet fra højre til venstre, fra venstre til højre, som om han betragtede en lang række kløgtige skippere. "Han sagde, at han ville slå hovedet i smadder på mig," råbte Donkin i en hjerteskærende tone. Singleton kiggede ned med forbavset opmærksomhed, som om han ikke kunne finde ham. – "Gå ad Helvede til," sagde han henkastet og opgav det. Han udstrålede usigelig visdom, hård ligegyldighed, resignationens iskolde luft. Alle de lyttende rundt om ham følte sig, uden at vide hvordan, fuldstændig oplyste i kraft af deres skuffelse og sad tavse og drev med den blaserte ro, der er karakteristisk for mennesker, der tilfulde indser, hvor uhjælpelig deres tilværelse tager sig ud. I sit ubevidste dybsind slog han en gang ud med armen og gik op på dækket uden at sige mere.

Belfast var hensunket i rundøjet grubleri. Én eller to kravlede tungt op i den øverste køje og sukkede, da de var der, andre dykkede på hovedet ind i underkøjer – og drejede sig hurtigt rundt om sig selv ligesom dyr, der søger deres leje. Der lød en skarp kradsen af en kniv, der skrabede en tilrøget kridtpibe ud. Knowles grinede ikke mere. Davies sagde i en inderlig overbevisende tone: "Så er vores skipper altså gal." Archie mumlede: "Vi har min tro ikke hørt enden på historien endnu." Der blev slået fire glas. – "Vores halve frivagt er forbi!" råbte

Knowles forskrækket; så tænkte han sig om. "Ja, ja da, to timers søvn er da også noget af en hviletid," bemærkede han trøstende.

Nogle lod allerede, som om de sov; og Charley, der sov trygt, sagde pludselig nogle uforståelige ord med en enstonig, sløv stemme. "Den Satans dreng har orm!" forklarede Knowles under sit tæppe med sagkyndig tone. Belfast stod op og gik hen til Archies køje. "Vi hjalp ham ud," hviskede han bedrøvet. – "Hvad?" sagde den anden med søvnig misfornøjelse. – "Og nu kommer vi til at smide ham over bord," vedblev Belfast med dirrende underlæbe. – "Smide hvad for noget?" spurgte Archie. – "Stakkels Jimmy," sukkede Belfast. – "Han kan gå Fanden i vold!" sagde Archie med usandfærdig brutalitet og satte sig over ende i sin køje. "Det er hans skyld alt sammen. Og havde jeg ikke forhindret det, ville der være blevet begået mord her om bord!" – "Det er da ikke hans fejl, er det vel?" indvendte Belfast mumlende. "Jeg har hjulpet ham til køjs ... og han vejer ikke mere end en tom kødtønde," tilføjede han med tårer i øjnene. Archie så vist på ham og vendte så beslutsomt næsen ind mod skibssiden. Belfast flakkede om, som om han var faret vild i det skumle folkelukaf og var nær ved at falde over Donkin. Han så ned på ham en stund. "Skal du ikke tørne ind?" spurgte han. Donkin så håbløst op. "Den ondskabsfulde skotske tyveknægt sparkede mig!" hviskede han fra gulvet, i en tone af dybeste fortvivlelse. "Det var s'gu fornuftigt af ham!" sagde Belfast, stadig meget nedslået. "Du var galgen så nær i nat, som du nogensinde har været det, min dreng. Må vi være fri for flere af dine morderstreger i nærheden af min Jimmy! Du var ikke med til at hjælpe ham ud. Tag du dig bare lidt i agt! For hvis jeg giver mig til at sparke dig" – han klarede en smule op – "hvis jeg giver

mig til at sparke dig, så bliver det på amerikansk manér – sådan at der går noget i stykker på dig!" Han bankede let på issen af det bøjede hoved med sine knoer. "Hør efter, hvad jeg siger, min dreng!" sluttede han muntert. Donkin tog ingen notits af det. "Vil De sladre om mig?" spurgte han med forpint ængstelse. "Hvem sladre?" hvæsede Belfast og kom et skridt tilbage. "Jeg kunne have lyst til at sprætte næsen op på dig i dette øjeblik, hvis jeg ikke havde Jimmy at sørge for! Hvem tror du, vi er?" Donkin rejste sig og fulgte med øjnene Belfasts ryg, der rokkede ud gennem døren. På alle sider sov usynlige mænd og trak roligt vejret. Han syntes at hente mod og raseri fra freden rundt om ham. Med sit giftige, magre ansigt gloede han ud af sine alt for store lodne klæder, som om han ledte efter noget, han kunne slå i stykker. Hans hjerte bankede vildt i hans smalle bryst. De sov! Han længtes efter at vride halse om, stikke øjne ud, spytte i ansigter. Med et beskidt par magre næver truede han ad de osende lamper. "I er ikke mænd!" udbrød han i en dæmpet tone. Ingen rørte sig. "I har ikke så meget mod som en mus!" Hans stemme hævede sig til et hæst hvin. Wamibo stak et pjusket hoved ud og så vildt på ham. "I er skarn og affald! Jeg vil håbe, at I alle sammen kommer til at rådne, før I dør!" Wamibo blinkede, uforstående, men interesseret. Donkin satte sig tungt ned; han fnøs kraftigt gennem sine dirrende næsebor, han skar tænder og vrissede, og med hagen trykket fast imod brystet så han ud, som om han havde travlt med at gnave sig igennem det for at komme ind til det væsentlige.

Om morgenen begyndte skibet på nok en dag af sit omflakkende liv og så så prægtigt og frisk ud som jorden om foråret. Det spulede dæk skinnede i en lang, ren stribe; de skrå

solstråler ramte det gule messing med blændende glimt, tegnede gyldne linjer hen ad de polerede stænger, og de enkelte dråber saltvand, der lå glemte hist og her langs rælingen, var så klare som dugdråber og funklede stærkere end udstrøede diamanter. Sejlene sov, indlullede af en blid brise. Solen, der steg ensom og strålende op på den blå himmel, så et enligt skib glide klos til vinden henover det blå hav.

Folkene samlede sig i tre rækker udfor stormasten over for kahytsdøren. De puffedes, trængte sig frem med ubeslutsomme miner og sløve ansigter. Ved hver bevægelse duvede Knowles tungt på sit halte ben. Donkin luskede bag deres ryg, hvileløs og ængstelig, som en mand, der så sig om efter et godt baghold. Kaptajn Allistoun kom pludselig ud. Han gik frem og tilbage foran rækkerne. Han så grå, jævn, adræt, luvslidt ud i solskinnet, og så hård som flint. Han holdt højre hånd i jakkens sidelomme, hvor han havde en tung genstand, der lavede folder helt ned ad den side. En af matroserne rømmede sig ildevarslende. "Jeg har hidtil ikke haft noget at udsætte på jer, folk," sagde skipperen og standsede brat. Han betragtede dem med sit trætte, stålhårde blik, der fremkaldte den fælles illusion, at han så lige ind i hvert enkelt af de tyve par øjne foran ham. Bag ved ham stod Baker, skummel og tyrehalset og brummede sagte; og Creighton, frisk i kuløren, med rødmossede kinder og en beredt og beslutsom holdning. "Og jeg har det heller ikke nu," vedblev skipperen. "Men jeg er her for at føre dette skib og holde hver eneste mand om bord på det til at gøre sin dont. Hvis I kender jeres arbejde lige så godt, som jeg kender mit, ville der ikke opstå nogen vanskelighed. I har bræget i mørket om, at 'I skulle få at se i morgen tidlig!' Godt,

nu ser I mig. Hvad er det så, I vil?" Han ventede, idet han hurtigt gik frem og tilbage og tilkastede dem spørgende blikke. Ja, hvad var det nu, de ville? De skiftede fra den ene fod til den anden og balancerede med kroppene; nogle skød huerne bag i nakken og kløede sig i hovedet. Hvad var de, de ville? Jimmy var glemt; ingen skænkede ham en tanke alene forude i hans kahyt, hvor han kæmpede med store skygger, klyngede sig til frække løgne, lo hånligt over sine gennemsigtige bedragerier. Nej, ikke Jimmy; han var mere glemt, end om han havde været død. Det var store ting, de ville. Og pludselig syntes alle de simple ord, som de kendte, at være fortabte for stedse i deres uklare og brændende attrås uendelighed. De vidste, hvad de ville, men de kunne ikke finde på noget, der var værd at sige. De bevægede sig uden at komme af stedet, svang deres store, tjærede hænder med de krogede fingre på de muskelstærke arme. En mumlen døde hen. "Hvad er det så – maden?" spurgte skipperen. "I ved, at proviantforrådene blev ødelagt på højden af Kap." – "Det ved vi, hr. Kaptajn," sagde en gammel ulk i forreste række. – "Er arbejdet for hårdt – hvad? For meget for jeres kræfter?" spurgte han igen. Der var en fornærmet tavshed. "Vi har ikke lyst til at sejle med for ringe besætning, hr. kaptajn," begyndte Davies omsider med usikker stemme, "og denne hersens sorte..." – "Stop!" råbte skipperen. Han stod og betragtede dem et øjeblik, gik så nogle få skridt frem og tilbage og begyndte med kold stemme at skælde dem ud, i stormstød så voldsomme og bidende som kulingerne over de isfyldte have, hvor han havde sejlet i sine unge dage. – "Skal jeg sige jer, hvad der er i vejen? I er alt for store til jeres arbejde. I anser jer selv for forbandet dygtige folk. I kender det halve af jeres gerning. Gør det halve af

jeres pligt. Anser det for alt for meget. Hvis I udrettede ti gange så meget, ville det ikke være nok." – "Vi har gjort vort bedste for skuden, hr, kaptajn," råbte en eller anden harmdirrende. – "Jeres bedste," stormede skipperen videre. "Der bliver nok snakket en hel del for jer i land, ikke sandt? Men der er ingen, der fortæller jer dér, at jeres bedste ikke er noget at prale af. Jeg siger jer, at jeres bedste ikke er bedre end dårligt. I kan ikke gøre mere? Nej, det ved jeg, og det siger jeg ikke noget til. Men hold I op med jeres løjer, ellers skal jeg sætte en stopper for dem. Jeg er klar til at tage jer under behandling! Hold op!" Han rystede en truende finger ad flokken. "Hvad den mand angår," han løftede stemmen stærkt, "hvad den mand angår, hvis han vover at stikke sin næse ud på dækket uden min tilladelse, giver jeg ham håndjern på. Forstår I!" Kokken hørte ham forude, styrtede ud af kabyssen med opløftede arme, rædselsslagen, vantro, forfærdet – og løb ind igen. Der var et øjebliks dyb tavshed, under hvilken en hjulbenet sømand trådte til side og spyttede sømmeligt i et spytglas. "Så er der én ting til," sagde skipperen, og med et hurtigt skridt og et sving med armen tog han en jernkofilnagle op af lommen. "Denne her!" Hans bevægelse var så uventet og pludselig, at skaren trådte tilbage. Han stirrede vist på deres ansigter, og nogle satte straks et forbavset ansigt op, som om de aldrig havde set en kofilnagle før. Han holdt den i vejret. "Dette er min sag. Jeg stiller ingen spørgsmål, men I kender den alle sammen; den skal anbringes, hvor den er kommet fra." Hans øjne blev vrede. Flokken bevægede sig uroligt. De vendte øjnene bort fra jerntingesten, de så undselige ud, de var forlegne og krænkede, som om det havde været noget modbydeligt, forargeligt eller udelikat, som

af simple anstændighedshensyn ikke burde være blevet fremvist sådan ved højlys dag. Skipperen iagttog dem opmærksomt. "Donkin," råbte han i en kort, skarp tone.

Donkin gemte sig bagved én og derpå bag ved en anden, men de så sig over skuldrene og trådte til side. Rækkerne vedblev at åbne sig foran ham og lukke sig bag ham, indtil han til sidst stod alene foran skipperen, som om han var skudt op gennem dækket. Kaptajn Allistoun gik lige hen til ham. De var omtrent af samme størrelse, og på kort hold vekslede skipperen et dræbende blik med de runde, stikkende øjne. De blev slået ned for ham. – "Kender du den her?" spurgte skipperen. – "Nej, jeg gør ikke," svarede den anden frækt og begyndte at ryste. – "Du er en køter. Tag den," kommanderede skipperen. Donkins arme syntes limede fast til hans lår; han stod og stirrede frem for sig, som på parade. "Tag den," gentog skipperen og trådte nærmere, så at de åndede hinanden ind i ansigtet. "Tag den," sagde kaptajn Allistoun for tredje gang med en truende gestus. Donkin rev den ene arm løs fra sin side. "Hvorfor er De sådan efter mig?" mumlede han med besvær, og som om hans mund var fuld af dej. – "Hvis du ikke gør det ..." begyndte skipperen. Donkin snappede naglen, som om han havde i sinde at løbe sin vej med den, men blev stående bomstille og holdt den op som et lys. "Anbring den, hvor du har taget den," sagde kaptajn Allistoun og så bistert på ham. Donkin trådte tilbage og åbnede øjnene vidt. "Gå, din slubbert, eller jeg skal tvinge dig til det," råbte skipperen og drev ham langsomt baglæns ved en truende fremrykning. Han smuttede til side og stræbte at dække sit hoved for en truende næve med den farlige jerntingest. Bakers grynten tav et øjeblik. – "Godt, min salighed!" mumlede

Creighton bifaldende i kendertone. "Rør mig ikke," snerrede Donkin og trak sig tilbage. – "Så gå. Hurtigere." – "Rør mig ikke … eller jeg stævner Dem for retten … Jeg klager over Dem." Kaptajn Allistoun gjorde et langt skridt, og Donkin vendte ryg og løb, men standsede så og viste sine gule tænder over sin skulder. – "Længere, til forriggen," forlangte skipperen og pegede. – "Skal I stå her og se mig blive tyranniseret?" skreg Donkin til den tavse flok, der så til. Kaptajn Allistoun gik rask løs på ham. Han satte i løb igen med et sæt, fo'r hen til fokkemasten og rammede med et slag naglen i dens hul. "Jeg skal betale jer det," hylede han til skibet i almindelighed og forsvandt på den anden side af fokkemasten. Kaptajn Allistoun snurrede sig om og gik tilbage agterude med et roligt ansigt; som om han allerede havde glemt hele optrinnet. Folkene trådte til side for ham. Han så ikke på nogen. – "Tak, det er godt, Baker. Lad frivagten gå ned," sagde han roligt. "Og prøv at opføre jer ordentligt for fremtiden, folkens," tilføjede han stilfærdigt. Han så en tidlang tankefuldt efter ryggene af det imponerede mandskab, der trak sig tilbage. "Frokost," råbte han i en lettet tone ned gennem kahytsdøren. – "Jeg var ikke glad ved at se dem – øhø! – give den fyr den nagle, hr. kaptajn," bemærkede Baker. "Han kunne jo have maset – øhø! – maset Deres hoved som en æggeskal med den." – "Nå! han!" mumlede skipperen åndsfraværende. – "Sær bande," vedblev han med dæmpet stemme. "Nu er vel det hele forbi. Skønt man kan aldrig vide nu til dags, med sådan en … For adskillige år siden – jeg var ung skibsfører dengang – havde jeg et mytteri på kinakysten; rigtigt mytteri, Baker. Men det var med en anden slags folk. Jeg vidste godt, hvad de ville; de ville tage hul på

lasten og have fat i brændevinen. Ganske simpelt. Vi tærskede løs på dem i to dage, og da de havde fået nok, var de så blide som lam." Han skævede op til ræerne, der var skærpede hårdt. "Modvind den ene dag efter den anden," udbrød han bittert. "Mon vi da aldrig får en anstændig brise på denne tur?" – "Bordet er dækket, hr. kaptajn," sagde kahytstjeneren, der stod foran dem som ved trolderi og med en tilsølet serviet i hånden. – "Nå! Det var fint. Kom så, Baker – klokken er blevet mange – med alt det vrøvl."

5

En tung atmosfære af trykkende ro rugede over skibet. Om eftermiddagen gav folkene sig til at vaske deres tøj og hænge det til tørring i den ugunstige brise med desillusionerede filosoffers tankefulde dorskhed. Der taltes meget lidt. Livets problem syntes for omfattende for den menneskelige tales snævre grænser og blev ved fælles overenskomst overladt til det mægtige hav, der lige fra først af havde indfattet det i sit umådelige greb, til havet, der vidste alt, og som, når tidens fylde kom, ufejlbarligt ville åbenbare alle den visdom, der lå skjult i alle fejlgreb, den vished, der skjuler sig i tvivl, det vishedens og fredens rige, der ligger hinsides sorgens og frygtens grænser. Og i den forvirrede strømning af magtesløse tanker, som uophørligt gled den ene og den anden vej gennem menneskenes legemer, dukkede tanken om Jimmy op på overfladen og tiltvang sig opmærksomhed ligesom en sort bøje, forankret på bunden af en plumret strøm. Løgnen triumferede. Den triumferede ved tvivl, ved dumhed, ved medynk, ved sentimentalitet. Vi gav os til at stive den af, af medlidenhed, af hensynsløshed, af sans for humor. Jimmys fasthængen ved hans usandfærdige holdning over for den uundgåelige sandhed var som en uhyre gåde – en storslået og ubegribelig manifestation, der til tider vakte en undrende ærefrygt; og hos mange var der også noget usigelig pudsigt ved sådan at gøre nar ad ham. Kærlighedens latente egoisme overfor lidende viste sig i den voksende angst for at se ham dø. Hans hårdnakkede stræben

imod den eneste vished, hvis nærmen sig vi kunne se fra dag til dag, var lige så foruroligende som en naturlovs svigten. Han havde så komplet uret med hensyn til sin egen tilstand, at man ikke kunne andet end mistænke ham for at have adgang til en kilde af overnaturlig viden. Han var absurd indtil det inspirerede. Han var enestående, og lige så interessant som kun et overmenneskeligt væsen kunne være; det var, som om han allerede udråbte sine benægtelser fra den anden side af den ærefrygtindgydende grænse. Han blev efterhånden uvirkelig som en hallucination; hans kindben trådte frem, hans pande blev mere skrå; ansigtet var lutter hulinger, skyggeklatter; og det udmagrede hoved lignede et nysopgravet sort kranium, udstyret med to hvileløse sølvkugler i øjenhulerne. Han virkede demoraliserende. Gennem ham var vi ved at blive højligt menneskelige, kærlige, sammensatte, yderst dekadente; vi forstod det komplicerede i hans frygt, sympatiserede med alle hans antipatier, hans gysen tilbage, hans underfundighed, hans illusioner – som om vi havde været overciviliserede og rådne og blottet for enhver kundskab om livets mening. Vi gjorde indtryk af at være indviede i visse skændige mysterier; vi gjorde dybsindige grimasser som sammensvorne, vekslede betydningsfulde blikke og korte varselsord. Vi var usigeligt nederdrægtige og overmåde selvglade. Vi løj alvorligt, rørt, salvelsesfuldt, som om vi udførte et moralsk puds med en evig belønning som formål. Vi istemte et bekræftende kor til hans vildeste påstande, som om han havde været millionær, politiker eller reformator – og vi en bande ærgerrige tilhængere. Når vi vovede at drage hans erklæringer i tvivl, gjorde vi det som ydmyge spytslikkere, for at hans hæder skulle forøges ved vor

modsigelses smiger. Han påvirkede den moralske tone i vor verden, som om det stod til ham at uddele æresbevisninger, skatte eller smertefulde straffe; og alt, hvad han virkeligt kunne give os, var sin foragt. Den var kolossal; og den syntes gradvis at vokse, alt som hans krop dag for dag skrumpede mere og mere ind, mens vi så til. Den var det eneste ved ham eller af ham, der gjorde indtryk af holdbarhed og kraft. Den levede i ham med et uudslukkeligt liv. Den talte gennem hans sorte læbers evindelige surmulen; den så på os gennem den dybe uforskammethed i hans store øjne, der stod langt ud af hans hoved ligesom krebseøjne. Vi iagttog dem opmærksomt. Intet andet af ham rørte sig. Han lod til at være uvillig til at røre sig, som om han ikke stolede på sin egen soliditet. Den mindste bevægelse må have oplyst ham om (det kunne umuligt være anderledes), hvor legemligt svag han var, og derved voldt ham et sjæleligt smertensstik. Han sparede på sine bevægelser. Han lå udstrakt med hagen på tæppet i en slags snedig, forsigtig ubevægelighed. Kun hans øjne flakkede hen over vore ansigter: hans hånlige, gennemborende og sørgmodige øjne.

Det var på denne tid, at Belfasts hengivenhed – og ligervis hans kamplyst – skaffede ham almindelig ærbødighed. Han tilbragte hvert øjeblik af sin ledige tid i Jimmys kahyt. Han passede ham, snakkede til ham, var så blid som en kvinde, så kærligt munter som en gammel menneskeven, så sentimentalt omhyggelig for sin neger som en mønsterslaveejer. Men udenfor var han pirrelig, eksplosiv som krudt, skummel, mistænksom og aldrig mere brutal, end når han var mest bedrøvet. Han var altid rede til en tåre og et slag: en tåre for Jimmy, et slag til enhver, der ikke syntes at se Jimmys tilstand

fra et pinligt rettroende synspunkt. Vi talte ikke om andet. Om det så var de to nordmænd, så drøftede de situationen – men det var umuligt at vide i hvilken ånd, for de skændtes på deres eget sprog. Belfast havde en af dem mistænkt for mangel på ærbødighed, og mente i sin uvished, at han ikke havde andet valg end at slås med dem begge to. De blev begge overordentlig forfærdede over hans vildskab og vandrede fra den dag om mellem os med mindreværdsfølelser og uden at mæle et ord. Wamibo talte aldrig forståeligt, men han smilede lige så lidt som et dyr – syntes at kende endnu mindre til det hele end katten – og var som følge deraf i sikkerhed. Desuden havde han hørt til den udvalgte skare af Jimmys redningsmænd, og var altså hævet over mistanke. Archie var tavs for det meste, men tilbragte ofte en times tid med at tale stilfærdigt til Jimmy med en ejermands mine. Enhver tid på dagen og ofte hele natten kunne man se en eller anden sidde på Jimmys skibskiste. Om aftenen mellem seks og otte var kahytten helt fuld, og der stod en interesseret gruppe ved døren. Alle stirrede på negeren.

Han solede sig i vor varme interesse. Hans øjne lyste ironisk, og med svag stemme bebrejdede han os vort kujoneri. Han kunne for eksempel sige: "Hvis I kammerater havde holdt jer stive for min skyld, ville jeg nu være ude på dækket." Vi hang med næbbet. "Ja, men hvis I bilder jer ind, at jeg vil lade dem give mig håndjern på, bare for at more jer … nej, I kan tro nej … det spolerer mit helbred sådan at holde sengen, det gør det. Men det bryder I jer ikke om." Vi var lige så skamfulde, som havde det været sandt. Hans overlegne storsnudethed besejrede alt. Vi ville ikke have vovet at gøre oprør. Vi havde i

virkeligheden ikke lyst dertil. Vi ønskede at holde ham i live, indtil vi nåede hjem – indtil rejsen var forbi.

Singleton holdt sig som sædvanligt for sig selv og lod til at foragte de betydningsløse begivenheder i et liv, der var forbi. Kun én gang kom han og standsede uventet i døren. Han kiggede på Jimmy i dyb tavshed, som om han ønskede at føje dette sorte billede ind i den flok af skygger, der befolkede hans gamle hukommelse. Vi holdt os meget stille, og Singleton blev længe stående, som om han var kommet efter aftale for at afhente en eller anden, eller for at overvære en vigtig begivenhed. James Holdt lå ganske stille og mærkede tilsyneladende ikke noget til det blik, der undersøgte ham med en forventningsfuld sikkerhed. Der var en følelse i luften, som om der stod en dyst. Vi følte den indre anspændthed som folk, der betragter en brydekamp. Til sidst vendte Jimmy sit hoved på puden uden særlig frygt. "God aften," sagde han forsonligt. – "Hm," svarede den gamle sømand tvært. Et øjeblik endnu så han på Jimmy med streng stivhed, og gik så pludselig sin vej. Det varede længe, førend nogen i den lille kahyt talte, skønt vi alle trak vejret lettere, som man gør, når man er sluppet ud af en farlig situation. Vi kendte alle den gamle mands tanker om Jimmy, og ingen vovede at modsige dem. De var foruroligende, de voldte os smerte, og hvad værre var, de var muligvis sande. Kun én gang nedlod han sig til at forklare dem fuldt ud, men det indtryk, de gjorde, var varigt. Han sagde, at Jimmy var skyld i modvinden. Dødssyge mænd, påstod han, holder sig i live til det første glimt af land, og så dør de; og Jimmy vidste, at landet ville gøre det af med ham. Sådan er det i alle skibe. Vidste vi ikke det? Han spurgte os med streng foragt: Hvad vidste vi

overhovedet? Og hvad var det næste, vi ville tvivle på? Jimmys længsel opmuntret af os og understøttet af Wamibos (han var finne – ikke sandt? Nå ja, dér kunne vi selv se) og Wamibos galder holdt skibet tilbage i rum sø. Det var kun dumme landkrabber, der ikke kunne indse det. Hvem havde nogensinde hørt mage til sådan en række havblik og modvinde? Det var ikke naturligt ... Vi kunne ikke nægte, at det var sælsomt. Vi følte os urolige. Det gamle ord "flere dage, flere skillinger" gav os ikke den sædvanlige trøst, for provianten var ved at slippe op. Meget var blevet ødelagt på højden af Kap, og vi var på halv ration af hårdt brød. Ærter, sukker og te var sluppet op for længe siden. Det salte kød sang på sidste vers. Vi havde rigeligt af kaffe, men meget lidt vand til at lave den med. Vi spændte vore livremme nok et hul ind og blev ved at skrabe, pudse, male skuden fra morgen til aften. Og snart så den ud, som om den kom lige ud af butikken; men sulten herskede om bord. Ikke død hungersnød, men varig, levende sult, som vandrede om på dækket, sov i folkelukafet – en plageånd i vore vågne øjeblikke, en forstyrrer af vore drømme. Vi spejdede til luvart efter tegn på forandring. Hver anden eller tredje time både dag og nat vendte vi hende i håb om, at der endelig skulle komme vind fra den kant! Men det gjorde der ikke. Skibet syntes at have glemt vejen hjem; det løb frem og tilbage snart mod nordvest, snart mod øst; det stævnede hid og did som et frygtsomt dyr ved foden af en mur. Undertiden lå det, ligesom dødstræt, og væltede sig dorsk en hel dag i den glatte dønning på et ubevægeligt hav. Helt op til de svingende master slappedes sejlene afsindigt i den blikstille ro. Vi var trætte, sultne og tørstige; vi begyndte at tro på Singleton, men skjulte det for

Jimmy med urokket troskab. Vi talte til ham i spøgefulde hentydninger, som gemytlige medsammensvorne i et kløgtigt komplot; men vi spejdede med triste øjne vestpå over rælingen efter et tegn til håb, til medvind, selv om dens første pust skulle bringe vor modstræbende Jimmy døden. Forgæves! Universet havde sammensvoret sig med James Holdt. Lette briser fra nord sprang igen op; himlen var og blev klar; og rundt om vor træthed lå det glitrende hav, sat i bevægelse af brisen, og solede sig velbehageligt i det blanke solskin, som om det havde glemt vort liv og vor uro.

Donkin holdt udkig efter god vind ligesom vi andre. Ingen kendte giftigheden i hans tanker nu. Han var tavs og så tyndere ud, som om han langsomt fortæredes af et indre raseri over menneskenes og skæbnens uretfærdighed. Han blev ignoreret af alle og talte ikke til nogen, men hans had til hver mand stirrede ud af hans øjne. Han talte kun med kokken, for han havde på en eller anden måde fået denne gode mand til at tro, at han – Donkin – var en inderligt bagvasket og forfulgt person. I fællesskab beklagede de mandskabets umoralitet. Man kunne ikke finde større forbrydere end vi, som med vore løgne havde sammensvoret os for at sende en stakkels uvidende sort mands sjæl til den evige fortabelse. Podmore lavede den mad, der var at lave, med anger og ruelse, og havde hele tiden en følelse af, at han satte sin egen frelse i fare ved at lave sådanne synderes føde. Hvad kaptajnen angår – han havde tjent under ham i syv år, sagde han, og han ville ikke anse det for muligt, at en sådan mand ... "Nå ja ... Nu er det sket ... Kan ikke komme fra det. Forstanden kæntret et øjeblik ... Ramt midt i sin stolthed ... Nærmest en slags pludselig hjemsøgelse." Donkin, som sad

gnavent på kulkisten, dinglede med benene og gav ham ret. Han betalte med sit uægte bifalds mønt for tilladelse til at sidde i kabyssen; han var modløs og forarget; han var enig med kokken; kunne ikke finde ord strenge nok til at kritisere vor opførsel med; og når han i sin misbilligelses hede bandede os, lod Podmore, der selv gerne ville have bandet, hvis det ikke havde været for hans grundsætningers skyld, som om han ikke hørte det. Altså bandede Donkin, der ingen bebrejdelser fik, for to, tiggede tændstikker, lånte tobak, drev i timevis og følte sig i høj grad hjemme foran ovnen. Dér kunne han høre, hvordan vi på den anden side af væggen talte til Jimmy. Kokken skramlede med kasserollerne, knaldede med ovndøren, mumlede forudsigelser om fordømmelse for hele skibets mandskab; og Donkin, der ikke troede på noget liv efter dette, undtagen for så vidt som han bandede ved det, lyttede indædt og harmfuldt og nød bistert et fremmanet billede af evige pinsler, ligesom andre mænd nyder modbydelige fantasier om grusomhed og hævn, begær og magt …

På klare aftener fik det tavse skib, under den døde månes kolde stråler, det falske udseende af lidenskabsløs ro, der lignede jordens vinter. Under månen lå en lang guldstrime over havets sorte flade. Fodtrin genlød på det stille dæk. Måneskinnet klyngede sig til fartøjet som en frossen tåge, og de hvide sejl hævede sig som blændende hvide tårne af pletfri sne. I de spøgelsesagtige strålers pragt syntes skibet så rent som et syn af idel skønhed, så skuffende som en kærlig drøm om fred og ro. Og intet af alt dette var virkeligt, intet var tydeligt og solidt uden de tunge skygger, der fyldte dets dæk med deres

uophørlige og lydløse virvar; skygger sortere end natten og mere hvileløse end menneskenes tanker.

Donkin luskede hadefuld og alene om blandt skyggerne og tænkte på, at Jimmy var for længe om at dø. Den aften, lige førend det blev mørkt, var der blevet meldt land i sigte oppe fra riggen, og mens skipperen havde indstillet sin lange kikkert, havde han med rolig bitterhed bemærket til styrmand Baker, at nu da vi havde kæmpet os frem tomme for tomme til Azorerne, kunne vi ikke vente os andet end en omgang vindstille. Himlen var klar, og barometret stod højt. Den lette brise lagde sig ved solnedgang, og en uhyre stilhed, forløberen for en nat uden vind, sænkede sig over oceanets ophedede vande. Så længe der var dagslys, havde folkene, der stod samlet forude, i den østlige synskreds fået øje på øen Flores, der hævede sig over søens glatte flade med uregelmæssige og brudte omrids, ligesom en skummel ruin over en mægtig og øde slette. Det var det første land, vi havde set i næsten fire måneder. Charley var i livligt humør og under den almindelige overbærenhed tog han sig friheder overfor bedre folk. Mænd, der var underligt oprømte uden at vide hvorfor, talte sammen i grupper og pegede med blottede arme. For første gang på den rejse syntes Jimmys skineksistens et øjeblik glemt over for en håndgribelig virkelighed. Så langt var vi altså kommet. Belfast snakkede og fortalte opdigtede eksempler på korte hjemrejser fra Azorerne. "Disse raske frugtskonnerter gør det på fem dage," påstod han, "det eneste, man behøver, er en god lille brise." Archie hævdede, at syv dage var den korteste overrejse, og de mundhuggedes i al venskabelighed med fornærmende ord. Knowles erklærede, at han kunne lugte hjemmet herfra, og med en tung halten på sit

korte ben lo han, som om han skulle revne. En gruppe gråsprængte ulke stirrede en tidlang i tavshed med bistre, tankefulde ansigter. En af dem sagde pludselig: "Nu er der ikke langt til London." – "Min første aften i land vil jeg Fanden gale mig have en bøf med løg til aftensmad ... og et glas øl," sagde en anden. – "En tønde mener du vel," råbte en tredje. – "Skinke og æg tre gange om dagen. Det er min livret!" råbte en ivrig stemme. Der blev et røre, en bifaldende mumlen; øjne begyndte at stråle; kæber gumlede; korte, nervøse latterudbrud hørtes. Archie smilede reserveret helt ved sig selv. Singleton kom til, tilkastede dem et skødesløst blik og gik ned igen uden at sige et ord, ligegyldig som en mand, der havde set Flores utallige gange. Natten steg op fra øst og udslettede højlandets violette stænk af den klare himmel. "Blikstille," sagde en eller anden roligt. Den livlige samtale forstummede pludselig, døde hen; klyngerne skiltes, folkene begyndte at sjokke bort én for én og steg ned ad lejderne, langsomt og med alvorlige ansigter, som om pippet var taget fra dem ved denne alvorlige mindelse om deres afhængighed af det usynlige. Og da den store gule måne steg sagte op over den klare horisonts skarpe linje, fandt den skibet indhyllet i åndeløs stilhed; et frygtløst skib, der syntes at sove en dyb, drømmeløs søvn ved det slumrende og frygtelige havs barm.

Donkin ærgrede sig over freden – over skibet – over havet, der strakte sig til alle sider og forsvandt i altets grænseløse stilhed. Han følte sig standset i farten af klagepunkter, som ingen anerkendte. Han var blevet fysisk kuet, men hans sårede stolthed var ikke til at holde nede, og intet kunne læge hans oprevne følelser. Her var landet allerede, hjemmet meget snart

– en dårlig lønningsdag – ingen klæder – mere hårdt arbejde. Hvor fornærmeligt alt dette var. Landet. Landet, der tager livet af syge sømænd. Den neger havde penge – klæder – et mageligt liv; og dø ville han ikke. Landet tager livet … Han følte sig fristet til at gå hen og se, om det gjorde det. Måske allerede … det ville være et held. Der var penge i den slyngels skibskiste. Han trådte rask fra skyggen ud i måneskinnet, og i samme øjeblik skiftede hans begærlige, forsultne ansigt fra gustent til ligblegt. Han åbnede kahytsdøren, og det gav et sæt i ham. Ganske rigtigt, Jimmy var død! Han rørte sig lige så lidt som en hvilende skikkelse med foldede hænder, udhugget på låget af en stensarkofag. Donkin gloede begærligt. Så blinkede Jimmy med øjenlågene uden for resten at røre sig, og det gav et sæt i Donkin. De øjne var til at blive forskrækket over. Han lukkede døren efter sig blidt og forsigtigt, mens han hele tiden stirrede på James Holdt, som om han var kommet derind med stor risiko for at fortælle en forbavsende vigtig hemmelighed. Jimmy rørte sig ikke, men kiggede dorskt ud af sine øjenkroge. – "Vindstille?" spurgte han. – "Ja," svarede Donkin meget skuffet og satte sig ned på kisten.

Jimmy trak vejret roligt. Han var vant til den slags besøg til alle døgnets timer. De besøgende fulgte den ene efter den anden. De talte med klare stemmer, sagde muntre ord, fortalte gamle vittigheder, lyttede til ham; og hver af dem syntes, når han gik, at efterlade lidt af sin egen livskraft, aflevere noget af sin egen styrke, forny visheden om livet – det uudslukkelige liv! Han holdt ikke af at være alene i sin kahyt, for når han var alene, forekom det ham, som om han slet ikke var der. Der var ingenting. Ingen smerte. Ikke nu. Fuldstændig rask – men han

kunne ikke nyde sin sunde hvile, med mindre der var nogen til at se ham gøre det. Denne mand kunne gå an lige så godt som en anden. Donkin iagttog ham i smug. – "Nu er vi snart hjemme," bemærkede Holdt. – "Hvorfor hvisker du?" spurgte Donkin interesseret. "Kan du ikke tale højt?" Jimmy fik en irriteret mine og tav en stund; så vedblev han med livløs, klangløs stemme: "Hvorfor skulle jeg råbe? Du er jo ikke døv, det jeg ved af." – "Nej, jeg hører godt nok," svarede Donkin med lav stemme og så ned. Han tænkte sørgmodigt på at gå sin vej, da Jimmy igen talte. "Også på tide, at vi kommer hjem ... at vi kan få noget ordentligt at spise ... jeg er altid sulten." Donkin blev lige med ét gal i hovedet. "Hvad skal jeg så sige," hvæsede han. "Jeg er også sulten, og jeg må arbejde. Du sulten!" – "Dit arbejde tager ikke livet af dig," bemærkede Holdt mat. "Der ligger et par beskøjter i underkøjen dér – du må gerne få den ene. Jeg kan alligevel ikke spise dem." Donkin dykkede ned, rodede i hjørnet, og da han kom op igen, havde han munden fuld. Han gumlede ivrigt. Jimmy syntes at døse med åbne øjne. Donkin gjorde kål på sit hårde brød og rejste sig. "Du skal vel ikke til at gå?" spurgte Jimmy og stirrede op i loftet. – "Nej," sagde Donkin som ved en indskydelse, og i stedet for at gå lænede han ryggen mod den lukkede dør. Han stirrede på James Holdt og så ham lang, mager, indtørret, som om alt hans kød var visnet af hans knogler i heden fra en hvidglødende ovn; de magre fingre på den ene hånd bevægede sig let på køjens rand, som om de spillede en endeløs melodi. At se på ham var irriterende og trættende; sådan kunne han holde ud i dagevis; han var utålelig – hørte hverken til døden eller livet, og fuldkommen usårlig i sin tilsyneladende uvidenhed om begge dele. Donkin følte sig

fristet til at oplyse ham. "Hvad tænker du på?" spurgte han tvært. James Holdt gjorde en grimasse, en slags smil, der gik hen over hans magre ansigts dødlignende ro, det virkede utroligt og uhyggeligt, som i en drøm, hvor et lig pludselig gav sig til at smile.

"Der er et pigebarn," hviskede Holdt ... "Et pigebarn i Cantongade – hun gav en tredje maskinmester på en Rennie-damper løbepas – for min skyld. Laver østerssauce netop som jeg kan lide den ... Hun siger – at hun ville give – hvilken som helst fin herre løbepas – for en farvet ... det er mig. Jeg er god mod pigebørn," tilføjede han en smule højere.

Donkin kunne knapt tro sine egne øren. Han var forarget. – "Ville hun det? Dig ville hun ikke få megen gavn af," sagde han med utilsløret væmmelse. Men Holdt var der ikke og hørte ham ikke. Han slentrede hen ad Ostindiske Havns-gade og sagde venligt: "Lad os gå ind og få et glas," skød en glassvingdør op og tog med overlegen sikkerhed plads i gaslyset ved en mahognidisk. – "Tror du, at du nogensinde når i land?" spurgte Donkin arrigt. Holdt kom tilbage med et sæt. – "Om ti dage," svarede han hurtigt, og vendte straks tilbage til de erindringens egne, som ikke kender til tid. Han følte sig udhvilet, rolig, og ligesom trygt tilbagetrukket i sig selv, uden for enhver alvorlig usikkerheds rækkevidde. Der var noget af evighedens uforanderlighed i hans fuldkomne hviles dvælende øjeblikke. Han var meget stille og vel tilpas i sine levende erindringer, som han med nydelse antog for billeder af en utvivlsom fremtid. Han brød sig ikke om noget menneske. Donkin havde en uklar følelse af dette, som en blind mand i sit mørke kan have en fornemmelse af et skæbnesvangert fjendskab hos alle de

omgivende fænomener, der altid for ham vil være uvirkelige, usynlige og misundelsesværdige. Han følte en trang til at hævde sin betydningsfuldhed, til at slå i stykker, til at knuse, til at gengælde alle alt, til at rive sløret bort, demaskere, blotte, tilintetgøre hver tilflugt – en troløs trang til sanddruhed! Han lo med en spotsk fnisen og sagde:

"Om ti dage. Nej, det er s'gu den stiveste! ... I morgen ved denne tid er du måske død. Ti dage!" Han ventede en stund. "Hører du? Du ser Fanden tage mig ud, som om du allerede var død."

Jimmy lod til at have samlet kræfter, for han sagde næsten højt: "Du er et stinkende snyltedyr af en løgnhals. Alle mennesker kender dig." Og imod al sandsynlighed satte han sig over ende, så at hans gæst fik en gyselig forskrækkelse. Men Donkin tog hurtigt mod til sig igen og blev højrøstet.

"Hvad? Hvad? Hvem er en løgnhals? Det er du – det er de andre – skipperen – dem alle sammen. Men ikke jeg! Nå, så du bliver storsnudet! Hvem er du?" Han var nær ved at kvæles af harme. "Hvem er du, at du skal have lov til at blive storsnudet?" gentog han dirrende. "Du må gerne få den ene – må gerne få den ene, siger han – og så kan han ikke spise dem selv. Nu vil jeg have dem begge to. Ved Gud vil jeg så! Du har ikke noget at skulle have sagt!"

Han dykkede ned i underkøjen, rodede dernede og fiskede nok en støvet beskøjt frem i dagens lys. Han holdt den op for Jimmy og tog sig en bid med trodsig mine.

"Og hvad så?" spurgte han med febrilsk uforskammethed. "Du må gerne få den ene, siger du. Hvorfor ikke give mig dem begge to? Nej. Jeg er en skabet hund. En er nok til en skabet

hund. Nu tager jeg dem begge to. Kan du hindre det? Prøv på det. Kom an."

Jimmy foldede hænderne om sine ben og skjulte sit ansigt på knæene. Hans skjorte klæbede fast til hans krop. Hvert ribben var synligt. Hans udmagrede ryg rystedes af gentagne stød, når han stønnende snappede efter vejret.

"Du vil ikke? Du kan ikke! Hvad sagde jeg?" vedblev Donkin rasende. Han slugte nok en tør mundfuld med en hurtig anstrengelse. Den andens tavse hjælpeløshed, hans svaghed, hans usle stilling irriterede ham. "Du er færdig!" råbte han. "Hvem er du, at man skal lyve for dig og opvarte dig for og bag som en forbandet kejser? Du er ikke nogen. Du er slet ingenting!" fnøs han med en sådan kraft af ufejlbarlig overbevisning, at det rystede ham fra top til tå, idet han råbte det, og han dirrede som en slap buestreng.

Jimmy tog sig sammen igen. Han løftede hovedet og vendte sig modigt om mod Donkin, der så et sælsomt ansigt, en fantastisk og grimasserende maske af fortvivlelse og raseri. Dens læber bevægede sig hurtigt; og hule, jamrende, pibende lyde fyldte kahytten med en ubestemt mumlen fuld af trusler, klager og fortvivlelse, som den fjerne hvisken af en tiltagende vind. Holdt rystede på hovedet, rullede med øjnene; han benægtede, bandede, truede – og ikke et ord havde kraft nok til at komme frem over disse sorte læbers sorgfulde trutmund. Det var ufatteligt og forvirrende; et volapyk af sindsbevægelser, en vanvittig pantomimisk tale, der tiggede om umuligheder og truede med en skyggeagtig hævn. Det bragte Donkin ned til en påpasselig agtpågivenhed.

"Du kan ikke råbe. Er du med? Hvad var det, jeg sagde dig?" sagde han langsomt efter et øjebliks opmærksom undersøgelse. Den anden blev ved, uafbrudt og uhørt, nikkede lidenskabeligt og grinede med groteske og uhyggelige glimt af sine store hvide tænder. Donkin trådte nærmere, som forhekset af dette sorte spøgelses stumme veltalenhed og harme, og strakte hals med mistroisk nysgerrighed: og det syntes ham pludselig, at han kun så skyggen af en mand for sig, der sad og krøb sammen i køjen i højde med hans øjne. – "Hvad? Hvad?" sagde han. Han syntes at opfatte nogle ord i den stadig stønnende hvæsen. "Vil du sige det til Belfast? Vil du? Er du et pattebarn?" Han skælvede af skræk og raseri. "Du kan sige det til din bedstemoder, kan du! Du er bange! Hvem er du, at du skal have lov til at være bange mere end andre?" Hans lidenskabelige følelse af hans egen betydningsfuldhed løb af med den sidste rest af forsigtighed. "Så sig det, for Fanden! Sig det, om du kan!" råbte han. "Jeg er blevet behandlet værre end en hund af dine forbandede spytslikkere. De har ægget mig op, bare for at vende sig imod mig. Jeg er det eneste mandfolk her. De kløede mig – sparkede mig – og du grinede – din sorte, rådne fredsforstyrrer! Men du skal bøde for det. De gav dig deres mad og deres vand – det skal du bøde for til mig, for hede helvede! Hvem har budt mig en drik vand? De hængte deres klude på dig den nat, og hvad gav de mig? Et munddask, gid ... Men du skal komme til at bøde for det med dine penge! Dem skal jeg få fingre i om et minut; så snart du er død, din forbandede, unyttige snydetamp. Sådan er jeg. Og du er en tingest – en forbandet tingest. Bøh! – dit lig!"

Han smed den beskøjt, han hele tiden havde knuget i sin hånd, i hovedet på Jimmy, men den strejfede ham kun og ramte

væggen bagved med et højt knald, hvor den sprang i stumper og stykker som en håndgranat. James Holdt faldt bagover på puden som dødeligt såret. Hans læber ophørte at bevæge sig, og de rullende øjne blev stille og stirrede opad med fast og rolig udholdenhed. Donkin blev overrasket; han satte sig pludselig på skibskisten og så ned for sig, udmattet og skummel. Efter et øjebliks forløb gav han sig til at mumle hen for sig: "Dø, din slubbert – dø. Nu kommer der vel nogen... Gid jeg var fuld ... Om ti dage ... Østerssauce ..." Han så op og talte højere. "Nej ... Ikke mere af den slags til dig ... Ikke flere pigebørn, der kan lave østerssauce ... Hvem er du? Nu er det min tur ... Gid jeg var fuld; så skulle jeg snart give dig en håndsrækning til vejrs. Det er den vej, du skal. Med fødderne forrest gennem en lænseport ... Plask! Ikke se mere til dig. Over bord! Godt nok til dig."

Jimmys hoved bevægede sig svagt, og han vendte øjnene mod Donkins ansigt; et vantro, fortvivlet og bønfaldende blik, som af et barn, der skræmmes med truslen om at blive lukket inde alene i mørket. Donkin betragtede ham fra skibskisten med forhåbningsfulde øjne; så prøvede han låget uden at rejse sig. Låset. "Gid jeg var fuld," mumlede han, rejste sig og lyttede ængsteligt til den fjerne lyd af fodtrin ude på dækket. De kom nærmere – standsede. En eller anden gabede uendeligt lige uden for døren, og fodtrinene fjernede sig sjokkende. Donkins bankende hjerte slog roligere, og da han atter så hen imod køjen, lå Jimmy ligesom før og stirrede på den hvide loftsbjælke. "Hvordan har du det nu?" spurgte han. "Dårligt," sukkede Jimmy.

Donkin satte sig ned med målbevidst tålmod. Hver halve time talte skibsklokkerne klingrende til hinanden hele skibet

over. Jimmys åndedrag var så hurtige, at de ikke kunne tælles, så svage, at de ikke kunne høres. Hans øjne var rædselsslagne, som om han havde betragtet usigelige rædsler; og af hans ansigt kunne man se, at han tænkte på rædsler. Og pludselig hulkede han med en utrolig stærk og hjerteskærende stemme: "Over bord! ... Jeg! ... Å Gud!"

Donkin vred sig en smule på kisten. Han så uvilligt til. Jimmy var stum. Hans to lange, knoklede hænder glattede tæppet opad, som om han ønskede at samle det alt sammen oppe under hagen. En tåre, en for ensom tåre, listede ud af hans ene øjenkrog og faldt på hovedpuden uden at røre hans hule kind. Det rallede svagt i hans strube.

Og mens Donkin iagttog den forhadte negers endeligt, følte han det panikagtige greb af en stor sorg i sit hjerte ved tanken om, at han selv engang skulle gennemgå det hele – måske ligesom dette! Hans øjne blev fugtige. "Stakkels bæst!" mumlede han. Natten syntes at gå som et lynglimt; det forekom ham, at han kunne høre de kostbare minutters ustandselige susen. Hvor længe skulle denne Satans historie vare? For længe i alt fald. Han havde heller intet held med sig. Han kunne ikke dy sig længere. Han rejste sig og trådte hen til køjen. Holdt rørte sig ikke. Kun hans øje syntes at leve, og hans hænder fortsatte deres glattende bevægelse med uhyggelig, utrættelig ihærdighed. Donkin bøjede sig over ham.

"Jimmy," kaldte han sagte. Der kom intet svar, men den rallende lyd standsede. "Kan du se mig?" spurgte han skælvende. Jimmys bryst hævede sig. Donkin vendte øjnene bort, bøjede sit øre mod Jimmys læber og hørte en lyd ligesom

en raslen af et enkelt vissent blad, der danser henover en strandbreds glatte sand. Det var, som om den kom af sig selv.

"Tænd ... lampen ... og ... gå," sukkede Holdt.

Donkin skottede uvilkårligt over sin skulder til den brændende flamme. Så følte han, stadig med bortvendte øjne, under hovedpuden efter en nøgle. Han fandt den straks og havde i det næste par minutter dirrende, men rasende travlt med kisten. Da han rejste sig, havde hans ansigt – for første gang i hans liv – en let rødme – måske af triumf.

Han stak nøglen ind under puden igen uden at se på Jimmy, der ikke havde rørt sig. Han vendte ryggen bestemt mod køjen og satte sig i gang hen imod døren, som om han skulle til at gå en mil. Ved det andet skridt havde han næsen imod den. Han greb forsigtigt fat om håndtaget, men i dette øjeblik fik han det uimodståelige indtryk, at der skete noget bag hans ryg. Han snurrede rundt, som om nogen havde slået ham på skulderen. Han kom netop i rette tid til at se Jimmys øjne blusse op og slukkes straks ligesom to lamper, der væltes ved et fejende slag. Noget, der lignede en rød tråd, hang ned ad hans hage ud af mundkrogene – og han var hørt op med at ånde.

Donkin lukkede døren sagte, men fast bag ved sig, sovende mænd, rullede sammen under jakker, dannede på det belyste dæk formløse ophøjninger, der lignede forsømte grave. Intet var sket hele natten, og han var ikke blevet savnet. Han stod ubevægelig og helt forbavset over at finde den ydre verden aldeles, som han havde forladt den; der var havet, skibet – sovende mennesker; og han var tåbelig nok til at undre sig over det, som om han havde ventet at finde menneskene døde, de velkendte ting svundet for bestandigt; som om han, lig en

vandrer, der vender hjem efter mange års fraværelse, havde ventet at finde forvirrende forandringer. Han gøs en smule i luftens gennemtrængende friskhed og skuttede sig mismodigt. Den aftagende måne gik trist ned mod vest, som om det blege daggrys kolde berøring fik den til at visne. Skibet sov. Og det udødelige hav strakte sig, uendeligt og diset, som et billede på livet, med en glitrende overflade og dybder uden lys; forjættende, tomt, inspirerende – forfærdeligt. Donkin tilkastede det et trodsigt blik og luskede lydløst af, som dømt og udstødt af dets ophøjede stilhed.

Jimmys død kom til syvende og sidst som en frygtelig overraskelse. Vi havde i den grad godtaget hans chancer for at leve i forhold til hans egen vurdering af dem, at hans død, lig en gammel religions død, rystede vort samfund i dets grundvold. Et fælles bånd var borte; en sentimental løgns stærke, virksomme og agtværdige bånd. Hele den dag gik vi og mulede over vort arbejde med mistænksomme ansigter og et desillusioneret udtryk. I vort hjerte syntes vi, at Jimmy ved sin bortgang havde handlet på en bagvendt og uvenlig måde. Han støttede os ikke, som en skibskammerat skulle. Idet han gik bort, borttog han den mørke og højtidelige skygge, hvori vor dårskab med menneskelig tilfredsstillelse havde fundet ro som hos en nådig skæbnedommer. Nu forstod vi, at den slags ikke fandtes. Det var ren og skær almindelig tåbelighed: en dum og uvirksom blanden sig i sager af majestætisk betydningsfuldhed – det vil sige, hvis Podmore havde ret. Måske han havde det? Tvivlen overlevede Jimmy, og lig en bande sammensvorne forbrydere, der opløstes ved et stænk af hæderlighed, var vi dybt forargede over hinanden indbyrdes. Somme talte uvenligt

til deres kæreste kammerater. Andre ville overhovedet ikke tale. Singleton var den eneste, som ikke var overrasket. "Er han død? Naturligvis," sagde han og pegede på øen lige for tværs; for vindstillet holdt skibet fast i sigte af Flores. Død – naturligvis. Det forbavsede ikke ham. Her var landet, og dér, på forlugen og ventende på sejlmageren – dér lå liget. Årsag og virkning. Og for første gang på den rejse blev den gamle sømand helt munter og snaksom, idet han af sin erfarings forråd forklarede og gav eksempler på, hvorledes i sygdomstilfælde synet af en ø (selv en ganske lille) i reglen er mere skæbnesvangert end synet af et fastland. Men hvorfor kunne han ikke forklare.

Jimmy skulle begraves klokken fem, og det var en lang dag, til den blev så mange – en dag fuld af åndelig uro og endog af fysisk forstyrrelse. Vi viste ingen interesse for vort arbejde og blev, med fuld føje, røflet for det. Dette var irriterende, i vor permanente tilstand af sulten pirrelighed. Donkin arbejdede med en snavset pjalt bundet om panden og så så elendig ud, at styrmand Baker blev grebet af medlidenhed ved synet af denne modige liden. – "Øhø! Du, Donkin! Lad arbejdet være arbejde og gå ned og læg dig i denne vagt. Du ser ud til at være syg." – "Det er jeg også, styrmand, i mit hoved," svarede han med en dæmpet stemme og forsvandt skyndsomt. Dette ærgrede mange, og de mente, at styrmanden var "forbandet blød om hjertet i dag". Kaptajn Allistoun kunne ses højt oppe på hytten i færd med at studere himlen, som var ved at blive overtrukket fra sydvest, og det blev snart bekendt på dækket, at barometret var begyndt at falde i nattens løb, og at vi snart kunne vente vind. Dette førte ved en snedig idéassociation til voldsomt skænderi om det nøjagtige øjeblik for Jimmys død. Var han død

før eller efter, at "dette hersens barometer begyndte at falde"? Det var umuligt at vide, og det forårsagede megen hånlig snerren ad hinanden. På en gang blev der en stor tummel forude. Den tålmodige Knowles og den godmodige Davies var kommet op at slås i den anledning. Frivagten blandede sig i sagen med humør, og i ti minutter var der en larmende hurlumhej rundt om lugen, hvor Jimmys lig, svøbt i et hvidt tæppe, lå i sejlenes gyngende skygge under opsyn af den bedrøvede Belfast, som i sin fortvivlelse fandt det under sin værdighed at tage del i spektaklet. Da støjen var døet hen, og lidenskaberne havde lagt sig til mut tavshed, rejste han sig ved det indhyllede ligs hoved, løftede begge armene i vejret og udbrød med forpint indignation: "I skulle skamme jer noget! …" Og det gjorde vi.

Belfast tog sig sit tab meget nær. Han gav beviser på en uudslukkelig hengivenhed. Det var ham og ingen anden, der ville hjælpe sejlmageren med at gøre, hvad der var til overs af Jimmy, i stand til den højtidelige overgivelse til det umættelige hav. Han ordnede vægtene ved fødderne omhyggeligt; to skuresten, en gammel ankerheks uden bolt, nogle løse led af en opslidt ankerkætting. Han ordnede dem snart på en, snart på en anden måde. "Vorherre bevares! Du er da vel ikke bange for, at han skal skrabe sine hæle?" sagde sejlmageren, som ikke kunne udstå det stykke arbejde. Han satte nålen i under rasende pusten, med hovedet ombølget af en sky af tobaksrøg; han slog fligene over, halede i stingene, glattede på sejldugen. – "Løft hans skuldre … Træk en smule hen imod dig … Så. Rolig nu." Belfast adlød, trak og løftede, overvældet af sorg, mens hans tårer faldt på det tjærede garn. "Stram ikke sejldugen for

meget over hans stakkels ansigt," bad han med tårer. – "Hvad gør du så mange ophævelser for? Nu har han det godt nok," forsikrede sejlmageren og klippede tråden over efter det sidste sting, omtrent lige over midten af Jimmys pande. Han rullede det tiloversblevne sejldug sammen og gemte nålene. "Hvorfor tager du sådan på vej?" spurgte han. Belfast så ned på den lange pakke af gråt sejldug. "Jeg hjalp ham ud," hviskede han, "og han ville så nødig af sted. Hvis jeg havde siddet oppe hos ham i nat, ville han have holdt sig i live for min skyld ... men der var noget, som gjorde mig træt." Sejlmageren bakkede voldsomt på sin pibe og brummede: "Den gang jeg ... stationeret i Vestindien ... på fregatten *Blanche* ... gul feber ... syede tyve mand ind hver dag ... folk fra Portsmouth og Devonport – byskammerater – kendte deres fædre, mødre – søstre – hele banden. Tænkte ikke over det. Og negre ligesom han her – ved ikke, hvor det kommer fra. Havde ingen familie. Ikke til glæde for nogen. Hvem vil savne ham?" – "Det vil jeg – jeg hjalp ham ud," jamrede Belfast trist.

På to sammennaglede planker, og tilsyneladende resigneret og stille under folderne af et Union Jack med hvid rand, blev James Holdt langsomt lagt af fire mænd, der havde båret ham agterud, med fødderne pegende mod en åben lænseport. Der havde rejst sig en dønning fra vest, og det røde flag, der var hejst på halv, fulgte skibets rullen, foldede sig ud og faldt sammen igen mod den grå himmel, som en flimrende ildtunge; Charley klemtede med klokken; og ved hver svingning til styrbord syntes hele den mægtige halvkreds af stålgråt vand, der kunne ses på den side, at komme styrtende op til randen af portåbningen, som om det var utålmodigt efter at få fat i vor

Jimmy. Alle mand var til stede på nær Donkin, som var for syg til at være med; kaptajnen og Creighton stod med blottede hoveder på randen af hytten; efter ordre af skipperen, der alvorligt havde sagt til ham: "De kender mere til ritualet end jeg gør," trådte Baker hurtigt og en smule forlegen ud af kahytsdøren. Alle huerne kom af. Han begyndte at læse med sagte stemme og sit sædvanlige uskadeligt truende tonefald, som om han for sidste gang gav den døde sømand ved hans fødder en fortrolig tilrettevisning. Mændene lyttede i spredte grupper; de lænede sig til lønningen og stirrede ned på dækket; de holdt tankefuldt hænderne om hagen, eller med armene korslagte og det ene knæ let bøjet hang de med hovederne i grublende stillinger. Wamibo drømte. Baker læste videre og gryntede ærbødigt, hver gang han vendte bladet. Ordene trængte ikke ind til mændenes ustadige hjerter, men rullede hjemløse ud over det hjerteløse hav; og James Holdt, tavs for bestandig, lå ukritisk og passiv under den hæse mumlen af fortvivlelse og håb.

To mand holdt sig klar, ventende på de ord, der sender så mange af vore brødre ud til deres sidste dukkert. Baker begyndte på sætningen. "Klar," mumlede bådsmanden. Baker læste: "Til dybet," og standsede. Mændene løftede den indenbords ende af plankerne, bådsmanden rev flaget bort, og – James Holdt rørte sig ikke. – "Højere," – mumlede bådsmanden vredt. Alle hoveder løftedes; enhver bevægede sig uroligt, men James Holdt gav intet tegn til at ville gå. Død og svøbt for al evighed som han var, syntes han dog at hænge fast ved skibet med en udødelig rædsels greb. "Højere! Løft!" hviskede bådsmanden bistert. – "Han vil ikke af sted,"

stammede en af mændene med rystende stemme, og begge så ud, som om de havde mest lyst til at slippe det hele. Baker ventede med ansigtet begravet i bogen og flyttede nervøst på fødderne. Alle mændene så inderligt urolige ud; fra deres midte bredte der sig en svag summende støj – den blev højere … "Jimmy!" skreg Belfast i en jamrende tone, og der var et sekund fuldt af gysende fortvivlelse.

"Jimmy, vær en mand!" hvinede han lidenskabeligt. Alles munde var vidtåbne, ikke et øjenlåg blinkede. Han stirrede vildt, dirrende over hele kroppen; han bøjede sig forover som en mand, der ser noget rædselsfuldt for sig. "Gå!" råbte han og sprang frem med udstrakt arm. "Gå, Jimmy! – Jimmy, gå! Gå!" Hans fingre berørte ligets hoved, og på en gang satte den grå pakke sig modstræbende i bevægelse og gled med lynets fart ned ad de løftede planker. Flokken trådte frem som én mand; et dybt åh-h-h! lød dirrende fra de brede bryster. Skibet rullede, som om det følte sig lettet for en uretmæssig byrde; sejlene baskede. Belfast, støttet af Archie, gispede hysterisk; og Charley, som i sin iver efter at se Jimmys sidste dukkert var hoppet op på rælingen, kom for sent til at se andet end den svage ring af en svindende krusning på vandet.

Baker, som svedte voldsomt, læste den sidste bøn under dyb brummen af ophidsede mænd og baskende sejl. "Amen!" sagde han med en usikker knurren og lukkede bogen.

"Bras ræerne firkant!" tordnede en stemme over hans hoved. Det gav et sæt i alle mand; et par stykker tabte deres huer; Baker så overrasket i vejret. Skipperen stod på randen af hytten og pegede mod vest. "Der kommer vind," sagde han, "bras ræerne firkant. Nu lidt gesvindt, folk!" Baker stak skyndsomt bogen i

sin lomme. – "Hej dér forude – kast fokkehalsen los!" prajede han muntert, barhovedet og livligt. "Bagbords vagt, bras fokkeråen!" – "Medbør – medbør," mumlede mændene og gik til braserne. – "Hvad sagde jeg?" mumlede gamle Singleton og kastede med energisk hastværk den ene tovrulle efter den anden ned. "Jeg vidste det – han er væk, og nu kommer vinden."

Den kom med en lyd som et dybt og mægtigt suk. Sejlene fyldtes, skibet skød over stævn, og havet begyndte søvnigt at mumle om hjemmet i mændenes øren.

Den nat, mens skibet skummende skød mod nord for en opfriskende kuling, tog bådsmanden bladet fra munden i underofficerernes lukaf: – "Den fyr lavede ikke andet end vrøvl," sagde han, "fra det øjeblik han kom om bord – kan I huske det – den nat i Bombay? Tyranniseret os fjolser – været storsnudet mod skipperen – vi måtte kravle rundt over hele det halvdruknede skib for at redde ham. Kom Satans nær til mytteri bare for hans skyld – og nu skældte styrmanden mig ud, som om jeg havde været en lommetyv, fordi jeg havde glemt at smøre de planker ind med en klat fedt. Det havde jeg nu også, men du burde have været klogere end at lade et søm sidde i dem, hvad tømmermand?" – "Og du burde have været klogere end at hive alt mit værktøj over bord for hans skyld som en forskræmt grønskolling," svarede den gnavne tømmermand. "Nå – nu er han selv gået samme vej," tilføjede han i en uforsonlig tone. – "Den gang, jeg var stationeret i de kinesiske farvande, kan jeg huske, at admiralen en gang sagde til mig ..." begyndte sejlmageren.

En uge efter stod *Narcissus* ind i Kanalens skrappe søer. På hvide vinger gled den lavt hen over det blå hav som en stor, træt

fugl, der skynder sig til sin rede. Skyerne løb om kap med dens mastetoppe; de steg agterude, kolossale og hvide, svævede op mod zenit, fløj forbi, gled ned ad himlens store krumning, indtil de syntes at styrte sig hovedkulds i havet – disse skyer, hurtigere end skibet, mere fri, men hjemløse. Kysten trådte ud fra rummet for at byde det velkommen, ud i solskinnet. De høje pynter skød sig bydende ud i havet; de brede bugter smilede i lyset; skyggerne af hjemløse skyer ilede henover solbeskinnede sletter, sprang over dale, fo'r uden standsning op ad bakkerne, rullede ned ad skrænterne; og solskinnet forfulgte dem med pletter af løbende glans. På mørke klinters rande skinnede fyrtårne som søjler af lys. Kanalen glitrede som en blå kappe stænket med guld og smykket med de toppede søers sølvstjerner. *Narcissus* styrede forbi pynter og bugter. Udgående fartøjer skar dens vej, stærkt krængende og med masterne blottede til en hårdnakket kamp med den hårde sydvester. Og inde under land traskede en række rygende dampere af sted holdende sig tæt til kysten som vandrende amfibiske uhyrer, mistroiske over for de hvileløse bølger.

Ved aftenstide trak pynterne sig tilbage, og bugterne rykkede frem som én eneste ubrudt linje af mørke. Jordens lys blandedes med himlens lys; og over en trawlerflådes gyngende lanterner skinnede et stort fyrtårn roligt, som en enorm ankerlanterne ville stråle over et skib af fabelagtig størrelse. Under dets rolige glød strakte kysten sig lige og sort som den høje side af et uforgængeligt fartøj, der hvilede ubevægeligt på det udødelige, hvileløse hav. Det mørke land lå alene tilbage midt i vandene som et mægtigt skib belyst af årvågne lanterner – et skib, som har millioner af menneskeliv – et skib, hvis

ladning var affald og juveler, guld og stål. Det hævdede sig umådeligt stærkt, vågende over uskatterlige traditioner og usigelige lidelser, gav ly for vidunderlige minder og skamløs glemsel, skændige dyder og strålende synder. Et stort skib! I århundreder havde oceanet forgæves tordnet mod dets standhaftige sider; det havde ligget dér, den gang verden var større og mørkere, da havet var stort og hemmelighedsfuldt og rede til at skænke dristige mænd berømmelsens pris. Et skib, der havde fostret flåder og folkeslag! Racens store flagskib, som kunne trodse storme, og lå for anker i det åbne hav!

Narcissus krængede for fralandsvindens pust, klarede sydpynten, passerede gennem Downs og blev bugseret ind i floden. Berøvet sine hvide vingers pragt snoede hun sig lydigt efter bugserbåden gennem labyrinten af usynlige kanaler. Mens hun gled igennem dem, syntes de rødmalede fyrskibe, der svajede for deres fortøjninger, et øjeblik at sejle meget hurtigt af sted, båret af flodbølgen, og blev i næste øjeblik ladt håbløst tilbage. De store bøjer på yderenden af bankerne gled ganske dybtliggende forbi dens sider, gyngende i dens kølvand og sled i deres kæder som bistre lænkehunde. Floden blev smallere; på begge sider nærmede landet sig til skibet, mens det uafbrudt gled op ad floden. På flodbreddernes skrænter viste husene sig i grupper – som om de kom løbende ned ad skråningerne for at se hende glide forbi, men standsede af breddens mudder blev stående i flokke. Længere fremme stod de høje fabriksskorstene i uforskammede skarer som en flok slanke kæmper, storsnudede og ranke med deres sorte fjerbuske af røg, der sad flot på sned. Skuden gled rundt om krumninger; en uren brise

hylede en velkomsthilsen mellem dens nøgne spir; og landet lukkede sig om den og lagde sig mellem skibet og havet.

En lav sky hang foran det – en stor, regnbuefarvet, dirrende sky, der syntes at stige op fra millioner af menneskers dampende pander. Lange tjavser af rygende dampe besudlede den med gustne spor; den pulserede med millioner af hjerters banken, og ud fra den lød en umådelig og sørgelig mumlen – en mumlen af millioner læber, der bad, bankede, sukkede og spottede – den uendelige mumlen af dårskab, angst og håb, som udåndedes af den ængstelige jords menneskeskarer. *Narcissus* styrede ind i skyen, skyggerne blev dybere; på alle sider lød støjen af jern, larmen af mægtige slag, skrig, hyl. Sorte pramme luskede af sted på den skumle strøm. Et sindssvagt virvar af sodede mure hævede sig uklart i røgen, forvirrende og triste, ligesom en vision af en ulykke. Bugserbådene, der stønnede rasende, bakkede og skød over stævn i strømmen for at holde skibet i lige linje med havneportene: fra dets bov susede to liner lige ud i luften og ramte land som to slanger, der hugger ondskabsfuldt. En bro gik midt over foran det som ved trolderi; store hydrauliske spil begyndte at sætte i gang ganske af sig selv, som under påvirkning af en mystisk og uhyggelig forhekselse. Det bevægede sig frem ad en snæver vandgyde mellem to lave granitmure, og mænd med stoppereb i hænderne holdt trit med det inde på de brede fliser. En flok ventede utålmodigt på hver side af den forsvundne bro; grove, sværtbyggede mænd med huer; blege mænd med høje hatte, to barhovedede kvinder; pjaltede børn, henrykte og med store øjne. En vogn kom kørende i rask trav og standsede pludselig. En af kvinderne skreg til det tavse skib: "God dag, Jack!" uden at

se på nogen i særdeleshed, og alle mand stirrede på hende fra bakken. – "Væk! Væk fra det reb!" råbte havnesjoverne og bøjede sig over stenstolper. Mængden brummede og stampede, hvor de stod. "Klar med de hvilere! Kast los!" råbte en rødmosset gammel mand inde på kajen. Rebene plaskede tungt i vandet, og *Narcissus* var i havn.

Strandbredderne strakte sig i lige linjer til højre og venstre og indesluttede en skummel, firkantet dam. Murstensvægge hævede sig højt over vandet, sjælløse vægge, der stirrede gennem hundreder af vinduer så triste og sløve som overmætte dyrs øjne. Ved deres fod lå uhyrer af jernkraner på lur med lænker hængende ned fra deres lange halse og holdt grusomt udseende kroge svævende over livløse skibes dæk. En larm af hjul, der rullede over stenbro, bump af tunge genstande, der faldt, rabalder af febrilske spil, en hvinen af forpinte kættinger fyldte luften. Mellem de høje bygninger svævede støvet fra alle lande omkring i korte hvirvler; og en gennemtrængende duft af vellugt og snavs, af krydderi og huder, af kostelige ting og skidne ting gennemtrængte rummet og frembragte en dyrebar og modbydelig atmosfære. *Narcissus* kom stilfærdigt på plads; de sjælløse mures skygger faldt over hende, alle landes støv dansede på hendes dæk, og en sværm af fremmede mænd klatrede op ad hendes sider og tog den i besiddelse i den smudsige jords navn. Den havde ophørt at leve.

En fin herre i sort frakke og høj hat kravlede adræt om bord, gik hen til anden styrmand, trykkede hans hånd og sagde: "Velkommen hjem, Herbert." Det var hans broder. En dame kom pludselig til syne. En virkelig dame, i sort kjole og med parasol. Hun så yderst elegant ud midt iblandt os og lige så

fremmed, som om hun var faldet ned fra himlen. Styrmand Baker tog til kasketten for hende. Det var skipperens kone. Og ganske kort tid efter gik kaptajnen, meget fint klædt og i hvid skjorte, i land sammen med hende. Vi kendte ham slet ikke, førend han vendte sig inde på kajen og råbte til Baker: "Husk at trække kronometrene op i morgen tidlig." En skummel bande lurvede fyre med ustadige øjne gik ind og ud af folkelukafet og søgte efter noget at bestille – sagde de. "Rimeligere efter noget at rapse," bemærkede Knowles gemytligt. Stakkels fyre. Hvem brød sig om det? Var vi ikke hjemme? Men Baker gik løs på en af dem, der havde været næsvis imod ham, og vi var henrykte. Alting var henrivende. – "Jeg er færdig agterude," råbte Creighton. "Intet vand i pumpesuden," meldte tømmermanden for sidste gang med pejlstokken i hånden. Baker kiggede langs dækket på de forventningsfulde grupper mænd og skottede til vejrs til ræerne. "Øhø! Ja, så er det godt, folkens," gryntede han. Grupperne skiltes. Rejsen var endt.

Sammenrullede sengeklæder fløj over rælingen; surrede skibskister gled ned ad falderebet – svært få af begge dele. "Resten tager sig et krydstogt på højden af Kap," forklarede Knowles gådefuldt en havnesjover, med hvem han pludselig var blevet fine venner. Folk løb og råbte til hinanden, prajede vildfremmede om at "give en håndsrækning med tøjet," og gik så med pludselig sømmelighedsfølelse hen til styrmanden for at stikke ham på næven, inden de gik i land. "Farvel, styrmand," gentog de i forskellige tonefald. Baker greb de hårde håndflader, gryntede venskabeligt til hver enkelt og blinkede med øjnene. "Pas godt på dine penge, Knowles. Øhø! Hvis du gør det, får du nok snart en køn kone." Den halte mand var

henrykt. – "Farvel, styrmand," sagde Belfast bevæget, idet han trykkede styrmandens hånd og så op med våde øjne. "Jeg havde håbet at få ham i land med mig," vedblev han klagende. Baker forstod ham ikke, men sagde venligt: "Pas nu godt på dig selv, Craik," og den ensomme Belfast gik i land, sorgfuld og alene.

I skibets pludselige fred sjokkede Baker om og gryntede, tog i dørhåndtag, kiggede ind i mørke kroge, aldrig færdig – et mønster på en første styrmand! Der var ingen, der ventede på ham i land. Moderen død; faderen og to brødre, fiskere fra Yarmouth, alle sammen druknet på Doggerbanken; søsteren gift og ikke hans ven. Fin dame. Gift med den første skrædder i en lille by, dens førende politiker, som ikke anså sin svoger sømanden for fin nok efter hans smag. Fin dame, fin dame, tænkte han, mens han tog sig et øjebliks hvile på agterlugen. Tid nok til at gå i land og få sig en bid brød og en dram og en seng et eller andet sted. Han holdt ikke af at skilles fra skibet. Havde så ingen at tænke på. Den tågede aftens mørke lagde sig koldt og fugtigt over det øde dæk; og Baker sad og røg og tænkte på alle de skibe på rad, som han i mange lange år havde skænket det bedste af en sømands omhu. Og aldrig udsigt til en skibsførerpost. Ikke en eneste gang! "Det ligger ikke for mig at blive skipper," grublede han stilfærdigt, mens vagtmanden (der havde slået sig ned i kabyssen), en vissen, gammel mand med rindende øjne, ved sig selv bandede over ham, fordi han "drev omkring her." – "Se, der er nu Creighton," fortsatte han sin tankegang uden spor af misundelse, "helt fin herre ... flotte venner ... kommer nok frem i verden. Flink fyr ... når han får en smule mere erfaring..." Han rejste sig og rystede sig. "Jeg kommer igen i morgen tidlig, når lugerne skal åbnes. Lad ingen

røre ved noget, førend jeg kommer, vagtmand," prajede han. Og så gik han omsider også i land – et mønster på en første styrmand!

Mændene, som landets opløsende berøring havde splittet, mødtes igen på rederiets kontor. – "*Narcissus* afmønstrer!" råbte uden for en glasdør en gammel guldgalloneret fyr med en krone og ordet "Handelskomitéen" på sin kasket. En flok traskede ind straks, men mange kom for sent. Det var et stort værelse med hvidtede, nøgne vægge; en disk med et gitter af messingtråd oven på afsondrede en tredjedel af det støvede rum, og bag gitteret sad en kontorist med et dejgult ansigt, håret skilt i panden, hurtige, skinnende øjne og livlige, stødvise bevægelser som hos en fugl i bur. Stakkels kaptajn Allistoun sad også derinde ved et lille bord med stabler af guld og sedler på, og så ud, som om han følte sig kuet af sit fangenskab. En anden af Handelskomitéens fugle sad på en høj stol lige ved døren – en gammel fugl, der ikke tog sig af de glade sømænds vrøvl. Narcissus' mandskab mødtes i små klynger i krogene. De var i nyt landgangstøj, flotte jakker, der så ud, som om de var blevet tilskåret med en økse, skinnende nye bukser, der syntes lavet af sammenrullet bølgeblik, flipløse uldskjorter, blanke nye støvler. De slog hinanden på skuldrene, fik hinanden fat i knaphullerne, spurgte: "Hvor har du sovet i nat?" hviskede gemytligt sammen, slog sig på lårene og stampede i gulvet med dæmpede latterudbrud. De fleste havde rene, strålende ansigter, kun et par stykker så forpjuskede og triste ud; de to unge nordmænd var pæne og artige – i det hele taget et lovende stof for de elskværdige damer, der protegerer det skandinaviske sømandshjem. Wamibo, endnu i sit arbejdstøj, stod og drømte,

rank og kraftig midt i værelset, og da Archie kom, vågnede han med et smil. Men den lysvågne kontorist råbte et navn, og afmønstringen begyndte.

En for en kom de hen til lønningsbordet for at modtage lønnen for deres glimrende og berømmelsesløse bedrifter. De fejede forsigtigt pengene sammen i de brede håndflader, stak dem tillidsfuldt ned i bukselommerne eller vendte ryggen til bordet og talte med besvær efter i de stive hule hænder. "Pengene rigtige? Så skriv kvitteringen under. Dér – dér," gentog kontoristen utålmodigt. "Hvor de matroser er nogle fæhoveder!" tænkte han. Singleton trådte frem, ærværdig og usikker i dagslyset; brune dråber af tobakssauce plettede hans hvide skæg. Hans hænder, som aldrig tøvede i det stærke lys i rum sø, kunne knap nok finde den lille stabel guldpenge i det dybe mørke land. "Kan De ikke skrive?" sagde kontoristen forarget. "Så sæt et mærke." Singleton tegnede med besvær et klodset kors og slog en klat på papiret. "Sikken et modbydeligt gammelt bæst," mumlede kontoristen. En eller anden åbnede døren for ham, og den gamle matros gik med usikre skridt ud igennem den uden så meget som et blik til nogen af os.

Archie havde en tegnebog. Han blev hånet, Belfast, der så noget uklar ud, som om han allerede havde været på togt gennem en beværtning eller to, viste tegn på sindsbevægelse og bad om at måtte tale med kaptajnen. Skipperen blev overrasket. De talte sammen gennem gitteret, og vi kunne høre kaptajnen sige: "Jeg har afleveret det til Handelskomitéen." – "Jeg ville gerne eje noget af hans," mumlede Belfast. – "Men det lader sig ikke gøre, min ven. Det er afleveret under lås og segl til skifteretten," forklarede skipperen; og Belfast trådte tilbage

med hængende mund og bedrøvede øjne. Under en pause i forretningerne hørte vi skipperen og kontoristen tale sammen. Vi opfattede: "James Holdt – afgået ved døden – fandt ingen papirer af nogen slags – ingen slægtninge – intet spor – retten må tage hans lønning i forvaring." Donkin trådte ind. Han syntes forpustet, var alvorlig og forretningsmæssig. Han gik lige hen til disken og talte livligt til kontoristen, der syntes, at han var et intelligent menneske. De drøftede regnskabet og snakkede simpel londonerdialekt sammen – meget venskabeligt. Kaptajn Allistoun betalte. "Jeg giver dig et dårligt skudsmål," sagde han roligt. Donkin løftede stemmen: "Jeg bryder mig ikke om Deres forbandede skudsmål – behold De bare det. Jeg skal have arbejde i land." Han vendte sig til os. "Jeg skal ikke have mere af den forbandede sø," sagde han højt. Alle så på ham. Han havde fået bedre klæder og havde et overlegent væsen og lod til at være mere hjemme end nogen af os; han stirrede selvsikkert på os og nød virkningen af sin erklæring. "Ja. Jeg har venner, som sidder godt i det. Det er mere end I har. Men jeg er også en mand. I er alligevel mine skibskammerater. Hvem vil med hen og have et glas?"

Ingen rørte sig; der blev tavshed; en tavshed med tomme ansigter og forstenede blikke. Han ventede et øjeblik, smilede bittert og gik hen til døren. Dér vendte han sig igen mod os. "Vil I ikke? I er en forbandet bande hyklere. Ikke? Hvad har jeg gjort jer? Har jeg kujoneret jer? Har jeg gjort jer fortræd? Har jeg? … I vil ikke drikke med mig? … Nej! … Så gid I må dø af tørst, hver eneste én af jer! Der er ikke én af jer, der har så meget mod som en væggelus. I er jordens afskum. Arbejd og sult!"

Han gik og slog døren i med en sådan voldsomhed, at Handelskomitéens gamle fugl nær var faldet ned af sin pind.

"Han er gal," sagde Archie. "Nej! Han er fuld," påstod Belfast i en grædefærdig tone og dinglede omkring. Kaptajn Allistoun sad ved det nøgne lønningsbord og smilede tankefuldt.

Ude på Tower Hill blinkede de, tøvede klodset ligesom blændede af det disede lys' egenart, ligesom forvirrede ved synet af så mange mennesker; og de, som godt kunne høre hinanden i stormenes hylen, syntes døvede og bragt fra sans og samling af den travle landjords dumpe brøl. – "Til Den sorte Hest! Til Den sorte Hest!" råbte nogle. "Lad os drikke et glas sammen, inden vi skilles." De gik over gaden, klyngende sig til hinanden. Kun Charley og Belfast gik deres vej alene. Da jeg kom til, så jeg en rødfjæset, forpustet kone med et gråt sjal og støvet, pjusket hår falde Charley om halsen. Det var hans moder. Hun flæbede over ham: "Å, min dreng! Min dreng!" – "Slip," sagde Charley, "slip mig, moder!" Jeg gik netop forbi, og over den flæbende kones usoignerede hoved sendte han mig et humoristisk smil og et blik, ironisk, modigt og dybsindigt, der syntes at gøre hele min verdenserfaring til skamme. Jeg nikkede og gik videre, men hørte ham igen sige i en godmodig tone: "Hvis du slipper mig og det straks, skal du få en shilling af min løn til at tage dig en dram for." Nogle få skridt længere fremme stødte jeg på Belfast. Han greb mig i armen med skælvende entusiasme. "Jeg kunne ikke gå med dem," stammede han og antydede med et nik vore støjende kammerater, som langsomt drev af sted på det modsatte fortov. "Når jeg tænker på Jimmy ... stakkels Jim! Når jeg tænker på ham, har jeg slet ikke lyst til at drikke. Du var jo også hans kammerat ... Men jeg hjalp ham

ud ... ikke sandt? Han havde sådan et kort uldhår ... Ja. Og jeg stjal den kage til ham ... Og han ville ikke glide ... Ikke for nogen andens skyld!" Han brast i gråd. "Jeg rørte ikke ved ham – ikke den mindste smule!" hulkede han. "Men han gled, da jeg bad ham, som ... som ... som et lam."

Jeg løsgjorde mig blidt. Belfasts grådanfald endte i reglen med slagsmål, og jeg havde slet ikke lyst til at tage en tørn med hans utrøstelige sorg. Desuden stod der to kraftige politibetjente lige ved og betragtede os med en misbilligende og ubestikkelig stirren. "Farvel!" sagde jeg og gik.

Men på gadehjørnet standsede jeg for at kaste mit sidste blik på *Narcissus*' mandskab. De stod og vaklede ubestemt og larmende på de brede fliser foran Mønten. De ville til Den sorte Hest, hvor mænd med lodne huer, brutale ansigter og skjorteærmer af ferniserede tønder skænker fantomer af styrke, munterhed, lykke; gøglebilleder af livets stråleglans og poesi til sydgående skibes afmønstrede mandskaber. På afstand så jeg dem diskutere, med muntre øjne og klodsede bevægelser, mens livets hav buldrede i deres øren, uopholdeligt og upåagtet. Og mens de stod dér svajende på de hvide sten, omgivet af menneskenes travlhed og larm, syntes de at være væsener af en anden slags – fortabte, alene, glemsomme og dømte; de var som skibbrudne, ligegyldige og glade skibbrudne, vanvittige skibbrudne, der holdt sig lystige i stormen på en utryg rand af en forræderisk klippe. Byens larm lignede brølet af fremvæltende brådsøer, ubarmhjertige og stærke, med høj røst og grusomme hensigter; men over deres hoveder skiltes skyerne ad; en strøm af solskin væltede ned ad de sodede huses mure. Den mørke klynge sømænd gled af sted i solskinnet. Til

venstre for dem sukkede træerne i Towerhaven; stenene i Tower skinnede og syntes at røre sig i lysets spil, som om de pludselig erindrede alle fortidens store glæder og sorger, disse mænds kamplystne prototype; presgængerafdelinger; oprørske skrig; kvindejamren ved flodbredden og råb af mænd, som hilste sejre velkommen. Himlens solskin faldt som en nådegave på jordens dynd; på de erindrende og tavse sten, på begær og selviskhed; på glemsomme mænds ivrige ansigter. Og til højre for den mørke gruppe viste Møntens sølede facade, renset af lysstrømmen, sig et øjeblik blændende hvid som et marmorpalads i et eventyr. *Narcissus'* mandskab gled ud af syne.

Jeg så dem aldrig mere. Havet tog nogle, damperne tog andre, jordens kirkegårde kan fortælle, hvor resten blev af. Singleton har sikkert taget den lange beretning om sin trofaste livsgerning med sig ned i det gæstfri havs fredelige dybder. Og Donkin, som aldrig i sit liv gjorde en ordentlig dags arbejde, tjener uden tvivl sit brød ved med beskidt veltalenhed at udbrede sig om arbejdernes ret til at leve. Lad så være! Lad jorden og havet hver tage, hvad der tilkommer dem!

En forsvundet skibskammerat er, som enhver anden mand, forsvundet for stedse; og jeg har aldrig senere set nogen af dem. Men til tider skyller erindringens springflod mægtigt op af den mørke strøm, og da glider på denne håbløse flods vand et skib – et skyggeskib bemandet med et skyggemandskab. De glider forbi og prajer mig med et skyggetegn. Har vi, tilsammen og på det udødelige hav, ikke fået en mening ud af vort syndige liv? Farvel, brødre! I var en god flok. Så god en flok som nogensinde under vilde råb har slået klo i en tung foks

baskende sejldug; eller omtumlede oppe i riggen, usynlige i nattens mørke, har besvaret en vestenstorms hyl med hyl.

Om "Niggeren på Narcissus"

Forfatter: Joseph Conrad (1857-1924).
Org.udgave: *The Nigger of the 'Narcissus': A Tale of the Sea.* Som føljeton i *The Hew Review*, Heinemann, London august – december 1897, bogudgave Dodd, Mead and Company, New York 1897 (Den amerikanske førsteudgave bar titlen *The Children of the Sea. A Tale of the Forecastle.* Senere udgaver – fra 1914 også de amerikanske – som *The Nigger of the Narcissus*).
Denne udgave baseret på: Joseph Conrad: *Niggeren på Narcis.* Oversat fra engelsk efter "*The Nigger of the Narcissus*" af A. Halling. Hans Reitzels Forlag, København 1952. Udgaven udkom første gang som "*Negeren på 'Narcissus'*" på Martins Forlag i 1917.
Oversætter: Axel Halling (1869-1917).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter maleri af Jack Spurling (1870-1933): *The Flying Cloud*.

ISBN 978-87-7628-060-4
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-329-3.

www.ebib1800.dk

